

IZVJEŠĆE

***O PROVEDBI ZAKONA
IZ MJERODAVNOSTI
SREDIŠNJEGA IZBORNOGA
POVJERENSTVA BiH
U 2014. GODINI***

Sarajevo, travanj 2015. godine

IZVJEŠĆE
O PROVEDBI ZAKONA
IZ MJERODAVNOSTI
SREDIŠNJEGA IZBORNOGA
POVJERENSTVA BiH
U 2014. GODINI

Sarajevo, travanj 2015. godine

© Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine 2015.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine dozvoljava reproduciranje ovoga materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u svezi s autorskim pravima se mogu poslati Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine putem e-maila kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel. +387 (0) 33 / 251-300

Faks: +387 (0) 33 / 251-329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Internetska adresa: www.izbori.ba

KAZALO

Uvod.....	9
O Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine	11

I. DIO - PROVEDBA IZBORNOG ZAKONA BIH

1.1.	Izvešće o provedbi Općih izbora 2014. godine	15
1.2.	Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH	15
1.3.	Aktivnosti u svezi s izborom člana Središnjega izbornoga povjerenstva BiH	16
1.4.	Normativna djelatnost.....	17
1.5.	Ostali akti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH	20
1.6.	Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Opće izbore 2014. godine.....	21
1.6.1.	Objava Općih izbora 2014. godine	21
1.6.2.	Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa	22
1.6.3.	Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači)	24
1.6.4.	Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis.....	25
1.6.4.1.	Problemi u postupku upisa birača u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH ...	26
1.6.5.	Upis raseljenih osoba	27
1.6.6.	Određivanje biračke opcije glasovanja u Brčko Distriktu BiH	28
1.6.7.	Upis birača za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH	29
1.6.8.	Uklanjanje iz evidencije Središnjeg biračkog popisa osoba osuđenih za ratne zločine .	30
1.6.9.	Dostava izvoda iz Središnjeg biračkog popisa po zahtjevu političkih subjekata.....	30
1.6.10.	Aktivnosti na pripremi i provođenju postupka opoziva načelnika	30
1.6.11.	Aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave	30
1.6.12.	Redovite aktivnosti na vođenju Središnjeg biračkog popisa	31
1.7.	Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP).....	31
1.8.	Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine..	33
1.8.1.	Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata.....	33
1.8.1.1.	Provjera potpisa podrške i obrada kandidacijskih obrazaca	34
1.8.2.	Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata.....	35
1.8.3.	Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima.....	35
1.8.4.	Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima – kompenzacijski mandati	36
1.8.5.	Ždrijebanje za utvrđivanje redosljeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine	37
1.9.	Obuka i edukacija izborne administracije.....	37
1.10.	Edukativna i promotivno-informativna kampanja.....	38
1.11.	Sigurnosni aspekti Općih izbora 2014. godine	40
1.12.	Rad Glavnog centra za brojanje	42
1.12.1.	Mediji.....	48
1.13.	Nevažeći glasački listići.....	48
1.14.	Promatrači izbornog procesa.....	50
1.14.1.	Koalicija udruge „Pod lupom“	51
1.14.2.	Promatrači u Glavnom centru za brojanje	51
1.14.3.	Ocjena međunarodnih promatrača	52
1.15.	Dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine	53
1.16.	Utvrđivanje izbornih rezultata	54
1.17.	Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju.....	55
1.18.	Posredni izbori za zakonodavna tijela vlasti.....	56

1.18.1.	Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	56
1.18.2.	Utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, dodjela mandata	57
1.18.3.	Vijeće naroda Republike Srpske	59
1.18.4.	Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH	59
1.19.	Provedbu prijevremenih izbora i prvih izbora za Skupštinu općine Stanari i načelnika Općine Stanari	60
1.20.	Zaštita izbornog prava	63
2.	Ostale aktivnosti	71
2.1.	Financijske aktivnosti	71
2.2.	Logističko-operativne aktivnosti	74
2.2.1.	Opće informacije i normativi	74
2.2.2.	Logističko-operativne aktivnosti.....	75
2.2.3.	Redovite operativne aktivnosti.....	76
2.3.	Informatičko-tehnička podrška radu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH	78
2.3.1.	Održavanje Središnjeg biračkog popisa (SBP)/Biračka mjesta (BM) i analitika	78
2.3.2.	Realizacija IV faze. JIISBiH	79
2.3.3.	Praćenje rada i funkcioniranje informatičke strukture SIPBiH	80
2.3.4.	Informatičko-tehnička podrška Općim izborima 2014. godine	81
2.3.5.	Održavanje internet portala Središnjega izbornoga povjerenstva BiH	82
2.3.6.	Grafička priprema dokumentacije.....	84
3.	Zaključna razmatranja	86

II. DIO - PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

1.	Godišnje izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka...	91
1.1.	Uvod.....	91
1.2.	Pravni okvir.....	91
1.3.	Aktivnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju	92
1.3.1.	Prijam financijskih izvješća političkih stranaka	92
1.3.2.	Revizija i kontrola financijskih izvješća	104
1.3.3.	Sankcioniranje političkih stranaka	112
1.3.4.	Ostale aktivnosti.....	112
2.	Zaključna razmatranja.....	114
P R I L O Ž I		115

III. DIO - PROVEDBA ZAKONA O VIJEĆU MINISTARA BIH

1.	Provedba Zakona o Vijeću ministara BiH	127
2.	Zaključna razmatranja	127

IV. DIO - MEĐUNARODNA SURADNJA, SEMINARI I EDUKACIJE

1.	Međunarodna suradnja.....	131
1.1.	Sudjelovanje na promatračkim misijama, međunarodnim konferencijama i seminarima	131
1.2.	Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora.....	135
1.3.	Međunarodno priznanje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH	136
1.4.	Suradnja s međunarodnim organizacijama i nevladinim sektorom.....	136
1.5.	Obuka i stručno usavršavanje zaposlenih	137
2.	Zaključna razmatranja	138

V. DIO - JAVNOST RADA SREDIŠNJEGA IZBORNOGA POVJERENSTVA BIH

1. Javnost rada Središnjega izbornoga povjerenstva BiH 141
2. Zaključna razmatranja 142

VI. DIO - SINTEZA ZAKLJUČNIH RAZMATRANJA I PREPORUKE

1. Sinteza zaključnih razmatranja 145
2. Preporuke 148

POPIS TABLICA

I. DIO – PROVEDBA IZBORNOG ZAKONA BiH		
Tablica 1	Broj upisanih birača na dan Općih izbora 12.10.2014. godine s odzivom	str. 23
Tablica 2	Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 12.10.2014. godine s odzivom	str. 23
Tablica 3	Prikaz općina s najmanjim i najvećim odzivom na Općim izborima 2014. godine	str. 24
Tablica 4	Pregled podnesenih prijava prema razini vlasti	str. 34
Tablica 5	Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata za Opće izbore 2014. godine	str. 34
Tablica 6	Broj ovjerenih kandidata za Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH po izbornim jedinicama	str. 36
Tablica 7	Broj ovjerenih kandidata za Zastupnički dom Parlamenta FBiH po izbornim jedinicama	str. 36
Tablica 8	Broj ovjerenih kandidata za Narodnu skupštinu RS po izbornim jedinicama	str. 36
Tablica 9	Broj ovjerenih kandidata za Skupštinu županija u FBiH po izbornim jedinicama	str. 36
Tablica 10	Broj podnesenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine po razinama tijela vlasti	str. 37
Tablica 11	Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama	str. 47
Tablica 12	Općine u Republici Srpskoj s više od 4% nevažećih glasačkih listića na razini Predsjedništvo BiH (usporedni pregled postotaka i za druge razine)	str. 49
Tablica 13	Općine u Federaciji BiH s više od 4% nevažećih glasačkih listića na razini Predsjedništvo BiH (usporedni pregled postotaka i za druge razine)	str. 50
Tablica 14	Broj podnesenih/ovjerenih kandidacijskih listi za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i nadnevak ovjere	str. 57
Tablica 15	Odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština županija	str. 58
Tablica 16	Pregled ovjerenih političkih subjekata i kandidata na prijevremenim izborima i prvim izborima za načelnika Općine Stanari i Skupštinu općine Stanari	str. 62
Tablica 17	Pregled broja postupaka pred Središnjim izbornim povjerenstvom BiH i Apelacijskim odjelom Suda BiH za vrijeme izbora 2014. godine	str. 69
Tablica 18	Struktura naloga iz blagajne u toku 2014. godine	str. 71
Tablica 19	Zaposleni na određeno vrijeme	str. 77
II. DIO – PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA		
Tablica 1	Pregled izvora financiranja političkih stranaka u 2012. godini (prema podacima koje su stranke iskazale u godišnjim financijskim izvješćima)	str. 94
Tablica 2	Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti u razdoblju 2004.-2013. god.	str. 102
Tablica 3	Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti (državna razina, entitetska razina i Brčko Distrikt BiH)	str. 103

POPIS GRAFIKONA

I. DIO – PROVEDBA IZBORNOG ZAKONA BiH		
Grafikon 1	Broj važećih, nevažećih i praznih glasačkih listića na Općim izborima 2014. godine	str. 48
II. DIO – PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA		
Grafikon 1	Prikaz prihoda koje su političke stranke ostvarile iz proračuna u razdoblju 2004. do 2013. godine	str. 103
Grafikon 2	Struktura troškova političkih subjekata u razdoblju od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora	str. 109
Grafikon 3	Usporedni pregled troškova izborne kampanje	str. 110
Grafikon 4	Trend troškova izborne kampanje u razdoblju od 2006. do 2014. godine	str. 110
Grafikon 5	Prikaz izvora financiranja političkih stranaka	str. 111

POPIS SLIKA

Slika 1	Kartografski prikaz, broj nevažećih glasačkih listića po općinama	str. 49
Slika 2	Internet portal Središnjega izbornoga povjerenstva BiH	str. 82
Slika 3	Izgled maske za provjeru podataka Središnjeg biračkog popisa	str. 82
Slika 4	Prikaz rezultata Općih izbora 2014. godine	str. 83
Slika 5	Modul za prikaz trenutačnog nadnevka	str. 83
Slika 6	Prikaz broja posjeta internetskom portalu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH (www.izbori.ba)	str. 84
Slika 7	Logo Općih izbora 2014. godine	str. 84
Slika 8	Reklama - Upis birača u Središnji birački popis – Biračko pravo“	str. 85
Slika 9	Reklama „Kako glasati“	str. 85
Slika 10	Priručnik za rad biračkih odbora u BiH - Opći izbori 2014.	str. 86
Slika 11	Brošura - Central Election Commission of Bosnia and Herzegovina	str. 86

POPIS FOTOGRAFIJA

Raspisivanje Općih izbora 2014. godine - Zgrada Parlamentarne skupštine BiH, 15. 5. 2014. godine	str. 22
Obuka međunarodnih promatrača Sarajevo, Velika sala PSBiH, 10. 10. 2014. godine	str. 53
Konferencija "Jačanje kredibiliteta u izbornim procesima" Jordan, 7-11. travanj 2014. godine	str. 132
23. Godišnja konferencija i Generalna skupština Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) Bukurešt, 4.-6. rujna 2014. godine	str. 131
Konferencija "Provedbu i supervizija izbora" Ankara, 18-22. prosinac 2014. godine	str. 132
Članovi Središnjega izbornoga povjerenstva BiH s izaslanstvima izbornih povjerenstava iz inozemstva Sarajevo, 12. listopada 2014. godine	str. 134
Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora Sarajevo, 6. veljače 2014. godine	str. 135

Uvod

1. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, članak 2.9 stavak (1) točka 16¹ utvrđeno je da Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izborno povjerenstvo BiH) podnosi godišnje izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH) o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini, provođenju Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH) i inicira izmjene tog zakona dok je Zakonom o financiranju političkih stranaka, članak 17² propisano da je Središnje izborno povjerenstvo BiH obvezno svake godine Parlamentarnoj skupštini BiH podnijeti izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka.
2. Osim navedenih zakona, u nadležnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je i provedbu dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine³, kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH nadležno da ocjenjuje, temeljem dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedatelja, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uvjete za imenovanje. Također, Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, članak 13⁴, Središnje izborno povjerenstvo BiH vrši provjeru kandidata za ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije.
3. Ovo izvješće obuhvata najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provedbu zakona iz nadležnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine.
4. U izvještajnom razdoblju na sjednicama Središnjega izbornoga povjerenstva BiH raspravljalo se i odlučivalo o nizu pitanja i zadataka koji su se odnosili na primjenu Izbornog zakona BiH, pripreme i provođenja Općih izbora 2014. godine kroz realizaciju sljedećih aktivnosti: organizaciju i provedbu Općih izbora 2014. godine, organizaciju i provedbu prijevremenih izbora za načelnike općina; provedbu izbora za tijela lokalne samouprave; analizu rada članova biračkih odbora i provedbu postupaka zbog kršenja odredbi Izbornog zakona BiH; davanje suglasnosti na razrješenje i imenovanje općinskih/gradskih izbornih povjerenstava; ovjeru političkih subjekata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine, ovjeru kandidacijskih listi na prijevremenim izborima za načelnike općina; odlučivanje po zahtjevima i žalbama političkih subjekata; razmatranje financijskih izvješća političkih stranaka; utvrđivanje prestanka mandata izabраних dužnosnika i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima s listi političkih subjekata; plan i program edukacije izborne administracije (općinskih/gradskih izbornih povjerenstava i osoblja zaposlenog u centrima za birački popis); donošenje odluka o

---

¹ Službeni glasnik BiH, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 i 7/14

² Službeni glasnik BiH, broj: 95/12

³ Službeni glasnik BiH, broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 i 24/08

⁴ Službeni glasnik BiH, broj: 103/09 i 58/13

svim nabavama za potrebe Programa posebne namjene – Opći izbori 2014. godine i prijevremeni izbori 2014. godine; provedbu tenderskih i drugih postupaka za nabavu i potpisivanje ugovora s izabranim ponuđačima i tako dalje.

5. Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u 2014. godini podijeljeno je na 6 dijelova koji čine jednu cjelinu.
6. Od prvog do trećeg dijela izlaže se materijal koji se odnosi na dosljednu primjenu zakona iz mjerodavnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.
7. Četvrti dio izvješća odnosi se na međunarodnu suradnju, seminare i edukacije koje Središnje izborni povjerenstvo BiH redovito održava, nastojeći da kroz razmjenu iskustava s izbornim povjerenstvima drugih zemalja radi na unaprjeđenju svoga rada.
8. Peti dio se odnosi na javnost rada Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kao neovisnog tijela koje treba transparentno i na nepristran način provesti sve zakone iz svoje mjerodavnosti.
9. U šestom dijelu naglašena je sinteza zaključnih razmatranja s preporukama, čiju realizaciju Središnje izborni povjerenstvo BiH nastoji potaći kod relevantnih institucija BiH, kako bi budući rad u provedbi izbornog procesa bio što kvalitetniji.
10. Središnje izborni povjerenstvo BiH je, na 29. sjednici održanoj 16. travnja 2015. godine, razmotrilo i usvojilo ovo izvješće koje se podnosi Parlamentarnoj skupštini BiH.

O Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine

Vizija

Pozicioniranje Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kao neovisne, nepristrane institucije sposobne za provedbu vjerodostojnih izbora i drugih zakona iz njene mjerodavnosti.

Misija

Središnje izorno povjerenstvo BiH je neovisno tijelo posvećeno promidžbi i jačanju demokracije u Bosni i Hercegovini kroz provedbu slobodnih i poštenih izbora na svim razinama vlasti uz istovremeno osiguranje kredibiliteta među biračkim tijelom i političkim subjektima, te implementaciji drugih zakona iz svoje mjerodavnosti.

Naše vrijednosti

Vladavina zakona: U svojim aktivnostima izborna administracija postupi isključivo prema važećem zakonodavstvu.

Neovisnost i nepristranost: Središnje izorno povjerenstvo BiH je neovisno tijelo koje provodi svoje aktivnosti na neovisan način bez bilo kakvih političkih utjecaja ili miješanja, unutar zakonom propisanih mjerodavnosti. Kao neovisno tijelo odgovorno za provedbu slobodnih i poštenih izbora, kao i drugih zakona iz svoje mjerodavnosti, Središnje izorno povjerenstvo BiH provodi svoje aktivnosti na nepristran način, ne sudjeluje u političkim raspravama i ne demonstrira političku naklonost.

Transparentnost i javnost rada: Izborni procesi i aktivnosti SIP BiH su u potpunosti transparentni, a sve informacije su dostupne javnosti. Središnje izorno povjerenstvo BiH njeguje princip razmjene informacija sa svim ključnim akterima.

Odgovornost: Središnje izorno povjerenstvo BiH i njeno osoblje obavljaju svoje dužnosti na odgovoran način i redovito objavljuje izvješća o radu.

Profesionalni integritet: Središnje izorno povjerenstvo BiH će održavati svoju profesionalnu kompetentnost kroz razvitak stručnih, učinkovitih, motiviranih i profesionalnih ljudskih resursa.

Naši ciljevi

- ❖ Zadržati status neovisne institucije koja doprinosi demokratizaciji društva u Bosni i Hercegovini;
- ❖ Doprinos izgradnji institucionalnih kapaciteta Bosne i Hercegovine;
- ❖ Jačanje pluralističke demokracije, ljudskih prava i sloboda i vladavina zakona;
- ❖ Osiguranje točnosti biračkih popisa i identifikacije birača;
- ❖ Povećanje svjesnosti birača;
- ❖ Razvitak ljudskih resursa kroz ciljanu izobrazbu;
- ❖ Korištenje suvremenih informacijskih tehnologija;
- ❖ Unaprjeđenje suradnje sa svim ključnim akterima;
- ❖ Razvitak učinkovitih mehanizama za praćenje i evaluaciju.

I. DIO

**PROVEDBA
IZBORNOG
ZAKONA BiH**

1. Izborne aktivnosti

1.1. Izvješće o provedbi Općih izbora 2014. godine

11. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u siječnju 2015. godine pripremlilo Izvješće o provedbi Općih izbora 2014. godine koje je dostavilo Kolegiju oba doma Parlamentarne skupštine BiH. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH (u daljem tekstu Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH) je, na svojoj 7. sjednici održanoj 26. veljače 2015. godine, usvojio zaključke Ustavnopravnog povjerenstva Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH kojim se prima k znanju Izvješće o provedbi Općih izbora 2014. godine. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH pristupit će formiranju interresorne radne skupine za izmjenu izbornog zakonodavstva BiH i smatra da je potrebno pristupiti izmjenama izbornog zakonodavstva BiH u svezi s pitanjem popune klubova naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH te poziva Parlament Federacije BiH da usvoji odgovarajuće izmjene Ustava Federacije BiH ako to smatra potrebnim, a temeljem kojih bi se moglo pristupiti izmjenama izbornog zakonodavstva BiH. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je u nastavku 3. sjednice, održane 30. ožujka 2015. godine, primio k znanju Izvješće o provođenju Općih izbora 2014. godine i donio zaključak o formiranju Interresorne radne skupine za izmjene i dopune Izbornog zakona BiH⁵.

1.2. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH

12. Interresorna radna skupina za izmjene i dopune Izbornog zakona BiH formirana je zaključkom Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, donesenog na 56. sjednici održanoj 5. studenog 2013. godine, i zaključkom Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, donesenog na 34. sjednici održanoj 16. prosinca 2013. godine.
13. Iz Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH u Interresornu radnu skupinu imenovani su poslanici: dr. Nermina Zaimović-Uzunović, dr. Milorad Živković i Niko Lozančić⁶. Nakon ostavke dr. Milorada Živkovića na članstvo u Interresornoj radnoj skupini za pripremu prijedloga izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH u ime Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH imenovan je Darko Babalj⁷. Iz Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH imenovani su: Borjana Krišto, dr. Halid Genjac i Krstan Simić⁸. Zaključkom predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: 05-1-02-1-1223-2/13 od 14. studenog 2013. godine imenovani su članovi Interresorne radne skupine iz Središnjega izbornoga povjerenstva BiH: Stjepan Mikić, predsjednik Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, Branko Petrić i dr. Suad

---

⁵ Akt Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH broj: 02-50-6-16-3.1/15

⁶ Zaključak s 56. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH od 5. 11. 2013. godine objavljen je u Službenom glasniku BiH broj 88/13 od 12. 11. 2013. godine

⁷ Zaključak o izmjeni zaključka o osnivanju Interresorne radne skupine za pripremu prijedloga izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH objavljen je u Službenom glasniku BiH br. 97/13 od 11. 12. 2013. godine

⁸ Zaključak s 34. sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH od 16. 12. 2013. godine, Službeni glasnik BiH, br. 100/13

Arnautović, članovi Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Iz Vijeća ministara Bosne i Hercegovine imenovani su: Bariša Čolak, Sredoje Nović i Zekerijah Osmić.

14. Interresorna radna skupina dobila je zadaću da, najkasnije do 28. veljače 2014. godine, pripremi prijedlog izmjena i dopuna Izbornoga zakona BiH, u smislu da predložene izmjene podrazumijevaju sveobuhvatnu reformu izbornoga zakonodavstva uz potpuno otklanjanje svih neustavnih elemenata iz Izbornog zakona BiH i osigura da rezultati izbornog procesa u što većoj mjeri odražavaju izbornu volju svih naroda i građana u BiH.
15. Interresorna radna skupina konstituirana je na prvoj (1.) sjednici, održanoj 24. siječnja 2014. godine izborom rukovodstva: dr. Halid Genjac, predsjedatelj, Darko Babalj, prvi zamjenik i Stjepan Mikić, drugi zamjenik.
16. Nakon dva neuspješna pokušaja sazivanja druge sjednice (6. veljače 2014. godine i 18. veljače 2014. godine), sjednica Interresorne radne skupine zakazana je za 25. veljaču 2014. godine. S obzirom da je kvorum za rad osiguran na isteku roka do kojega je trebalo završiti posao, predsjedatelj je predložio, a članovi jednoglasno podržali prijedlog, da Interresorna radna skupina obavijesti kolegije oba doma Parlamentarne skupštine BiH da posao zbog kojeg je Interresorna radna skupina formirana – nije bilo moguće uraditi u zadatom roku.
17. U 2014. godini usvojene su izmjene i dopune Izbornoga zakona BiH⁹ u smislu njegovog usklađivanja s Odlukom Ustavnog suda BiH, broj: U - 4/11 od 27. svibnja 2011. godine i 16. siječnja 2013. godine koje se odnose na izbor članova iz izbornih jedinica za Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH s teritorije Republike Srpske (RS). Ovim izmjenama u Izbornom zakonu BiH izvršeno je usklađivanje naziva općina u RS sukladno njihovim nazivima utvrđenim pozitivnim entitetskim Zakonom o teritorijalnoj organizaciji RS, koji je donesen u okviru ustavne nadležnosti entiteta.
18. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u svom godišnjem izvješću o radu „Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u 2013. godini“, koji je Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH usvojio na svojoj 67. sjednici održanoj 28. svibnja 2014. godine, a Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na 38. sjednici održanoj 6. lipnja 2014. godine, još jednom sumiralo svoje preporuke Parlamentarnoj skupštini BiH i preporučilo daljnja poboljšanja Izbornoga zakona BiH.

1.3. Aktivnosti u svezi s izborom člana Središnjega izbornoga povjerenstva BiH

19. Način izbora i imenovanja članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je reguliran Poslovníkom o proceduri i provođenju javne konkurencije i imenovanja članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH¹⁰ i Odluke o izmjenama i dopuni

---

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 7/14.

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 49/07

Poslovnika o proceduri i provođenju javne konkurencije i imenovanja članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, broj: 05-1-34-2-567-38/11 od 26. kolovoza 2011. godine¹¹.

20. Sukladno odredbi članka 2.5 stavak (3) i (4) Izbornoga zakona BiH imenovano je Povjerenstvo za izbor i imenovanje koje ima sedam članova, od kojih dva imenuje predsjednik Visokoga sudskog i tužiteljskog vijeća iz reda članova Vijeća, tri imenuje Administrativno povjerenstvo Parlamentarne skupštine BiH iz reda članova Povjerenstva iz Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i dva imenuje predsjednik Središnjega izbornoga povjerenstva BiH iz reda članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. U povjerenstvu za izbor i imenovanje moraju biti zastupljeni konstitutivni narodi, dva Bošnjaka, dva Srbina i dva Hrvata i jedan iz reda ostalih.
21. U pogledu primjene odredbi za izbor i imenovanje članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH preispitati rješenje koje je trenutno na snazi da Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće, koje je u tijeku 2014. godine jedino moglo dati predstavnika iz reda ostalih u Povjerenstvo za izbor i imenovanje, zbog nemogućnosti koordiniranja, blokira rad Povjerenstva za izbor i imenovanje članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.

1.4. Normativna djelatnost

22. Priprema i usvajanje normativnih akata, kao kontinuirana zadaća Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, ogleda se u izradi podzakonskih akata donesenih temeljem zakona iz mjerodavnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Podzakonski akti koje je Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo u 2014. godini su sljedeći:
  - Pravilnik o vođenju i uporabi Središnjeg biračkog popisa („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
  - Pravilnik o načinu provedbe izbora u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
  - Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu provedbe izbora u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
  - Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
  - Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),

---

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 49/07, 70/11, 37/12 i 73/12

- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 71/14),
- Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o dopuni Naputka o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, broj 75/14),
- Naputak o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju, 12. 10. 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Naputak o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim izbornim komisijama („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o dodjeli i prestanku mandata („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o izgledu i načinu ispunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Naputak o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Instrukcija o provedbi članka 11. Naputka o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, broj 50/14),
- Naputak za primjenu članka 1.8 stavak (4) i članka 1.3a stavak (3) Izbornog zakona BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 90/14),
- Odluka o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 6/14),
- Odluka o dopuni Odluke o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 87/14),
- Odluka o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2014. godine, broj: 05-1-07-11-627-1/14 od 19. 6. 2014. godine,

- Odluka o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje, broj: 05-1-07-11-627-15/14 od 20. 8. 2014. godine,
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 14. 5. 2014. godine u 24.00 sata (objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 38/14),
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 28. 8. 2014. godine u 24.00 sata (objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 70/14),
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 12. 10. 2014. godine u 24.00 sata (objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 83/14),
- Odluka o visini naknade za rad članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u BiH – pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima u inozemstvu u kojima se planira organiziranje glasovanja za Opće izbore u BiH 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 67/14),
- Odluka o utvrđivanju izvadaka iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji će glasovati putem mobilnog tima za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 80/14),
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 67/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine („Službenom glasniku BiH“, broj 88/14),
- Ispravke Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 97/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Vijeće Naroda Republike Srpske („Službeni glasnik BiH“, broj 100/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske („Službeni glasnik BiH“, broj 100/14),
- Odluka o visini pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),

- Odluka o dopuni Odluke o nazivima i oznakama osnovnih izbornih jedinica („Službeni glasnik BiH“, broj 87/14),
- Ovjerene kandidacijske liste za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine koji se održavaju 12. 10. 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 67/14),
- Odluka o dopuni Poslovnika Središnjega izbornoga povjerenstva BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 30/14),
- Rješenje o imenovanju generalnog tajnika Tajništva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 30/14),
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06-1-07-1-27/15 od 18. 1. 2015. godine,
- Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 5/15. godine).

1.5. Ostali akti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH

23. Na svojoj 80. sjednici, održanoj 4. prosinca 2014. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je usvojilo Plan integriteta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH (2014.–2016.), interni dokument koji sadrži skup mjera pravne i praktične prirode kojima se sprječavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvitak različitih oblika korupcijskog ponašanja i korupcije.

Plan integriteta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je izrađen sukladno Smjernicama za izradu i provedbu plana integriteta, koje je pripremila Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, i Modelom plana integriteta. Izrada Plana integriteta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je tekla po fazama. Radna skupina je počela s radom u svibnju mjesecu 2014. godine i posao finalizirala početkom prosinca 2014. godine.

Prilikom izrade Plana integriteta, pored članova Radne skupine i koordinatora, uključeni su i drugi zaposlenici. Detaljno je analizirana zakonska regulativa, izvršena procjena rizičnosti po oblastima, kako općim područjima djelatnosti institucije tako i specifičnim oblastima koje su vezane za provedbu zakona iz mjerodavnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Izvršena je analiza rizičnih radnih mjesta i rizičnih aktivnosti prema opisu radnih zadaća, zatim procjena rizika unutar osnovnih organizacijskih jedinica i dana je srednja ocjena rizika od korupcije na razini institucije. Radna skupina je, također, identificirala postojeće preventivne mehanizme institucije, pripremila analizu trenutačnog stanja temeljem upitnika, na temelju zakonodavnog okvira, poslovnih procesa i suradnje s drugim tijelima. Plan integriteta sadrži i preporuke za unapređenje s popisom preventivnih mjera za smanjenje mogućnosti nastanka korupcijskih pojava uključujući odgovorne osobe i vremenski rok za realizaciju preporuka.

Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) je dala je pozitivno mišljenje na ovaj dokument i konstatirala da je usklađen s Općom metodologijom i Smjernicama za izradu i provedbu plana integriteta¹².

24. Na svojoj 82. sjednici, održanoj 9. prosinca 2014. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je usvojilo Izvješće o provedbi Revidiranog akcijskog plana Središnjega izbornoga povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije (2009.–2014.) koji sumira stupanj realizacije mjera zacrtanih u Akcijskom planu za implementaciju Strategije za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini (2009.–2014.). Od ukupno 11 specifičnih mjera iz Akcijskog plana Strategije u potpunosti je realizirano njih 7 ili 63,6%, dok su preostale 4 specifične mjere realizirane u određenim procentima. Realizacija zadaća koje se odnose na analizu postojećih procedura za slobodu pristupa informacijama i pripremu godišnje analize o provedbi Zakona o slobodi pristupa informacijama je u tijeku; djelomično su realizirane zadaće na ažuriranju postojećih internih akata iz oblasti primanja i davanja poklona na radnom mjestu odnosno sudjelovanje osoblja u programima obuke u borbi protiv korupcije. Zadaće koje nisu realizirane odnose se na sudjelovanje osoblja na obuci o pravu pristupa informacijama jer ista nije organizirana od strane nadležnih institucija i na početak izvješćivanja Povjerenstva za prijam, evidentiranje i postupanje s prijavama korupcije i nepravilnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.

1.6. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Opće izbore 2014. godine

1.6.1. Objava Općih izbora 2014. godine

25. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. svibnja 2014. godine, sukladno članku 1.14 i članku 2.9 stavak (1) točka 2.a Izbornog zakona BiH, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine¹³, kao i Naputak o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 12. 10. 2014. godine (u daljnjem tekstu: Naputak o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti). Opći izbori se održavaju za sljedeće razine vlasti¹⁴:

- Predsjedništvo Bosne i Hercegovine,
- Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,
- Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine,
- Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske,
- Narodnu skupštinu Republike Srpske i
- Skupštine županija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

---

¹² Akt Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, broj: 03-3-07-3-842-2/14 od 16. 12. 2014. godine

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 38/14

¹⁴ Odluka o raspisivanju i održavanju Općih izbora u BiH 2014. godine je objavljena u Službenom glasniku BiH, broj 38/14

Raspisivanje Općih izbora 2014. godine
Zgrada Parlamentarne skupštine BiH, 15. svibanj 2014. godine

1.6.2. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa

26. Postupak vođenja Središnjeg biračkog popisa i upisa birača u isti propisan je poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački popis, te Pravilnikom o vođenju Središnjeg biračkog popisa. Središnji birački popis je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo sukladno Izbornom zakonu BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provedbe izbora sukladno zakonu, za provedbu referenduma, za provedbu opoziva izabranog dužnosnika i izbore tijela lokalne samouprave sukladne zakonu.
27. Središnji birački popis je jedinstven, stalan i redovito se ažurira. Sukladno navedenim, aktivnosti u 2014. godini su uključivale kontinuirane poslove redovitog ažuriranja Središnjeg biračkog popisa.
28. Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 14. 5. 2014. godine u 24.00 sata utvrđeno je da je ukupan broj birača upisanih u Središnji birački popis **3.231.031**, po izbornim jedinicama.
29. Presjek stanja Središnjeg biračkog popisa za potrebe provođenja Općih izbora 2014. godine, temeljem članka 3.6 stavak (2) Izbornog zakona BiH, izvršen je 28. 8. 2014. godine, a Odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 28. 8. 2014. godine donesena je 2. 9. 2014. godine prema kojoj je broj birača u BiH upisanih u izvatke iz Središnjeg biračkog popisa za Opće izbore 2014. godine **3.278.908**.

30. Navedeni podatci korišteni su za izradu Izvatka iz Središnjeg biračkog popisa po biračkim mjestima koji su se koristili na dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine.
31. Presjek stanja Središnjeg biračkog popisa je izvršen sa stanjem na dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine te je donesena odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa u koji je upisano **3.282.581 birača**.

Tablica 1. Broj upisanih birača na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine s odzivom

Izlaznost ukupno:	Pravo glasa (registrirano)	Glasovalo	Odziv %
BiH	3.282.581	1.788.083	54,47%
FBiH	2.039.316	1.080.910	53,00%
RS	1.243.265	707.173	56,88%
<i>Prikaz za DB je informativan i već je uključen u entitete prema opcijama</i>			
Brčko Distrikt BiH	46.489	20.543	44,19%

Tablica 2. Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine s odzivom

Kategorija	Broj birača	Odziv
Redoviti birači	3.206.062	1.746.782
Birači koji glasuju osobno	11.355	432
Birači koji glasuju u odsustvu	9.178	3.032
Birači registrirani za glasovanje putem pošte	42.128	28.001
Birači registrirani za glasovanje putem mobilnog tima	10.181	8.282
Birači registrirani za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH	245	138
Ukupan broj nepotvrđenih glasačkih listića	3.432	Potvrđeni glasački listići 1.416
UKUPNO	3.282.581	1.788.083

32. Najveći odziv birača u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Trnovo (FBiH) u kojoj je od ukupno upisanih 2.482 birača na izbore izašlo 1.967 birača ili 79,25%, dok je najmanji odziv birača u odnosu na broj upisanih zabilježen u općini Dobretići u kojoj je od ukupno upisanih 2.010 birača na izbore izašlo 496 ili 24,68%.

Tablica 3. Prikaz općina s najmanjim i najvećim odzivom na Općim izborima 2014. godine

Kod IJ	Izborna jedinica	Glasovalo	Registrirano	Odziv
Najmanji odziv				
067	DOBRETIĆI	2.010	496	24,68%
183	USORA	5.715	1.877	32,84%
Najveći odziv				
141	TRNOVO (FBiH)	2.482	1.967	79,25%
143	PALE (FBiH)	659	522	79,21%

1.6.3. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači)

33. Upis birača koji glasuju na redovitom biračkom mjestu vrši se sistemom „pasivne registracije“, odnosno sve osobe kojima se izda važeća osobna iskaznica države BiH automatski su upisane u Središnji birački popis. Temeljem odredbi članka 3.5 Izbornog zakona BiH, nadležno tijelo koje vodi registar građana dostavlja podatke za ažuriranje Središnjeg biračkog popisa sukladno Zakonu o središnjoj evidenciji i razmjeni podataka.
34. Za potrebe preuzimanja podataka u okviru projekta „Pasivna registracija birača u BiH“ razvijen je aplikativni dio softvera, čija je osnovna svrha da olakša postupak prijenosa podataka, određivanje biračkih mjesta i izradu Izvatka iz konačnog biračkog popisa.
35. Stanje Središnjeg biračkog popisa i broj birača te svi ostali neophodni podatci utvrđuju se temeljem podataka koji se, sukladno Jedinstvenoj metodologiji i programu obrade i vođenja evidencija Središnjeg biračkog popisa, odnosno aktom kojim je utvrđena suradnja Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA), preuzimaju svakog prvog ponedjeljka u mjesecu ili u ovisnosti od potrebe.
36. Za potrebe provedbe Općih izbora 2014. godine izvršeno je ažuriranje podataka u četiri (4) termina te su urađena 4 presjeka Središnjeg biračkog popisa i to:

Prvi presjek napravljen je na dan prije raspisivanja izbora 14. 5. 2014. godine i korišten je za izradu privremenih izvoda iz Središnjeg biračkog popisa;

Drugi presjek napravljen je na dan 29. 7. 2014. godine i korišten je u svrhu određivanja biračkih mjesta i pravljenja specifikacija za tiskanje glasačkih listića;

Treći presjek napravljen je na dan 28. 8. 2014. godine i korišten je za izradu Izvatka iz konačnog biračkog popisa koji je distribuiran na biračka mjesta;

Četvrti presjek napravljen je na dan 12. 10. 2014. godine, odnosno na dan izbora, s ciljem utvrđivanja biračkog prava glasača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima.

1.6.4. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis

37. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis vrši se sustavom aktivne registracije i isti je za Opće izbore 2014. godine počeo s danom objavljivanja izbora (15. 5. 2014.) i trajao je do 29. 7. 2014. godine. Dostava prijavnog obrasca PRP-1 s pratećom dokumentacijom Središnjem izbornom povjerenstvu BiH mogla se vršiti putem pošte na poštanski pretinac 450 i 451, putem faksa, elektronički e-mailom ili osobno na protokol Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Upis izbjeglih osoba iz BiH koje imaju biračko pravo je kontinuirani proces koji se vrši tijekom cijele godine.
38. U svrhu dostupnosti obrazaca za prijavu kao i informiranja birača, danom raspisivanja Općih izbora 2014. godine, obrasci prijave, s pratećim Vodičem za prijavu birača za glasovanje izvan BiH za Opće izbore u BiH 2014. godine i obavijestima objavljeni su na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH www.izbori.ba, a za pomoć biračima su bile dostupne i dvije infolinije.
39. S ciljem informiranja građana BiH koji borave u inozemstvu o načinu upisa birača i glasovanja izvan BiH za Opće izbore 2014. godine, pripremljeno je i putem Ministarstva vanjskih poslova BiH proslijeđeno veleposlanstvima i konzulatima BiH u inozemstvu 18.000 prijavnih obrazaca PRP-1 na tri jezičke verzije, 10.000 odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu u kojima se planira glasovanje za Opće izbore 2014. godine, te 9.000 Vodiča za glasovanje izvan BiH s obaviješću o načinu i rokovima za registraciju za glasovanje putem pošte, na službenim jezicima u BiH.
40. U periodu od 20. do 30. svibnja 2014. godine svim biračima koji su bili upisani u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine upućeno je **37.956 komada personaliziranih potvrdnih obrazaca PRP-2**, osobno na adrese birača putem JP „BH POŠTA“ d.o.o. Sarajevo.
41. Nakon provedenog procesa upisa birača za glasovanje izvan BiH, koji je okončan 29. 7. 2014. godine, Odlukom Središnjega izbornoga povjerenstva BiH od 18. 8. 2014. godine o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine utvrđeno je da će se na istom naći **42.008** birača.
42. Središnje izborna povjerenstvo BiH je ukupno primilo 49.634 prijave/zahtjeva za registraciju za glasovanje izvan BiH od čega 21.909 putem e-maila, 1.589 putem faksa, 17.342 putem poštanskog pretinca, a 8.794 prijave/zahtjeva su dostavljeni osobno.

43. Odlukom Središnjega izbornoga povjerenstva BiH od 18. 8. 2014. godine utvrđeno je da od ukupnog broja podnesenih prijava za glasovanje izvan BiH, **5.096** prijava ne ispunjava uvjete za registraciju za glasovanje izvan BiH iz razloga utvrđenih Izbornim zakonom BiH: nedostaje dokaz o identitetu (2.164 prijava), nedostaje dokaz o državljanstvu (189), nedostaje dokaz o prebivalištu (620), nedostaje obrazac (166), nepotpisan obrazac (238), nije identičan potpis (394), nečitka prijava (23), nema pravo glasa (77), više nedostataka (795), zakašnjela prijava (117) i prijava ne ispunjava uvjete iz članka 3.15 stavak (1) i (2) Izbornog zakona BiH (313).
44. Nakon isteka razdoblja za podnošenje žalbi, odlukom Središnjega izbornoga povjerenstva BiH od 26. 8. 2014. godine usvojene su žalbe 83 osobe koje su upisane u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH te je odluka o odbijanju upisa birača za glasovanje izvan BiH izmijenjena. Ukupan broj odbijenih prijava za glasovanje izvan BiH je iznosio **5.013**, a razlozi su sljedeći: nedostaje dokaz o identitetu (2.152 prijava), nedostaje dokaz o državljanstvu (186), nedostaje dokaz o prebivalištu (618), nedostaje obrazac (165), nepotpisan obrazac (225), nije identičan potpis (347), nečitka prijava (22), nema pravo glasa (77), više nedostataka (791), zakašnjela prijava (117) i prijava ne ispunjava uvjete iz članka 3.15 stavak (1) i (2) Izbornog zakona BiH (313).
45. Birači zainteresirani za glasovanje putem pošte imali su mogućnost da se informiraju o statusu svojih prijava putem internetske stranice Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Na infolinijama koje su uspostavljene u svrhu pomoći biračima, evidentirano je ukupno 1.280 poziva, a sa e-mail adrese info@izbori.ba upućeno je 1.270 odgovora na upite u svezi s registracijom birača. Ukupno 756 e-mail obavijesti o uočenim nedostacima u prijavama za registraciju birača izvan BiH je dostavljeno biračima izvan zemlje zaključno sa 27. 7. 2014. godine.
46. Prilikom slanja prijavnih obrazaca putem e-maila građani su se susretali s problemima oko dostave istih kao i osiguranja validne dokumentacije. Dio građana, i pored danog naputka o načinu popunjavanja i slanja obrazaca prijava putem e-maila, nije adekvatno popunio i dostavio prijavne obrasce s priložima (nepotpisani obrasci, stare isprave, nevažeće isprave, nepotpune adrese, adrese u BiH, adrese bez naziva države i sl.) što je također bio jedan od uzroka zbog kojeg jedan broj građana nije upisan u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine, već su upisani u Središnji birački popis za glasovanje na redovitom biračkom mjestu prema mjestu prebivališta. To je bio i jedan od razloga što su podnositelji prijava prigovarali jer im nije dostavljen glasački materijal.

1.6.4.1. Problemi u postupku upisa birača u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH

47. Na proteklim Općim izborima 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je primilo određen broj prijava građana koji su tvrdili da ih je nepoznata osoba, zloupotrebom njihovih osobnih isprava, prijavila za glasovanje putem pošte. S tim u svezi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je Tužiteljstvu BiH dana 2. 10. 2014. godine uputilo prijavu u kojoj se navodi da su 5 osoba iz Orašja, 3 osobe iz Doboja, 1 osoba iz Domaljevac-Šamca, te 4 osobe iz općine Pelagićevo, bez njihovog znanja, prijavljene za glasovanje izvan BiH.

48. Nadalje, 19. 12. 2014. godine, po naredbi Općinskog suda Tomislavgrad, iz Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je izuzeto 7 prijava zbog sumnje da ih je jedna osoba prevarom prijavila za glasovanje izvan BiH (radi se o osobi koja je 29. 7. 2014. godine osobno, na protokol Središnjega izbornoga povjerenstva BiH dostavila prijave 27 osoba za glasovanje izvan BiH).
49. Središnje izborno povjerenstvo BiH također je uputilo obavijest Tužiteljstvu BiH da je podneseno 611 prijava podnesenih od strane istog podnositelja na više adresa.
50. Na Općim izborima 2014. godine pojavila se specifičnost u svezi sa skupnom dostavom glasačkih paketa na adrese u inozemstvu. Naime, od strane osoba koje borave u inozemstvu (Sjedinjenje Američke Države – SAD) stigle su prijave da su paketi koji sadrže individualne pošiljke s glasačkim materijalom, poslani na više lokacija u Atlanti, Džordžiji, Sent Luisu, Hartfordu itd. (paketi su sadržavali više stotina kuverata). Također, i u Švedsku su na adresu dvije osobe dopremljeni paketi sa oko 100 kuverata koje sadrže glasački materijal. Pored toga, Džebrail Bajramović, kandidat na izborima za člana Predsjedništva BiH, osobno je predao 54 glasačka paketa Državnoj agenciji za istragu i zaštitu (SIPA) koji su bili dostavljeni u Švedsku. S tim u svezi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 9. 2014. godine Tužiteljstvu BiH dostavilo prijavu protiv imenovanog o povredama pravila izbornog procesa za koje postoji sumnja da imaju obilježja kaznenog djela uskraćivanje biračkog prava ili lažno prijavljivanje.
51. Središnje izborno povjerenstvo BiH je primilo prijave na ime 37 birača za koje se u naknadnom postupku utvrdilo da nemaju pravo glasa jer su umrli. Upućen je zahtjev IDDEEA-i za dostavu podataka o datumu smrti tih osoba, a izvršena je i analiza predmetnih prijava, tj. na koji način i s koje adrese je poslana prijava. Za samo dvije osobe postoji sumnja da su poslale svoje prijave s obzirom da su poslone nakon nadnevka smrti.

1.6.5. Upis raseljenih osoba

52. Sukladno članku 1.1 stavak (1) točka 9. Izbornog zakona BiH pod raseljenim osobama se podrazumijevaju državljani BiH čiji je status raseljene osobe utvrdilo nadležno tijelo za pitanja raseljenih osoba sukladno zakonu.
53. Raseljene osobe koje imaju biračko pravo imale su mogućnost da se, popunjavanjem obrasca PBO-2, do 29. 7. 2014. godine izjasne da li žele glasovati osobno u općini prebivališta iz 1991. godine ili u odsustvu u općini u kojoj imaju boravište.
54. S ciljem ažuriranja podataka o raseljenim osobama u Središnjem biračkom popisu, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 21. 4. 2014. godine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice uputilo zahtjev za dostavu evidencije o biračima koji imaju status raseljene osobe, za potrebe ažuriranja Središnjeg biračkog popisa u elektroničkom obliku, a isti su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavljeni 22. 5. 2014. godine.

55. Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da su jedinstveni matični brojevi (JMB) određenog broja osoba neispravni što se ogleda u njihovoj nepotpunosti, te činjenici da određen broj JMB sadrži samo nule, neki su pogrešno uneseni, dok za određen broj osoba JMB nije uopće unesen. U svezi s navedenim, a sukladno članku 3.6 stavak (2) Izbornog zakona BiH, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH je dostavljen CD s popisom osoba za koje je potrebno izvršiti provjeru u smislu ispravnosti jedinstvenih matičnih brojeva te ispraviti uočene nedostatke.
56. Ukupan broj osoba sa statusom raseljenih osoba za koje je utvrđeno biračko pravo, odnosno koje se nalaze u Središnjem biračkom popisu je 84.207, dok 16.158 osoba nije pronađeno u Središnjem biračkom popisu zbog naprijed navedenih nedostataka u dostavljenim podacima.

1.6.6. Određivanje biračke opcije glasanja u Brčko Distriktu BiH

57. Izbornim zakonom BiH je definirano da državljani BiH iz Brčko Distrikta BiH, da bi ostvarili pravo glasa na općim izborima, moraju imati evidentirano entitetsko državljanstvo. Zakonom o državljanstvu BiH, kao i entitetskim zakonima o državljanstvu, definiran je način upisa i promjene entitetskog državljanstva. Građani Brčko Distrikta BiH čije se matične knjige vode u Brčko Distriktu BiH, imaju mogućnost da se izjasne o entitetskom državljanstvu te se to, nakon provedenog postupka kod nadležnih entitetskih tijela, upisuje u matične knjige koje su u nadležnosti Brčko Distrikta BiH. Za građane Brčko Distrikta BiH čije se matične knjige vode kod lokalnog tijela entiteta, odnosno koji su propisima o državljanstvu državljani jednog od entiteta, zakonom je definiran način evidentiranja i promjene entitetskog državljanstva.
58. Nakon izmjena Zakona o osobnoj iskaznici državljana BiH iz 2012. godine, stvorena je obveza da se u razdoblju zamjene osobnih isprava građani Brčko Distrikta BiH izjasne o entitetskom državljanstvu i da im se omogući da se nađu na biračkim popisima za opće izbore. Primjena Zakona o osobnoj iskaznici je počela od 1. 3. 2012. godine i od tada građani Brčko Distrikta BiH dobivaju osobne iskaznice s upisanim entitetskim državljanstvom.
59. Prema podacima od 7. 1. 2014. godine, u Središnji birački popis za Brčko Distrikt BiH bio je upisan ukupno 84.641 birač, od čega je 50.015 birača imalo određenu entitetsku biračku opciju (19.186 – FBiH i 30.829 – RS), dok 34.626 birača nije imalo određenu entitetsku biračku opciju zbog čega ne bi mogli ostvariti svoje biračko pravo na Općim izborima 2014. godine.
60. Kako bi svim građanima Brčko Distrikta BiH bilo omogućeno biračko pravo, Središnje izborno povjerenstvo BiH je održalo niz sastanaka s Izbornim povjerenstvom Brčko Distrikta BiH, Agencijom IDDEEA, Javnim registrom Brčko Distrikta BiH i svim drugim nadležnim državnim i entitetskim tijelima, a s ciljem određivanja dinamike aktivnosti vezanih za određivanje biračke opcije biračima kojima ista nije određena. Tijekom poduzetih aktivnosti osigurani su svi tehnički preduvjeti za provedbu zakonskih odredbi i vođena je snažna motivacijska i

informativna kampanja za građane Brčko Distrikta BiH da se izjasne o entitetskom državljanstvu i ostvare mogućnost glasovanja na Općim izborima 2014. godine.

61. Na dan 28. 8. 2014. godine broj birača upisanih u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za Brčko Distrikt BiH je iznosio 85.297 birača, od čega je biračku opciju FBiH imalo 24.790 birača, a 20.529 birača opciju RS, dok za 39.978 građana Brčko Distrikta BiH nije bila određena biračka opcija.
62. Na dan izbora 12. 10. 2014. godine u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za Brčko Distrikt BiH bilo je upisano ukupno 85.367 birača, od čega biračku opciju FBiH ima 25.490 birača, a 20.999 birača ima opciju RS, dok za 38.878 građana Brčko Distrikta BiH nije određena biračka opcija i oni nisu mogli ostvariti svoje biračko pravo na prošlim izborima.
63. Birači koji su entitetsko državljanstvo stekli nakon zaključivanja Središnjeg biračkog popisa, odnosno 28. 8. 2014. godine, svoje biračko pravo mogli su ostvariti na jednom od tri biračka mjesta ovlaštena za izdavanje nepotvrđenih – kuvertiranih glasačkih listića, a sukladno odredbama članka 21. stavak (2) Pravilnika o načinu provedbe izbora u BiH, kojim je propisano da će biraču s prebivalištem u Brčko Distriktu BiH, čije se ime ne nalazi u Izvatku iz Središnjeg biračkog popisa biti omogućeno da glasuje nepotvrđenim – kuvertiranim glasačkim listićem, ukoliko priloži dokaz o entitetskom državljanstvu.

1.6.7. Upis birača za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH

64. Temeljem članka 1.5 Izbornog zakona BiH propisano je da državljani BiH koji privremeno žive u inozemstvu imaju pravo glasovati osobno dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozemstvu ili poštom. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH, 15. 5. 2014. godine donijelo Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inozemstvu, u kojima se planira organiziranje glasovanja za Opće izbore u BiH 2014. godine, a istom je predviđeno da se glasovanje planira u ukupno 24 države.
65. Podzakonskim aktima Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je predviđeno određivanje biračkog mjesta za osobno glasovanje u DKP-u BiH ako je za glasovanje na istom prijavljeno najmanje 50 birača, odnosno, izuzetno, i ukoliko za to postoje opravdani razlozi, Središnje izborno povjerenstvo BiH može donijeti odluku o glasovanju u DKP-u BiH i s manjim brojem prijavljenih birača, pri čemu će se cijeliti financijski aspekt i tehničke mogućnosti neophodne za određivanje biračkog mjesta u svakom DKP-u BiH.
66. Odlukom Središnjega izbornoga povjerenstva BiH od 18. 8. 2014. godine utvrđeno je da će se na Općim izborima 2014. godine organizirati glasovanje na pet (5) biračkih mjesta u DKP BiH u inozemstvu, kako slijedi: Veleposlanstvo u Beču (27 birača), Veleposlanstvo u Berlinu (23 birača), Generalni konzulat u Minhenu (35 birača), Generalni konzulat u Štuttgartu (105 birača) i Generalni konzulat u Frankfurtu (24 birača).

67. Svim biračima koji su se izjasnili za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, a isto nije provedeno, prema odredbama Izbornog zakona BiH, glasački materijal je pravodobno dostavljen na adrese koje su građani naveli u svojim prijavama kako bi im bilo omogućeno glasovanje putem pošte i ostvarivanje biračkog prava.

1.6.8. Uklanjanje iz evidencije Središnjeg biračkog popisa osoba osuđenih za ratne zločine

68. Tijekom 2014. godine, obrađeno je ukupno 47 sudskih odluka za osobe koje su osuđene za ozbiljne povrede humanitarnog prava. Temeljem članka 1.7. i članka 3.6 Izbornog zakona BiH, poslije izvršene provjere, iz evidencije Središnjeg biračkog popisa uklonjeno je 30 osoba, dok je 17 osoba vraćeno u evidencije Središnjeg biračkog popisa zbog odsluženja kazne.

1.6.9. Dostava izvoda iz Središnjeg biračkog popisa po zahtjevu političkih subjekata

69. Sukladno članku 3.1 stavak (4) Izbornog zakona BiH, političkim subjektima koji su ovjereni za sudjelovanje na izborima i kojima je ovjerena kandidacijska lista za sudjelovanje na izborima sukladno ovom zakonu osigurat će se, na njihov zahtjev, izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za razinu vlasti odnosno izbornu jedinicu u kojoj sudjeluju na izborima, u elektroničkoj formi ili ispisu. S tim u svezi, postupljeno je po 40 zahtjeva političkih subjekata za dostavu izvadaka iz preliminarnih i konačnih biračkih popisa i izrađeni su i dostavljeni traženi izvadci u elektroničkom obliku.

1.6.10. Aktivnosti na pripremi i provođenju postupka opoziva načelnika

70. Središnje izborna povjerenstvo BiH je za potrebe provođenja postupka opoziva u općinama Istočni Drvar, Jezero, Kneževo i Kotor-Varoš, po dostavljenim zahtjevima i relevantnoj dokumentaciji, pripremilo i dostavilo podatke o broju upisanih birača za glasovanje na prethodnim izborima, te utvrđeni izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za potrebe provođenja predmetnih postupaka opoziva.

1.6.11. Aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave

71. Središnji birački popis se formira, vodi i koristi, između ostalog, i za potrebe izbora organa lokalne uprave i samouprave pri čemu Središnje izborna povjerenstvo BiH utvrđuje izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za provedbu ovih izbora. U 2014. godini provedeni su izbori za savjete mjesnih zajednica u općinama Doboј, Teslić, Ugljevik, Istočni Stari Grad, Visoko i Srebrenica. Za svake pojedinačne izbore Središnje izborna povjerenstvo BiH je svojom odlukom utvrdilo vrstu, izgled i sadržaj izvotka iz Središnjeg biračkog popisa, utvrđeni su izvadci iz Središnjeg biračkog popisa po mjesnim zajednicama i isti su dostavljeni nadležnom tijelu, u svrhu provedbe predmetnih izbora.

1.6.12. Redovite aktivnosti na vođenju Središnjeg biračkog popisa

72. U okviru redovnih aktivnosti tijekom 2014. godine vršena je dostava presjeka Središnjeg biračkog popisa od strane Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA). Od strane Odsjeka za informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) vršeno je generiranje biračkog popisa dostavljenih podataka kao i dostava izvješća i statističkih podataka o broju upisanih birača u Središnji birački popis.
73. Temeljem pravomoćnih sudskih rješenja o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti, vršeno je redovito ažuriranje predmetnih podataka u relevantnoj bazi podataka.
74. Redovite aktivnosti obuhvaćaju i evidentiranje podataka na temelju rješenja o ispisu iz državljanstva BiH koji se redovito dostavljaju od strane Ministarstva civilnih poslova BiH – Sektora za državljanstva, kao i vođenje evidencija o osobama kojima je prestao status raseljene osobe na temelju dostavljenih podataka.
75. Također, redovite aktivnosti obuhvaćaju i izdavanje uvjerenja po zahtjevu osoba da se nalaze upisani u Središnji birački popis, usmena i pismena korespondencija sa strankama itd.

1.7. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP)

76. Izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica (u daljnjem tekstu: općinska/gradska izborna povjerenstva) imenuju se sukladno odredbama Poglavlja 2. Izbornog zakona BiH i Naputaka o utvrđivanju kvalifikacija, broja i imenovanju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini¹⁵, a imenuju ih skupštine opština/općinska vijeća, uz suglasnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Općinska/gradska izborna povjerenstva u BiH imaju ukupno 552 člana od čega je 301 muškarac ili 54,5% i 251 žena ili 45,5%.
77. U 2014. godini aktivnosti na koordinaciji rada izbornih povjerenstava uključivale su: vođenje evidencije članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava u smislu praćenja rokova trajanja mandata članova općinskih izbornih povjerenstava, prikupljanje dokumentacije i pripremu materijala za davanje suglasnosti na imenovanje i razrješenje članova općinskih izbornih povjerenstava.
78. Početkom 2014. godine, u svrhu pripreme za Opće izbore 2014. godine, izvršena je analiza trenutačnog broja članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava u odnosu na broj koji je utvrđen kriterijima u Izbornom zakonu BiH i podzakonskim aktima (broj birača upisanih u Središnji birački popis i broj biračkih mjesta) nakon čega je Središnje izborna povjerenstvo BiH i uz prethodne konzultacije s općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima, dana 16. 1. 2014. godine donijelo

---

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj 9/10, 37/10 i 74/11

Odluku o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini.

79. U 2014. godini ukupno je podneseno 19 ostavki predsjednika i članova općinskih/ gradskih izbornih povjerenstava u 14 općina.
80. U izvještajnom razdoblju po pitanju imenovanja/razrješenja članova izbornih povjerenstava Središnje izborne povjerenstvo BiH je pripremlilo ukupno 94 materijala od čega se 85 odnosilo na razrješenja i imenovanja članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava i 9 informacija i izvješća. U predmetima razrješenja i imenovanja članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava, Središnje izborne povjerenstvo BiH je dalo suglasnost za:
- imenovanje Privremenog općinskog izbornog povjerenstva Stanari u novoformiranoj Općini Stanari od tri člana iz sastava Gradskog izbornog povjerenstva Doboju,
  - imenovanje 158 članova OIP/GIP u 66 općina/gradova,
  - imenovanje 38 predsjednika OIP/GIP u 28 općina/gradova, imenovanje 29 zamjenskih članova (23 člana¹⁶ i 6 predsjednika¹⁷) OIP/GIP u 20 općina/gradova,
  - razrješenje 117 članova OIP/GIP u 52 općine/grada,
  - razrješenje 2 zamjenska člana OIP/GIP u 2 općine/grada.
81. Središnje izborne povjerenstvo BiH nije dalo suglasnost za imenovanje 11 članova općinskih izbornih povjerenstava u 10 općina: zbog kandidature na izborima (7 slučajeva)¹⁸, zbog neposjedovanja izbornog iskustva ili odgovarajuće stručne spreme (2 slučaja)¹⁹, zbog nespojivosti funkcija (1 slučaj)²⁰ i zbog toga što kandidat nije imao prijavljeno prebivalište u općini za koju se imenuje (1 slučaj)²¹.
82. Korespondencija po pitanju imenovanja/razrješenja članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava obuhvatila je i dostavu sljedećih akata:
- 30 zahtjeva za dostavu potrebne dokumentacije za davanje suglasnosti na imenovanje, zaključaka i urgencija za imenovanje nedostajućih članova općinskih izbornih povjerenstava,
  - 157 rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o danoj suglasnosti na razrješenje, odnosno imenovanje članova općinskih izbornih povjerenstava,
  - 11 izjašnjenja na žalbe na rješenja kojima se ne daje suglasnosti na imenovanje.

---

¹⁶ Cazin, Bosanska Dubica/Kozarska Dubica, Srbac, Modriča, Bijeljina, Sanski Most, Srebrenik, Drvar/ Istočni Drvar, Jajce, Jajce /Jezero, Sapna, Zvornik, Bratunac, Livno, Kupres (RS), Široki Brijeg, Trebinje

¹⁷ Bosanska Krupa/ Krupa na Uni, Bosanska Dubica/ Kozarska Dubica, Srbac, Čelić, Jajce/Jezero, Bosansko Grahovo/Grahovo

¹⁸ OIP Ilidža, Srebrenik (2 člana), Sapna, Kakanj, Livno i Rogatica

¹⁹ OIP Srbac i Milići

²⁰ OIP Zvornik

²¹ OIP Sokolac

83. Redovita korespondencija u ovome segmentu je uključivala 64 odgovora na upite općinskih/gradskih izbornih povjerenstava, političkih subjekata, skupština općina/općinskih vijeća i fizičkih osoba, te ostalih akata.
84. S ciljem rješavanja tekućih pitanja i problema na terenu te analize rada, praćenje i pomoć općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima i centrima za birački popis osoblje Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je obavljalo i redovite poslove koji uključuju stalnu komunikaciju putem telefona i putem e-mail-a s općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima i centrima za birački popis.

1.8. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine

85. Sukladno članku 2.9 i Poglavlju 4. Izbornog zakona BiH – Ovjera i kandidiranje za izbore, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerava političke subjekte za sudjelovanje na svim razinama neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini te potvrđuje i ovjerava kandidacijske liste. Na temelju navedenog zakonskog okvira proces ovjere političkih subjekata i kandidacijskih listi odvijao se u četiri (4) međusobno uvjetovane vremenske aktivnosti²².

1.8.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata

86. Sukladno odredbama Poglavlja 4. Izbornog zakona BiH, Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u BiH²³ i članka 2. stavak (1) točka 1. Naputka o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju 12. oktobra 2014. godine²⁴ rok za podnošenje prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata istekao je 30. 5. 2014. godine u 16.00 sati. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podneseno je ukupno **69** prijava političkih stranaka i **24** prijave neovisnih kandidata.

---

²² Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata (od 16. 5. 2014. do 30. 5. 2014. godine; ovjera koalicija i listi neovisnih kandidata (od 14. 6. 2014. do 24. 6. 2014. godine; ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima (od 2. 7. 2014. do 14. 7. 2014. godine), ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi (kompenzacijski mandati) za sudjelovanje na izborima (od 2. 7. 2014. do 14. 7. 2014. godine)

²³ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

²⁴ Službeni glasnik BiH, broj 38/14

Tablica 4 – Pregled podnesenih prijava prema razini vlasti

Red. br.	Tijelo vlasti	Broj prijavljenih političkih stranaka	Broj prijavljenih neovisnih kandidata
1.	Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	19	4
2.	Predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske	31	5
3.	Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH	39	1
4.	Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	46	1
5.	Narodna skupština Republike Srpske	36	4
6.	Skupštine županija	43	9

Tablica 5. Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata za Opće izbore 2014. godine

Red. br.	Politički subjekti	Prijavljeno	Ovjereno	Odbijeno	Razlog odbijanja
1.	Političke stranke	69	65	4	Jedna (1) politička stranka nije upisana u registar kod nadležnog suda prije isteka roka za podnošenje prijave, jedna (1) politička stranka nije dostavila kompletnu dokumentaciju (potpise podrške birača, dokaz o uplaćenom novčanom iznosu pristojbe za ovjeru, fotokopija rješenja o upisu u sudski registar političkih organizacija i fotokopija izvataka iz sudskog registra nisu izdani od istog suda), jedna (1) politička stranka nije dostavila dokaz o uplaćenom novčanom iznosu pristojbe za ovjeru, a jedna (1) politička stranka je povukla prijavu za ovjeru.
2.	Neovisni kandidati	24	24	0	

1.8.1.1. Provjera potpisa podrške i obrada kandidacijskih obrazaca

87. Provjera dostavljenih potpisa podrške uz prijavu za ovjeru političkih subjekata, sukladno odredbama poglavlja 4. Izbornog zakona BiH i Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u BiH, vršila se na temelju statističkog uzorka od 10% od ukupnog broja podnesenih potpisa podrške birača upisanih u Središnji birački popis, odnosno ukoliko nakon provjere uzorka nije utvrđen i validiran dovoljan broj potpisa, provjeravani su svi dostavljeni potpisi. Prilikom provedbe navedenog postupka obrađeno je ukupno 38.577 podataka birača (da li je birač upisan u CBS u izornoj jedinici za koju je podnesena kandidatura, da li je birač već dao potpis podrškedrugom političkom subjektu... itd.) na propisanim obrascima za potpise podrške, a od ukupno dostavljenih 237.548 podnesenih potpisa podrške. U prvom

krugu postupka ovjere provjereno je 86 političkih subjekata s ukupno 35.670 potpisa podrške. Nakon dostavljanja dopune potpisa podrške provjereno je 8 političkih subjekata s ukupno 2.907 potpisa podrške.

1.8.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata

88. Sukladno članku 4.12 Izbornog zakona BiH, do isteka roka za podnošenje prijave za ovjeru koalicija 24. 6. 2014. godine, utvrđenog Naputka o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju, 12. oktobra 2014. godine, podnesene su i ovjerene **24** prijave za ovjeru koalicija za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine. Prijava za ovjeru listi neovisnih kandidata nije bilo.

1.8.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima

89. Sukladno odredbama članka 4.21 Izbornog zakona BiH i članka 2. stavak (2) Naputka o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju, 12. 10. 2014. godine, rok za podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija istekao je 14. 7. 2014. godine u 16.00 sati.
90. Od ukupno podnesene 753 kandidacijske liste s 7.892 kandidata Središnje izborno povjerenstvo BiH je za Opće izbore 2014. godine ovjerilo **732** kandidacijske liste sa **7.748** kandidata i to za:
- Predsjedništvo BiH – 17 kandidata
  - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – 19 kandidata
  - Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH – 739 kandidata
  - Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH – 1.345 kandidata
  - Narodna skupština Republike Srpske – 1.394 kandidata
  - Skupštine županija u Federaciji BiH – 4.234 kandidata.

Od ukupno 7.748 ovjerenih kandidata njih 3.276 ili 42,28% su bile žene, a 4.472 ili 57,72% muškarci.

Tablica 6.

Broj ovjerenih kandidata za Zastupnički dom PSBiH po izbornim jedinicama

Izborna jedinica	Ovjereno
511	80
512	87
513	116
514	112
515	113
521	77
522	82
523	72
UKUPNO	739

Tablica 7.

Broj ovjerenih kandidata za Zastupnički dom Parlamenta FBiH po izbornim jedinicama

Izborna jedinica	Ovjereno kandidata
401	120
402	108
403	160
404	88
405	124
406	73
407	139
408	142
409	130
410	48
411	155
412	58
UKUPNO	1.345

Tablica 8.

Broj ovjerenih kandidata za Narodnu skupštinu RS po izbornim jedinicama

Izborna jedinica	Ovjereno kandidata
301	143
302	146
303	265
304	119
305	148
306	211
307	145
308	96
309	121
UKUPNO	1.394

Tablica 9.

Broj ovjerenih kandidata za Skupštinu županija u FBiH po izbornim jedinicama

Izborna jedinica	Ovjereno kandidata
201	420
202	214
203	585
204	520
205	349
206	440
207	485
208	224
209	660
210	337
UKUPNO	4.234

1.8.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima – kompenzacijski mandati

91. Sukladno odredbama članka 4.24 stavak (1) Izbornog zakona BiH i članka 2. stavak (2) točka 3. Naputka o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini, koji će se održati u nedjelju, 12. 10. 2014. godine, rok za podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine istekao je 13. 8. 2014. godine u 16.00 sati.
92. Do isteka predviđenog roka 74 ovjerena politička subjekta (političke stranke i koalicije) podnijela su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH **80** kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine s ukupno

952 kandidata na istim. Sve podnesene kandidacijske liste su validne, odnosno ispunile su uvjete za ovjeru.

Tablica 10. Broj podnesenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine po razinama tijela vlasti

Naziv tijela vlasti	Broj podnesenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata	Broj kandidata na listama
Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	23	344
Narodna skupština Republike Srpske	23	371
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	21	138
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	13	99

1.8.5. Ždrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine

93. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na temelju članka 5.15 stavak (2) Izbornog zakona BiH, 31. 7. 2014. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH održalo ždrijebanje kako bi se utvrdio redoslijed političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine. Ždrijebano je ukupno 98 političkih subjekata, od kojih je 50 političkih stranaka, 24 neovisna kandidata i 24 koalicije, odnosno 15 ovjerenih stranaka je odlučilo na izbore izaći u okviru jedne od koalicija. Ovaj proces je po prvi put uspješno obavljen elektroničkim putem, pomoću softverskog rješenja, za razliku od ranijih izbornih ciklusa kada je ždrijebanje rađeno manualno, odnosno izvlačenjem kuglica s nazivima subjekata.

1.9. Obuka i edukacija izborne administracije

94. Na osnovu Plana i programa edukacije tijela za provedbu izbora za 2014. godinu uspješno su realizirane sljedeće aktivnosti:

- a) U razdoblju od 12. 5. 2014 do 22. 5. 2014. godine pripremljena je i održana edukacija zaposlenika centara za birački popis na kojoj je nazočio 61 uposlenik centara za birački popis iz 43 općine.
- b) Obvezna edukacija za članove OIP/GIP u svezi s izmjenama podzakonskih akata Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je realizirana regionalno u razdoblju od 24. 6. do 4. 7. 2014. godine u sljedećim gradovima: Bihać, Laktaši, Tuzla, Brčko, Sarajevo, Trebinje, Mostar i Livno. Od ukupno do tada imenovanog 541 člana izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica u BiH, obveznoj edukaciji je nazočilo 485 članova, odnosno 89,6%.

- c) Edukacija OIP/GIP na temu „Rad biračkih odbora na dan izbora” provedena je u razdoblju od 5. do 12. rujna 2014. godine, u Bihaću, Banjoj Luci, Tesliću, Gradačcu, Bijeljini, Fojnici, Mostaru i Sarajevu. Obuku je pohađao 481 član OIP/GIP. Cilj obuke je bio upoznavanje članova izbornih povjerenstava s procedurama glasovanja i brojanja na biračkim mjestima, kao i s ostalim aktivnostima neposredno pred i nakon održavanja izbora (prijam materijala, potpisivanje primopredajnih obrazaca; korištenje JIIS aplikacija „Unos i obrada izbornih rezultata“, Evidencija prigovora i žalbi“ i „Evidencija birača koji glasuju putem mobilnog tima“). Za ovu obuku je pripremljen edukativni materijal za obuku članova biračkih odbora za rad na biračkom mjestu u formi 8 videospotova u kojima su detaljno objašnjene i opisane procedure rada biračkog odbora na dan izbora. Isti su prezentirani na navedenim obukama, a dostupni su i na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH (www.izbori.ba).
- d) Sukladno Memorandumu o razumijevanju između Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Ureda Vijeća Europe u Sarajevu za 2014. godinu, u razdoblju od 24. 6. do 4. 7. 2014. godine organizirano je 10 edukativnih seminara za predstavnike političkih stranaka, potencijalnih predsjednika biračkih odbora, pod nazivom „Povrede izbornog procesa – prekršajna i kaznena odgovornost i praksa“. Cilj seminara je bio da se potencijalni predsjednici biračkih odbora, kroz praktične primjere, upoznaju s odredbama kaznenih zakona koji su na snazi u BiH, kao i prekršajnom odgovornošću, a u svezi s izbornim procesom. Seminari su održani na 8 lokacija u BiH: Bihać, Laktaši, Tuzla, Brčko, Sarajevo, Trebinje, Mostar i Livno uz sudjelovanje 638 predstavnika političkih stranaka i 485 članova OIP/GIP-a. Sudionicima seminara je podijeljeno i 8.500 praktikuma za izborne promatrače. Od ukupno pozvanih 2.000 predstavnika političkih stranaka (200 predstavnika po jednom terminu), odazvalo se njih 638 ili 31,9%. Edukacije su realizirane uz financijsku podršku Ureda Vijeća Europe u Sarajevu.
- e) Obuka članova biračkih odbora u DKP-ima BiH provedena je u razdoblju od 16. do 18. rujna 2014. godine, a sukladno Planu i programu edukacije tijela za provedbu izbora za 2014. godinu i Odluci o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine koju je Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo na 40. sjednici, održanoj 18. 8. 2014. godine. Obuke su održane u ambasadama BiH u Beču i Berlinu te generalnim konzulatima BiH u Minhenu, Štuttgartu i Frankfurtu. Cilj edukacije je bio upoznavanje zaposlenih u DKPBiH, a koji su obavljali ulogu članova biračkih odbora na dan izbora, s procedurama glasovanja, pakovanja izbornog materijala i načina izvješćivanja prema Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Edukaciju su proveli članovi Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.

1.10. Edukativna i promotivno-informativna kampanja

95. Sukladno zakonskoj obvezi, utvrđenoj člankom 2.9 stavak (1) točka 12. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2014. godini provelo edukativnu i motivacijsku kampanju za birače u BiH s ciljem njihovog

pravodobnog informiranja o svim relevantnim segmentima izbornog procesa, kao i s ciljem što veće izlaznosti birača na predstojećim izborima.

Kampanja – Izbor biračke opcije – S ciljem informiranja birača i omogućavanja pravodobnog izbora biračke opcije, pripremljena su dva TV-Telopa, koji su se emitirali na javnim i privatnim TV-medijima u BiH: TV-Telop – birači koji žive izvan BiH, i TV-Telop – birači koji imaju status raseljene osobe. Ova kampanja trajala je od dana objave izbora do 29. 7. 2014. godine kada je istekao rok za registraciju birača putem pošte i izbora biračke opcije za raseljene osobe. Tiskani oglas “Izbor biračke opcije” objavljuvan je 3 puta u 6 dnevnih novina na pola stranice u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Kampanja „Kako glasovati“ – Cilj edukativne kampanje “Kako glasovati” bio je upoznavanje birača sa svim razinama vlasti za koje se provode Opći izbori 2014. godine te o načinu ispravnog popunjavanja glasačkih listića. Ova kampanja je trajala od 15. 9. do 12. 10. 2014. godine. Tiskani oglas „Kako glasovati“ objavljuvan je 4 puta u 6 dnevnih novina na pola stranice u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Motivacijska kampanja – Cilj motivacijske kampanje je bio da se birači animiraju da u što većem broju izađu na biračka mjesta i ostvare svoje biračko pravo. Pripremljena su četiri (4) TV-spotova i radio-džingla koji su emitirani na svim javnim TV-stanicama i većini privatnih TV-stanica. Svi motivacijski TV-spotovi i radio-džinglovi rađeni su pod sloganom Središnjega izbornoga povjerenstva BiH za Opće izbore 2014. godine „GLASAJ“. Motivacijski spotovi, koji su emitirani od 15. 9. do 12. 10. 2014. godine, bili su namijenjeni apstinentima, mladim i invalidnim osobama. Opći motivacijski spot “Pomakni se s mjesta” emitiran je od 1. do 12. listopada 2014. godine. Kao i ranijih godina, strategija edukativne i motivacijske kampanje za potrebe izbora provedena je putem elektroničkih medija, tiskanih medija te produkcijom plakata za isticanje na biračkim mjestima.

Informiranje birača “SMS CENTAR” – Svaki birač je slanjem svog JMB putem SMS poruke na broj 091 12 12 12 mogao provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta. Broj je bio jedinstven za korisnike svih mobilnih mreža u BiH. Telop s brojem SMS centra prosljeđen je svim javnim TV i radio stanicama u BiH i emitiran je od 20. 9. do 12. 10. 2014. godine do 19.00 sati. Ukupno 121.623 SMS poruka za provjeru lokacije biračkog mjesta je zaprimljeno putem “SMS Centra”.

96. Zbog pravodobne informiranosti birača i svih aktera u izbornom procesu, internetska stranica Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je kontinuirano i pravodobno ažurirana. Sve informacije značajne za izborni proces, odluke, saopćenja, statistike, podzakonski akti i normativi na taj način bili su na raspolaganju javnosti.

1.11. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2014. godine

97. S ciljem osiguranja integriteta izbornog procesa neophodno je uspostaviti različite sigurnosne mjere tokom svih njegovih faza. Međunarodni standardi koji se odnose na sigurnosni aspekt izbora ne postoje, već svaka država primjenjuje one sigurnosne mjere koje su adekvatne za njeno društveno i političko okruženje. U mnogim zemljama koordinacija sigurnosti izbornih operacija se provodi putem Zajedničkog operativnog centra koji se obično osniva nekoliko mjeseci prije izbora i uključuje predstavnike iz niza institucija koji razmjenjuju informacije, planiraju, održavaju brifinge i vrše monitoring izbornog procesa.
98. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u drugoj polovini svibnja mjeseca 2014. godine obavijestilo Ministarstvo sigurnosti BiH, relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je 15. 5. 2014. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora.
99. Sukladno odredbama članka 2.1. stavak 3. Izbornog zakona BiH, koji propisuje da su „sva tijela vlasti na svim razinama i dužnosnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obvezni pomagati tijelima nadležnim za provedbu izbora”, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je 18. 6. 2014. godine ustanovilo Odbor za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine s ciljem obavljanja poslova suradnje u svezi sa sigurnošću izbora, koordiniranjem poslova praćenja i analize sigurnosnog ambijenta za vrijeme održavanja izbora te poduzimanjem radnji s ciljem postizanja zadovoljavajućeg sigurnosnog ozračja izbornog procesa²⁵. Odbor za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine činili su predstavnici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine, Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine, Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, i Ministarstva unutrašnjih poslova Županije Sarajevo.²⁶
100. Policijski službenici navedenih ministarstava i sigurnosnih agencija su u razdoblju od rujna do kraja studenog 2014. godine obavljali poslove fizičkog osiguranja zgrade Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, skladišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, Glavnog centra za brojanje te osiguranje distribucije i pratnje konvoja s izbornim materijalom i pratnje izbornog materijala do Glavnog centra za brojanje. Operacije na terenu je koordinirao Operativni stožer za koordinaciju osiguranja objekata i distribucije izbornog materijala za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2014. godine (u daljnjem tekstu: Operativni stožer) na čelu s

---

²⁵ Akt Ministarstva sigurnosti BiH, broj: 12-01-04-7-3248-15/14 od 18. 6. 2014. godine

²⁶ Imenovani članovi Odbora za sigurnost za Opće izbore 2014. godine bili su: Vedran Mulabdić, koordinator – Ministarstvo sigurnosti BiH, dr. Suad Arnautović – Središnje izborno povjerenstvo BiH, Sead Šarić – Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Nebojša Pušara – Državna agencija za istragu i zaštitu, Saša Ćorović – Granična policija BiH, Fehmija Sadiković – Obavještajno-sigurnosna agencija, Fahrudin Selimović – Policija Brčko Distrikta BiH, Zijad Hodžić – Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova BiH, predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Halid Ganija i Nermin Lagumdžija – Ministarstvo unutrašnjih poslova Županije Sarajevo, i Slobodanka Keškić-Orlić, Ministarstvo sigurnosti BiH (akt Ministarstva sigurnosti BiH, broj: 12-01-04-7-3248-15/14 od 18. 6. 2014. godine)

Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela, u čijem sastavu su bili predstavnici svih navedenih ministarstava i sigurnosnih agencija²⁷.

101. Odbor za sigurnost Općih izbora 2014. godine i Operativni stožer održali su niz sastanaka, na kojima su razmatrana sva pitanja u svezi sa sigurnošću izbora, kao i analiza stanja i propisa iz oblasti javnog reda i mira na cijelom teritoriju BiH, mjesto i uloga policije u provođenju izbora, kao i poduzimanje pravodobnih koordinacionih aktivnosti putem tijela za provedbu zakona u svezi sa stvaranjem sigurnosnih uvjeta za neometano održavanje izbora. Od početka izborne kampanje Središnje izborno povjerenstvo BiH je redovito dobivalo izvješća o stanju sigurnosti od Odbora za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine zahvaljujući čemu je bilo informirano o svim sigurnosnim aspektima izbornog procesa.
102. Tijekom distribucije glasačkih listića poduzete su sigurnosne mjere u pogledu koordinacije praćenja transporta papira za glasačke listiće od graničnog prijelaza do kompanije za tiskanje glasačkih listića, kao i samo osiguranje distribucije i pratnja kamiona s izbornim materijalom koja je bila usklađena s Vremenskim planom izbornih aktivnosti od skladišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH do sjedišta općinskih/gradskih izbornih povjerenstava u svim općinama/gradovima i Izbornog povjerenstva Brčko Distrikta BiH, kao i povrat glasačkog materijala od općinskih/gradskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Brčko Distrikta BiH do skladišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.
103. Pratnja izbornog materijala za Glavni centar za brojanje obuhvaćala je radnje osiguranja od skladišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH do Glavnog centra za brojanje i povrat materijala u skladište Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, osiguranje glasačkog materijala od poštanskog pretinca (Centar pošta Sarajevo) do Glavnog centra za brojanje i osiguranje od sjedišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH do Glavnog centra za brojanje.
104. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine, opći je dojam svih relevantnih čimbenika da su Opći izbori 2014. godine protekli u dobroj atmosferi bez većih incidenata i cjelokupan posao je obavljen sukladno najvišim standardima.
105. Za izuzetnu suradnju i doprinos u osiguranju i provedbi Općih izbora 2014. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 8. 12. 2014. godine dodijelilo zahvalnice relevantnim ministarstvima unutrašnjih poslova i sigurnosnim agencijama sukladno

---

²⁷ Dana, 9. 9. 2014. godine ravnatelj Direkcije za koordinaciju policijskih tijela donio je odluku o formiranju Operativnog stožera za koordinaciju osiguranja objekata i distribucije izbornog materijala za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2014. godine (broj: 20-07/2-04-4-602-28/14 od 9. 9. 2014. godine). U Operativni stožer su imenovani: Sead Šarić, rukovoditelj stožera – Direkcija za koordinaciju policijskih tijela; Radenko Čvoro, zamjenik rukovoditelja stožera – Direkcija za koordinaciju policijskih tijela; Vedran Mulabdić, član stožera – Ministarstvo sigurnosti BiH; Jasminka Joldić, član stožera – Središnje izborno povjerenstvo BiH; Nebojša Pušara, član stožera – Državna agencija za istrage i zaštitu; Saša Čoršović, član stožera – Granična policija BiH; Samir Džebo, član stožera – Federalna uprava policije; Miroslav Delić, član stožera – Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Fehmija Sadiković, član stožera – Obavještajno-sigurnosna agencija BiH; Indira Buljubašić, član stožera – MUP Županije Sarajevo, Uprava policije i Fahrudin Selimović, član stožera – Policija Brčko Distrikta BiH.

kriterijima iz članka 4. Pravilnika o vrsti i dodjeli priznanja Središnjega izbornoga povjerenstva Bosne i Hercegovine.

1.12. Rad Glavnog centra za brojanje

106. Postupajući prema odredbi članka 2.9 stavak (1) točka 2. i članka 5.22 stavak (2) i (3) Izbornog zakona BiH, Središnje izorno povjerenstvo BiH je:

- na 29. sjednici, održanoj 19. 6. 2014. godine, donijelo Odluku o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2014. godine,
- na 42. sjednici, održanoj 20. 8. 2014. godine, donijelo Odluku o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje,
- na 22. sjednici, održanoj 14. 5. 2014. godine, donijelo Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine²⁸,
- na 45. sjednici, održanoj 2. 9. 2014. godine, donijelo Pravilnik o izmjeni Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine²⁹.

107. Sukladno Izbornom zakonu BiH, provedbenim aktima i Pravilnikom o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine i Pravilnikom o izmjeni Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine Glavni centar za brojanje (u daljnjem tekstu: Centar za brojanje) obavljao je poslove iz svoje mjerodavnosti:

- a) mjerodavnost, organizacija i mjere sigurnosti Glavnog centra za brojanje (članak 5.22 Izbornog zakona BiH),
  - procedure i način brojanja glasačkih listića i utvrđivanje rezultata glasovanja (članak 5.22 stavak (1) Izbornog zakona BiH): nepotvrđenim glasačkim listićima, u odsutnosti, zatvorenika ili birača koji su vezani za ustanove ili nisu u mogućnosti da dođu na biračko mjesto zbog starosti, bolesti ili invaliditeta (daljnjem tekstu: Mobilni tim),
  - poštom,
  - u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozemstvu (daljnjem tekstu: DKPBiH);
- b) postupak ponovnog brojanja glasačkih listića (članak 5.31. Izbornog zakona BiH);
- c) promatranje rada Glavnog centra za brojanje (članak 17.5 stavak (2) Izbornog zakona BiH).

108. Centar za brojanje bio je smješten objektu „ZOI 84“ d.o.o. OC „Zetra“ u Sarajevu, i u njegovom radu, u vrijeme pune operativnosti Centra, osim zaposlenika Tajništva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, sudjelovali su i vanjski suradnici, njih ukupno 477 koji su bili raspoređeni u 3 (tri) smjene, na bazi 24-satnog radnog dana.

---

²⁸ Službeni glasnik BiH, broj 38/14 od 15. 5. 2014. godine

²⁹ Službeni glasnik BiH, broj 71/14 od 8. 9. 2014. godine

Radilo se uglavnom o osobama sa stečenim iskustvom na istim poslovima, izabranim javnim pozivom.

109. Ravnatelj Centra za brojanje i njegovi zamjenici, glavni kontrolor, kontrolor za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i drugog izbornog materijala i kontrolori, imenovani su iz reda osoba koje su u stalnom radnom odnosu u Tajništvu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Na ovaj način rad Centra za brojanje, iako je on realiziran kao zaseban organizacioni projekt u sklopu pripreme i provođenja Općih izbora 2014. godine, potpuno je bio integriran u postojeću strukturu Tajništva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH te je imao punu logističku podršku svih odsjeka i zaposlenika Tajništva, i tako na najbolji način činio jedinstvenu cjelinu s ostatkom izborne administracije, koja je bila uključena u ukupan izborni proces na razini države.

a) Tehnički aspekti rada Centra za brojanje

110. Iako je Centar za brojanje za Opće izbore 2014. godine uspostavljen u lipnju mjesecu 2014. godine, pripreme za njegov osnutak i opremanje otpočele su znatno ranije. Organizacija i formiranje Glavnog centra za brojanje su projekt koji je iziskivao značajne logističke i operativne pripreme uz obiman angažman kadrovskih i materijalnih potencijala. Sve aktivnosti provodile su se u okviru striktno zadanih vremenskih rokova, koji su bili definirani Vremenskim planom aktivnosti provedbe izbora 2014. godine.
111. Ključni aspekti u realizaciji aktivnosti koje su obavljane u Centru za brojanje bili su, s jedne strane, zahtjev za što brži završetak svih poslova vezanih za brojanje kao i pratećih aktivnosti verifikacije, kompletiranja unosa podataka, kontrole rezultata i arhiviranja izbornog materijala i dokumentacije, kako bi se konačni rezultati Općih izbora 2014. godine objavili u predviđenim rokovima, a, s druge strane, jednako važan aspekt bio je poštovanje načela zakonitosti u radu i poštovanje ostalih načela koja se odnose na točnost i sigurnost glasačkog materijala, kao i transparentnost u svim radnjama i operativnim procedurama tijekom cijelog procesa koji je realiziran u sklopu Centra za brojanje.
112. Prve tehničke pripreme za uspostavljanje Centra za brojanje podrazumijevale su identifikaciju odgovarajuće lokacije na kojoj će on biti smješten, odnosno prostora koji bi funkcionalno ispunjavao tražene karakteristike s tehničkog stanovišta koje projekt ovog tipa podrazumijeva, a odnose se na ukupnu površinu prostora, potrebnu infrastrukturu, opremljenost i položajnu pogodnost u odnosu na sjedište Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i skladište izbornog materijala u Istočnom Sarajevu.
113. Središnje izborni povjerenstvo BiH je izvršilo analizu mogućih raspoloživih lokacija za prostor koji bi odgovarao ovoj namjeni te se odlučilo za prostor koji se ranije koristio u sklopu kompleksa "ZOI 84" d.o.o. OC "Zetra" kao najprihvatljiviju opciju od svih lokacija koje su bile razmatrane. Limitirajući čimbenici u izboru odgovarajućeg prostora, osim onih financijske prirode, bili su i zahtjevi za neovisnu prostornu cjelinu odgovarajuće površine, prostornog rasporeda i temeljne infrastrukture, s mogućnošću da osigura nesmetanu komunikaciju potrebnu za smještaj približno 180 zaposlenih koji su

radili u okviru jedne radne smjene, kao i preduvjete za sigurnost i sigurnu dostavu izbornog materijala, s aspekta udaljenosti od skladišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, i na kraju da postoje objektivni preduvjeti za postavljanje vlastite službe osiguranja na ulazu/izlazu u prostor Centra za brojanje.

114. Po završetku faze izbora prostora pristupilo se njegovom opremanju i tehničkom osposobljavanju prema zahtjevima poslova koji su se obavljali u Centru za brojanje. Više različitih kompanija i dobavljača usluga bilo je uključeno u opremanje prostora, nabavu opreme i njegovo funkcionalno preuređivanje, kako bi se zadovoljili svi potrebni preduvjeti za nesmetan rad:

- U fazi opremanja prostora postavljene su sve neophodne instalacije za računalnu mrežu i aktivirane privremene telefonske linije. Uspostavljena je bežična računarska konekcija koja je povezivala računalni server s bazom podataka u sjedištu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH sa serverom i opremom koja je bila smještena u prostoru Centra za brojanje i osiguran uređaj za neprekidno napajanje električnom energijom svih računalnih potencijala koji su bili smješteni u Centru za brojanje. Na taj način osigurani su svi tehnički preduvjeti za sigurnu i ažurnu obradu izbornih rezultata i unos podataka.
- U završnoj fazi prostor je bio opremljen odgovarajućim namještajem i računalnom opremom, u skladu s realnim zahtjevima operativnog dijela procesa, gdje je trebalo osigurati radni prostor za smještaj gotovo 180 zaposlenih službenika (u jednoj smjeni) kao i posjetitelja i promatrača rada Centra za brojanje. Namještaj je osigurao ponuđač prostora. Računalna oprema je iznajmljena, rukovodeći se pri tome načelima ekonomičnosti i efikasnosti u realizaciji svih nabavki. Računalna mreža u prostoru Centra za brojanje u svom sklopu imala je oko 100 računala, servere za pristup sigurnoj mreži, a osim ove opreme značajan broj ostalih uredskih i mrežnih uređaja korišten je za aktivnosti i poslove koji su realizirani u Centru.

115. Ukupna radna površina Centra za brojanje iznosila je više od 1.400 m², a prostor je bio podijeljen u više cjelina potrebnih za pojedine radne odjele, spremišta glasačkog materijala, smještaj administracije i promatrača. Prostorna organizacija radnih odjela omogućavala je nesmetano i funkcionalno kretanje glasačkog materijala u pojedinim fazama procesa verifikacije i brojanja glasova. Sav glasački materijal nakon završetka obrade i unosa rezultata brojanja odlagan je u arhivu, odakle je periodično bio transportiran do skladišta izbornog materijala Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Sva dokumentacija s rezultatima brojanja glasova po pojedinim izbornim jedinicama čuvana je odvojeno u sklopu arhive kontrole rezultata i ako su bile potrebne dodatne provjere i uvidi u rezultate brojanja, bila je neposredno dostupna u slučaju potrebe za dodatnom provjerom i uvidom u rezultate brojanja, što je bilo naročito važno u razdoblju obrade podnesenih prigovora sukladno članku 5.30 Izbornog zakona BiH.

116. Jasno definirana spremišta i točke na kojima se privremeno čuva i zadržava glasački materijal, vođenje i kontrola primopredajne dokumentacije kojom su evidentirane sve dostave i otpreme glasačkog materijala na relaciji Centar za brojanje – skladište, razgraničenja odgovornosti i poslova između pojedinih nositelja posla, uz neposredno i točno vođenje podataka o izvršenim aktivnostima,

vremenu i izvršiteljima, uređenom sustavu izvješćivanja i komunikacije neki su od imperativa u tehničko-organizacijskom smislu koji moraju biti ispoštovani u realizaciji projekta ovakve vrste. Na ovaj način, osiguravanjem tehničkih pretpostavki i poštujući sve specifičnosti i zahtjeve koje izborni proces nosi kao cjelina, mogu se osigurati i pretpostavke za uspješno funkcioniranje izborne administracije uz ispunjenje principa zakonitosti, osiguranja nepovredivosti tajnosti glasa i nepristranosti, te efikasnosti i točnosti u radu s glasačkim materijalom.

b) Osiguranje i mjere sigurnosti u radu s glasačkim materijalom

117. Opći sigurnosni aspekt Glavnog centra za brojanje predstavlja važan segment u njegovom radu, a isti se odnosi na mjere osiguranja u samom prostoru kao i u procesu transporta, distribucije i primopredaje izbornog materijala između skladišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Centra za brojanje. Realizaciju ovog segmenta pratio je niz posebnih operativnih i praktičnih postupaka. Sve aktivnosti koje su provođene na ovom planu imale su za cilj da maksimalno osiguraju glasačke listiće, dokumentaciju s izbornim rezultatima i ostali izborni materijal, točnost i kvalitetu operativnih aktivnosti koje su provođene u Centru za brojanje, te eliminiraju sve eventualne rizike i neovlaštena djelovanja iz okruženja.

118. Sigurnosni aspekt u praktičnom smislu imao je dvije komponente:

- fizičko osiguranje prostora, zaposlenih, opreme i izbornog materijala,
- proceduralne i normativne mjere sigurnosti u radu s izbornim materijalom.

Fizičko osiguranje je realizirano angažiranjem:

- posebne organizacione jedinice sastavljene od zaposlenika na unutrašnjem osiguranju, koja je obavljala poslove unutrašnjeg osiguranja prostora, zaposlenih i opreme na lokaciji Centra za brojanje i skladište izbornog materijala,
- zaštitarske agencije Sword Security koja je kao vlasnik KDZ uređaja, a koji je sastavni dio ponude o iznajmljenom prostoru Zetra, pružala usluge KDZ pregleda uz nadzor Federalne uprave policije,
- pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Županije Sarajevo i Federalne uprave policije, koji su bili angažirani na poslovima vanjskog i unutrašnjeg osiguranja lokacija Centra za brojanje,
- Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, angažirane na poslovima pratnje transporta i svih dostava glasačkog materijala.

Svi transporti glasačkog materijala odvijali su se prema unaprijed utvrđenom planu i vremenskoj shemi dostave koja je dogovorena s predstavnicima Direkcije za koordinaciju policijskih tijela. Tijekom cijelog razdoblja u kojemu je vršena dostava izbornog materijala, oprema za kontradiverzijsku zaštitu i osoblje Federalnog MUP-a zaduženo za rad na ovoj opremi bili su postavljeni na ulazu Centra za brojanje i vršili su stalnu kontrolu kretanja zaposlenih, posjetitelja i cjelokupnog materijala i opreme na ulazu i izlazu Centra za brojanje.

c) Aktivnosti u Glavnom centru za brojanje

119. Aktivnosti Centra za brojanje po fazama rada su uključivale:

(a) **Prve operativne aktivnosti** koje su se u okviru Centra za brojanje realizirale, neposredno po završetku opremanja prostora, bile su postavljanje potrebne infrastrukture i testiranje opreme, što je uključivalo i testiranje aplikacije za unos rezultata. Paralelno s ovim aktivnostima, izvršen je opsežan niz radnji na selekciji i organizacijskom strukturiranju osoblja koje je bilo angažirano na različitim poslovima, kao i na pripremi i organizaciji obuke za sve zaposleno osoblje. Sačinjen je plan i program obuke zaposlenog osoblja, koji je realiziran prema hijerarhijskoj ljestvici organizacijske strukture Centra za brojanje s ciljem postizanja pune operativnosti i nesmetanog funkcioniranja Centra za brojanje od dana izbora. Ključni aspekti obuke bili su posebno posvećeni treninzima nadzornika radnih odjela, kako bi oni bili upoznati sa svim fazama rada, sustavom izvješćivanja i dinamikom i redoslijedom aktivnosti brojanja i verifikacije.

(b) **U drugoj fazi rada Centra za brojanje**, koja je započela od dana izbora 12. 10. 2014. godine, prema izmjeni pravilnika koje je Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo nakon uspostave Centra za brojanje, a obzirom na saznanja o mogućim zloupotrebama prilikom registracije za glasovanje putem pošte, prvo se pristupilo verifikaciji i brojanju nepotvrđenih glasačkih listića koji su u Centar za brojanje dopremljeni 15. 10. 2014. godine kada je i počelo njihovo verificiranje i brojanje. Ovo je bio razlog što se u razdoblju od 12. 10. od 19 sati do 15. 10. 2014. godine u Centru za brojanje nisu brojali i verificirali listići putem pošte. Iz razloga što je pravilnikom propisano da se kompletni zapisnici s biračkih mjesta dostavljaju u Centar za brojanje navedeno razdoblje je iskorišteno za slaganje i pripremanje materijala s biračkih mjesta za obradu. Također, zbog prijevremenih izbora za načelnike općina Laktaši i Srebrenik, a koji su održani 28. 9. 2014. godine, pristupilo se obradi pošiljki glasačkih paketa pristiglih putem pošte u svrhu identificiranja kuverata koje su pristigle za prijevremene izbore, a ostale kuverte koje su se odnosile na Opće izbore 2014. godine su odvajanje kako bi se mogle verificirati nakon nepotvrđenih glasačkih listića.

Do zatvaranja Centra za brojanje, pored verifikacije i brojanja nepotvrđenih glasačkih listića, vršeno je brojanje:

- verificiranih glasačkih listića pristiglih putem pošte (zaključno sa 14. 10. 2014. godine),
- glasačkih listića kojima su glasovali birači koji glasuju u odsustvu,
- glasačkih listića kojima su glasovali birači koji glasuju putem mobilnog tima.

(c) **U trećoj fazi rada Centra za brojanje** po nalogu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH izvršena je kontrola i provjera dokumentacije i izbornog materijala za veći broj biračkih mjesta (birački popisi, zapisnici o radu biračkog odbora i slično), s ciljem provjere navoda iz prigovora koji su podneseni Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Nadalje, izvršeno je skeniranje biračkih popisa svih kategorija birača (odziv birača).

d) Kontrola, validacija i verifikacija rezultata

120. Od dana izbora do završetka unosa i obrade podataka i objave potvrđenih rezultata, bilo je neophodno vršiti validaciju unesenih podataka. Podaci koji se kontroliraju i validiraju su:

- je li postoje razlike između prvog i drugog kontrolnog unosa;
- što je u potpunosti uneseno i gdje unosi nedostaju;
- je li postoje logičke nesuglasice u okviru unosa.

Validaciju su vršili glavni kontrolor i zamjenik glavnog kontrolora, preko kontrolora koji su bili raspoređeni za rad u smjenama, i to na način:

- glavni kontrolor i zamjenik softverski pregledaju tablice koje služe za unos izbornih rezultata,
- sačinjavaju posebne upite kojima se otkriva dinamika unosa i utvrđuje koliko je potrebnih podataka uneseno i koliko nedostaje kao i koja se dinamika unosa ostvaruje,
- koliko ima razlika između unosa i na kojim lokacijama točno,
- postoje li logičke greške prilikom unosa, o kojim greškama je riječ i gdje se nalaze.

121. U slučaju da glavni kontrolor uoči nelogičnosti u podacima koji su već vraćeni na provjeru, a na provjeri je utvrđeno da je operater identično prenio podatke sa ZR obrasca, glavni kontrolor je davao prijedlog da se to biračko mjesto ponovo prebroji u Centru za brojanje. Po završetku brojanja svih glasačkih listića koji su se brojali u Centru za brojanje, podaci s obrazaca sa rezultatima glasovanja uneseni su u bazu podataka putem programa za obradu izbornih rezultata, izvršena je njihova validacija i kontrola točnosti i konsolidirani podaci su objavljeni na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH 26. 10. 2014. godine.

122. U razdoblju od 12. 10. 2014. do 26. 10. 2014. godine u Glavnom centru za brojanje prebrojano je ukupno **40.974** glasačkih paketa, odnosno **163.896** glasačkih listića sljedećih kategorija:

- 28.159 glasačkih paketa glasača izvan BiH,
- 3.047 glasačkih paketa glasača koji su glasovali u odsutnosti,
- 8.323 glasačkih paketa glasača koji su glasovali putem mobilnog tima i
- 1.445 glasačkih paketa glasača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima.

Tablica 11. Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama

	Ukupno	Važeći	Nevažeći
Pošta	111.742	109.796	1.946
Potvrđeni	5.382	4.967	415
Odsustvo	12.132	9.095	3.037
DKP	552	521	31
Mobilni tim	33.113	31.280	1.833
UKUPNO	162.921	155.659	7.262

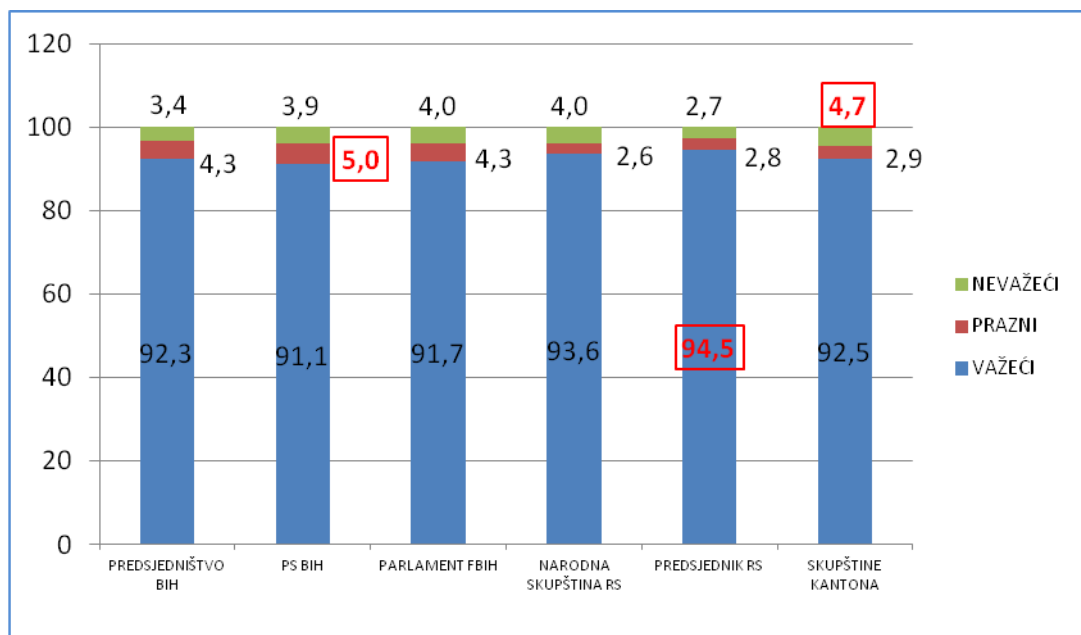
123. Od dana održavanja izbora Središnje izborno povjerenstvo BiH je naredila ponovno brojanje sa ukupno 198 biračkih mjesta za pojedine izborne nivoe, negdje po političkim subjektima, a negdje po kandidatima unutar istog političkog subjekta i to na 121 biračkom mjestu se ponovo brojalo prije utvrđivanja izbornih rezultata, a na 77 nakon utvrđivanja izbornih rezultata. Brojanje je izvršeno u Centru za brojanje.

1.12.1. Mediji

124. Glavni centar za brojanje svakodnevno su posjećivali predstavnici tiskanih i elektroničkih medija o čemu je vođenja posebna evidencija, a ukupno 21 medijska kuća izvješćivala je o radu Glavnog centra za brojanje. Novinari su se izravno javljali u program i izvješćivali iz Glavnog centra za brojanje ili su informacije tražili putem telefona ili prilikom posjeta. Svakoj medijskoj kući su dane tražene informacije i profesionalan odnos prema medijima doprinijeli su transparentnosti i javnosti u radu Glavnog centra za brojanje.

1.13. Nevažeći glasački listići

125. Temeljna karakteristika svih do sada provedenih izbora u Bosni i Hercegovini je veći broj nevažećih glasačkih listića, koji se na Općim izborima 2014. godine kretao od 2,7 % za predsjednika i potpredsjednike RS do 4,7 % za skupštine županija.

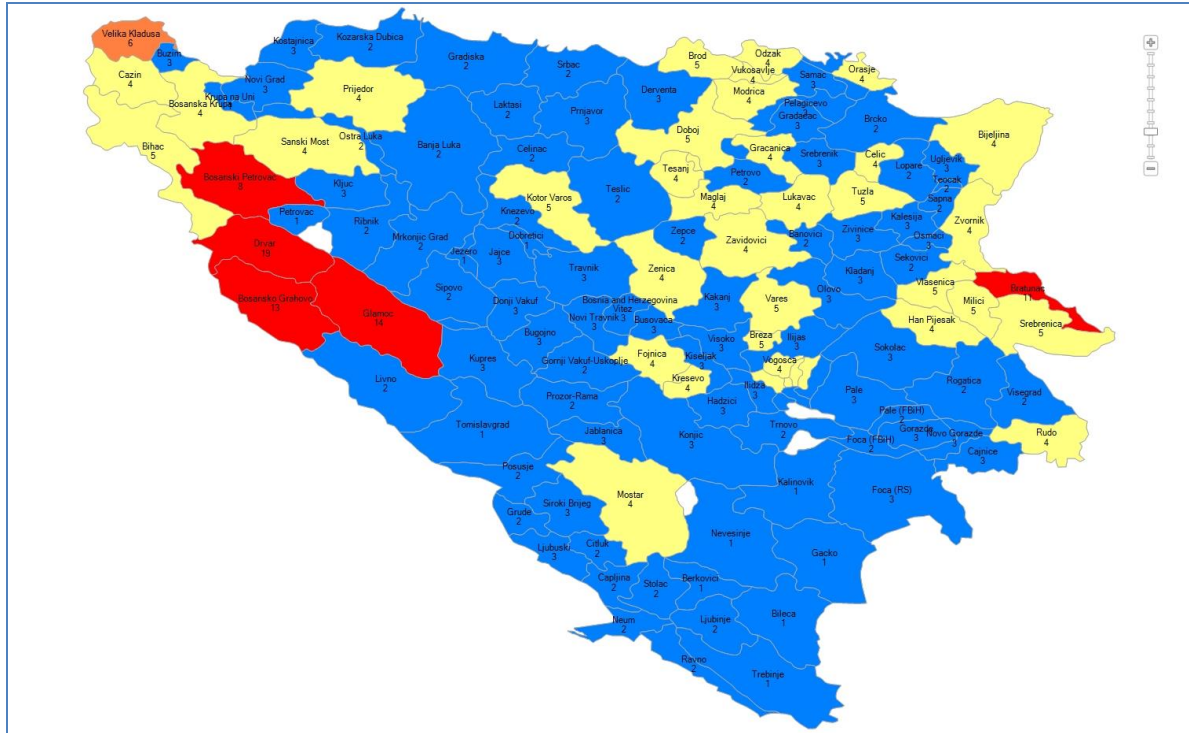

Grafikon 1. Broj važećih, nevažećih i praznih glasačkih listića na Općim izborima 2014. godine

126. Sagledavajući ukupan broj nevažećih glasačkih listića po izbornim razinama na Općim izborima 2014. godine, može se konstatirati da nije točna teza koja se plasira da je najveći broj nevažećih glasačkih listića evidentiran za najjednostavniju izbornu razinu.

127. Postotak nevažećih glasačkih listića do 3% evidentiran u ukupno 94 općine; postotak 4 i 5% je evidentiran u 38 općina; postotak 6% u 1 općini, a više od 7% u ukupno 5 općina.

128. Općine s najvećim brojem nevažećih glasačkih listića za izbornu razinu Predsjedništvo BiH su: Drvar 19%, Glamoč 14%, Bosansko Grahovo 13%, Bratunac 11%, Bosanski Petrovac 8%, i Velika Kladaša 6%.

Slika 1. Kartografski prikaz, broj nevažećih glasačkih listića po općinama

Tablica 12. Općine u Republici Srpskoj s više od 4% nevažećih glasačkih listića na razini Predsjedništvo BiH (usporedni pregled postotaka i za druge razine)

OPĆINA/OPŠTINA	PREDSJEDNIŠTVO BiH	PREDSTAVNIČKI/ ZASTUPNIČKI DOM PSBiH	NARODNA SKUPŠTINA RS	PREDSJEDNIK I POTPREDSJEDNICI RS
BRATUNAC	10,71	4,95	4,83	3,46
BROD	5,39	7,09	5,80	4,81
DOBOJ	5,48	5,80	5,13	4,60
PRIJEDOR	4,05	4,74	4,91	3,32
KOTOR-VAROŠ	4,98	4,76	5,23	3,21
VLASENICA	4,98	3,92	3,76	2,85
VUKOSAVLJE	4,38	4,19	5,34	2,80
ZVORNIK	4,32	3,53	2,37	2,74
SREBRENICA	5,21	2,73	3,09	2,33
MILIĆI	4,52	3,32	3,42	2,19

Tablica 13. Općine u Federaciji BiH s više od 4% nevažećih glasačkih listića na razini Predsjedništvo BiH (usporedni pregled postotaka i za druge razine)

OPĆINA/OPŠTINA	PREDSJEDNIŠTVO BiH	PREDSTAVNIČKI/ ZASTUPNIČKI DOM PSBiH	PREDSTAVNIČKI/ ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTA FBiH	SKUPŠTINE ŽUPANIJA U FBiH
DRVAR	19,03	10,69	8,83	4,94
BIHAĆ	5,36	6,50	6,54	7,55
BOSANSKI PETROVAC	8,27	7,03	6,07	6,15
VAREŠ	4,90	6,35	6,03	6,76
VELIKA KLADUŠA	6,01	5,68	5,90	6,49
ODŽAK	4,06	5,62	5,86	5,23
KREŠEVO	4,04	5,65	5,84	5,40
SANSKI MOST	4,23	4,82	5,03	5,69
BREZA	4,79	5,21	5,02	6,34
TEŠANJ	4,23	4,94	4,79	6,08
BOSANSKO GRAHOVO	12,71	7,75	4,76	5,95
ZENICA	4,08	4,38	4,66	5,68
ORAŠJE	4,12	5,03	4,60	4,60
TUZLA	4,75	4,77	4,53	5,31
GLAMOČ	14,06	10,36	4,49	3,99
STARI GRAD SARAJEVO	4,03	3,79	3,78	4,77
NOVO SARAJEVO	4,61	3,86	3,78	4,61
CENTAR SARAJEVO	4,20	3,61	3,42	4,44

1.14. Promatrači izbornog procesa

129. Pitanje promatranja izbornog procesa regulirano je odredbama članaka 17.3, 17.4 i 17.5 stavak (2) Izbornog zakona BiH i Naputkom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini³⁰.
130. Sukladno odredbama članka 2. stavak (4) točka 1. i 2. Naputka o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 12. listopada 2014. godine, rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih promatrača istekao je 5. 10. 2014. godine, a rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje udruga i političkih subjekata istekao je 27. 9. 2014. godine u 16.00 sati.

³⁰ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

131. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podneseno je ukupno 13 zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata za promatranje rada Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Glavnog centra za brojanje, 29 zahtjeva za akreditiranje udruga i 39 zahtjeva za akreditiranje međunarodnih organizacija.
132. Središnje izborni povjerenstvo BiH akreditiralo je ukupno **5.766** promatrača i to 130 promatrača u ime 13 političkih subjekata, 5.073 promatrača u ime 26 udruga građana, 563 promatrača u ime 39 međunarodnih organizacija, što predstavlja najveći broj akreditiranih izbornih promatrača izbornog procesa u BiH u svim dosadašnjim izbornim ciklusima.
133. Središnje izborni povjerenstvo BiH odbilo je 79 promatrača predloženih od strane političkih subjekata i udruga zbog neispunjavanja kriterija za akreditiranje, a u potpunosti je odbilo zahtjeve za akreditiranje tri (3) udruge – za dvije (2) udruge je u postupku utvrđeno da su uključena u aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, a jedna (1) nije dostavila propisanu dokumentaciju za predložene promatrače.
134. Prema podacima dostavljenim Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, općinska/gradska izborna povjerenstva (142) su akreditirala 64.160 promatrača političkih subjekata za promatranje rada izbornih povjerenstava, centara za birački popis i rada na biračkim mjestima.

1.14.1. Koalicija udruge „Pod lupom“

135. Koalicija za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“ okuplja šest nevladinih organizacija iz BiH: Centri civilnih inicijativa (CCI), Centar za građansku suradnju (CGS), Forum građana Tuzle (FGT), Udruga građana „Demokratija-Organizovanje-Napredak“ (UG „DON“), Omladinska informativna agencija (OIA) BiH i Centar za razvoj mladih i zajednice „Perpetuum mobile“, a Središnje izborni povjerenstvo BiH akreditiralo je preko 4.000 izbornih promatrača u 140 općina/gradova, predloženih u ime navedene koalicije.
136. Središnje izborni povjerenstvo BiH je tijekom izbornog razdoblja uložilo maksimalne napore kroz kontinuirani kontakt s ovlaštenim predstavnicima koalicije, kako bi se udruga adekvatno informirala o izbornom procesu te kako bi se pravovremeno rješavale uočene nepravilnosti na terenu tijekom izbornog dana. Također, Središnje izborni povjerenstvo BiH je izradilo i izdalo sve akreditacije promatračima u ime navedene koalicije, kako bi se umjesto izdavanja istih na terenu, odnosno od strane općina, a sukladno dogovorenoj suradnji između ove dvije institucije, u što većoj mjeri postupak akreditiranja za promatranje izbora u BiH učinio funkcionalnijim i učinkovitijim.

1.14.2. Promatrači u Glavnom centru za brojanje

137. U razdoblju rada Centra za brojanje promatranje rada vršilo je 19 političkih subjekata s 88 promatrača i tri (3), nevladine organizacije s 15 promatrača, te četiri (4) međunarodne organizacije s ukupno 9 promatrača.

138. Za rad s promatračima u Centru za brojanje u svakoj radnoj smjeni bilo je zaduženo osoblje za rad s promatračima, koji su pratili promatrače te evidentirali sva pitanja i eventualne nejasnoće u svezi s radnim procesom i informirali o tome rukovodeće osoblje Centra. Ovlaštene osobe u Centru za brojanje upoznale su akreditirane promatrače s procedurama, počevši od prijama izbornog materijala, pripreme za početak brojanja glasova, unosa podataka o rezultatima glasovanja i postupcima arhiviranja izbornog materijala. Voditelji timova za brojanje po završenom postupku brojanja glasova određene kategorije kopirali su promatračima rezultate brojanja. Posebni postupci upoznavanja promatrača s radnim procesom primjenjivani su u procesu ponovnog brojanja glasova po odlukama Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, gdje im je omogućen neposredan uvid u glasačke listiće.
139. Opća je ocjena u pogledu promatranja rada Glavnog centra za brojanje, dana od strane promatrača, da je ovaj proces karakterizirala odlična razina suradnje, neposredna komunikacija i otklanjanje svih nejasnoća tijekom samog rada. Svi promatrači imali su pozitivan odnos prema izvršenju obveza i nisu zabilježeni slučajevi ometanja procesa rada nepropisnim zahtjevima promatrača.

1.14.3. Ocjena međunarodnih promatrača

140. Promatračka misija Ureda OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (OESS/ODIHR) je 3. 9. 2014. godine otvorila svoj ured u Sarajevu. Ukupno 294 promatrača iz 38 zemalja OESS-a, uključujući 222 dugoročna i kratkoročna promatrača, raspoređeno je od strane OESS/ODIHR-a, 41 parlamentarac i osoblje Parlamentarne skupštine OESS-a i 31 promatrač iz Parlamentarne skupštine Vijeća Europe. Proces glasanja je promatran na 1.084 od ukupno 5.401 biračkog mjesta, a proces prebrojavanja i sabiranja u oko 100 općina/gradova³¹.
141. Međunarodna izborna promatračka misija je službeno zahvalila Središnjem izbornom povjerenstvu BiH na pozivu da promatra izbore, suradnji i osiguranju akreditacijskih dokumenata kao i Ministarstvu vanjskih poslova BiH i drugim tijelima vlasti na njihovoj pomoći i suradnji³².
142. Opća je ocjena međunarodnih promatrača da Središnje izborni povjerenstvo BiH uživa povjerenje među zainteresiranim stranama u izbornom procesu i da su izbori provedeni na učinkovit način³³. U konačnom izvješću Međunarodne izborne promatračke misije navedene su i odgovarajuće preporuke s ciljem unaprjeđenja izbornog procesa u BiH kako bi on u potpunosti bio u skladu s uvjerenjima OESS-a i drugim međunarodnim obvezama i standardima za demokratske izbore³⁴.
143. S ciljem što lakšeg praćenja izbornog procesa u BiH, Središnje izborni povjerenstvo BiH je 10. 10. 2014. godine organiziralo trening za međunarodne

---

³¹ GENERAL ELECTIONS 12 October 2014, OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report, Warsaw, 7 January 2015, str. 3 <http://www.osce.org/odihr/elections/bih/133511?download=true>

³² *Ibid.*

³³ *Ibid. str.1*

³⁴ *Ibid. str. 24*

promatrače, na kojemu su promatrači upoznati s njihovim pravima i obvezama pri praćenju izbornog procesa, a prezentiran im je i video sastavljen od 8 modula o radu biračkog odbora na dan izbora.

Obuka međunarodnih promatrača
Sarajevo, Velika dvorana PSBiH, 10. 10. 2014. godine

1.15. Dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine

144. Na dan izbora birači su glasovali na 5.400 biračkih mjesta: 5.254 redovitih, 132 za glasovanje u odsustvu, 5 za glasovanje osobno, 5 u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inozemstvu i biračkim mjestima za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem.
145. Na dan izbora sva biračka mjesta u DKP-ima BiH su otvorena na vrijeme dok je u BiH evidentirano kašnjenje na pojedinim biračkim mjestima iz sljedećih razloga: do 45 minuta zbog ponovnog prebrojavanja glasačkih listića (Velika Kladuša, Cazin, Kozarska Dubica, Srbac, Kalesija, Gradiška, Petrovo, Kladanj, Stari Grad Sarajevo, Gacko, Drvar, Ugljevik, Ljubuški, Orašje, Zvornik, itd.); zbog nestanka električne energije (Gradiška, Bosanska Krupa), kašnjenje članova biračkih odbora/nekompletan birački odbor (Lukavac, Novi Travnik, Bihać, Foča, Stari Grad Sarajevo), te ostali tehnički razlozi (Tuzla, Livno, Živinice, Brčko, Pelagićevo).
146. Nedostatci u broju glasačkih listića su uočeni na nekoliko biračkih mjesta u općinama Pelagićevo, Srebrenik, Novo Sarajevo, Ilidža i Široki Brijeg zbog čega su ova biračka mjesta otvorena sa zakašnjenjem. Na primjer u općini Ilidža prilikom prebrojavanja listića za Skupštinu Županije Sarajevo na biračkom mjestu 131A089 nađeno je 50 listića u izvornom pakiranju za Skupštinu Županije 3, dok je u Pelagićevu prilikom utvrđivanja broja glasačkih listića ručnim brojanjem, utvrđeno da u pakiranju glasačkih listića za Narodnu skupštinu RS nedostaje 50 listića, a u pakiranju listića za Parlamentarnu skupštinu BiH je utvrđen višak od

deset listića. Ili na biračkom mjestu 150A024 u Širokom Brijegu je utvrđen nedostatak 101 glasačkog listića za razinu 208.

147. Na infoliniju primljeno je oko 140 poziva. Pozivi su se odnosili na provjere biračkih mjesta, pitanja u svezi s važećim dokumentima za glasovanje (istekli dokumenti i glasovanje s potvrdom o predaji zahtjeva za izdavanje dokumenata); pitanja u svezi s glasovanjem putem mobilnog tima (žalbe osoba koje su se razboljele i nisu mogle da glasuju iz svog doma jer nisu evidentirane putem mobilnog tima), ostali pozivi npr. pitanja u svezi s umrlim biračima na biračkom popisu, dvije osobe preregistrirane za glasovanje putem pošte mimo njihove volje u Trebinju, način slanja glasačkih paketa iz inozemstva na dan izbora jer pošte u inozemstvu ne rade, itd. Najviše poziva bilo je iz Sarajeva, Tuzle, Maglaja, Zenice i Zavidovića.
148. Stručno osoblje Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je kontinuirano pružalo informacije općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima, političkim subjektima i građanima koji su se obraćali putem telefona i e-maila kao i akreditiranim promatračima u ime političkih subjekata i međunarodnih organizacija, za pružanje tehničkih pojašnjenja i statističkih podataka o provođenju izbora.

1.16. Utvrđivanje izbornih rezultata

149. Prvi preliminarni rezultati Općih izbora 2014. godine su objavljeni u ponoć na dan izbora 12. 10. 2014. godine i nakon toga su osvježavani na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH sukladno članku 5.29a Izbornog zakona BiH – dva puta u toku naredna 24 sata; u narednih pet dana svaka 24 sata; narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.
150. Nakon objedinjavanja i kontrole rezultata Središnje izbornog povjerenstvo BiH je na 74. sjednici koja je održana 10.11.2014. godine usvojilo Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine³⁵. Zbog tehničke pogreške Središnje izbornog povjerenstvo BiH je 10.12.2014. izvršilo korekciju navedene odluke i Ispravka Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014.godine je objavljena u Službenom glasniku BiH broj 97/14 od 16.12.2014.godine. Za razliku od prethodnih izbornih ciklusa (2010. i 2012. godine) svi rezultati izbora su potvrđeni i prije isteka zakonom predviđenog roka.
151. Središnje izbornog povjerenstvo BiH je u 2014. godini obradilo oko 295 predmeta koji se odnose na implementaciju izbornih rezultata, od čega 234 predmeta koja se odnose na utvrđivanje prestanka mandata i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, odbijanje mandata i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, te utvrđivanje prestanka mandata načelnika općina. Imajući u vidu odgovore na upite, zahtjeve za mišljenje i ostale akte upućene Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a koji se odnose na predmetnu oblast, obrađen je 61 akt.

---

³⁵ Službeni glasniku BiH, broj 88 /14 od 10.11.2014.godine

152. Od ukupno 234 pokrenuta upravna postupka u 2014. godini njih 149 se odnose na utvrđivanja prestanka mandata u općinskim vijećima/skupštinama općina, u Gradskom vijeću Grada Sarajeva/Skupštini Grada Istočno Sarajevo (6), skupštinama županija (6), u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH (1), Domu naroda Parlamenta Federacije BiH (2), u Narodnoj skupštini RS (2), u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH (8), te 6 upravnih postupaka koji se tiču utvrđivanja prestanka mandata načelnika općina/opština. Od ukupno **234** pokrenuta upravna postupka, okončano je **180** postupka, dok su **54** u postupku rješavanja.
153. Na jednu odluku Središnjega izbornoga povjerenstva BiH o prestanku mandata i dodjeli mandata sljedećem kvalificiranom kandidatu podnesena je žalba, koju je Apelacijski odjel Suda Bosne i Hercegovine odbio kao nedozvoljenu.
154. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine i potvrđivanja rezultata izbora, 20 izabranih dužnosnika odbilo je osvojeni mandat od čega je njih 12 odbilo mandat u skupštini županija, 2 u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, 3 u Narodnoj skupštini RS i 2 u Vijeću naroda RS.
155. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine, pripremljeno je 518 uvjerenja o dodjeli mandata za skupštine županija, Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodnu skupštinu RS, Zastupnički dom PS BiH, te je sa popratnim obavijestima, izjavama o prihvaćanju mandata, potvrđama o prijemu uvjerenja o dodijeljenim mandatima, kao i izjavama o imovinskom stanju, dostavljena navedenim tijelima vlasti u BiH, odnosno, organizirane su svečane primopredaje/nazočenje konstituirajućim sjednicama tijelima vlasti u BiH.

1.17. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju

a) Nivo Bosne i Hercegovine i entiteta

156. Člankom 15.7 stavak (1) Izbornog zakona BiH propisano je da je svaki kandidat za izbornu funkciju na razini BiH ili na razini entiteta dužan u roku od 15 dana od dana prihvaćanja kandidature za izbore podnijeti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju.
157. Ukupno 3.514 kandidata za izborne funkcije na razini BiH ili na razini entiteta su imali obvezu da dostave Izjave o imovinskom stanju na Obrascu propisanom u Naputku o izgledu i načinu popunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju³⁶ što je ispoštovalo ukupno 3.438 kandidata, dok 76 kandidata nije i zbog čega postoji mogućnost eventualnog sankcioniranja temeljem članka 19.9 stavak (4) Izbornog zakona BiH. Također, utvrđeno je da dvadeset (20) političkih subjekata podliježu sankcijama iz članka 19.9 stavak (1) točka r) Izbornog zakona BiH, budući da kandidati političkih subjekata nisu podnijeli izjavu o imovinskom stanju sukladnu Izbornom zakonu BiH.

---

³⁶ Službeni glasnik BiH, broj 37/14.

158. Temeljem naprijed navedenog Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 88. sjednici, održanoj 23.12.2014. godine, donijelo Zaključak kojim je utvrđeno da se svi politički subjekti i kandidati koji su bili ovjereni za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine, za izborne funkcije na razini Bosne i Hercegovine ili na razini entiteta, a bili su dužni da dostave obrazac izjave o imovinskom stanju kako je propisano člankom 15.7 stavak (1) Izbornog zakona BiH, obavijeste da isti dostave Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 7 dana od dana prijama ovog zaključka.

b) Izabrani dužnosnici na svim razinama vlasti iz mandatnih razdoblja 2010.-2014. i 2014.-2018.

159. Sukladno članku 15.8 Izbornog zakona BiH, kandidati izabrani na svim razinama vlasti osim razina BiH i entiteta dužni su u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenim glasniku BiH, na posebnom obrascu, predati Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju. Nadalje, izabrani član tijela vlasti na svim razinama dužan je da Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnese izvješće o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata u smislu članka 1.10 stavak (1) točke 1), 4), 5), 6), 7) i 8) ovoga zakona u roku od 30 dana od prestanka mandata.

160. Sukladno naprijed navedenom, svim tijelima vlasti na državnoj, entitetskoj i županijskoj razini upućena je obavijest sa podsjećanjem na zakonsku obvezu dostave imovinskog obrasca na kraju mandata za izabrane dužnosnike u prethodnom mandatnom sazivu 2010.-2014. godina, odnosno na početku mandata za novoizabrane dužnosnike u sazivu 2014.-2018. godina.

161. Središnje izborno povjerenstvo BiH trenutačno analizira dostavljene podatke o izjavama o imovinskom stanju za preostale dužnosnike izabrane na Općim izborima 2014. godine, odnosno za županijsku razinu, kao i za izabrane dužnosnike iz prethodnog saziva, sukladno naprijed navedenoj zakonskoj odredbi.

1.18. Posredni izbori za zakonodavna tijela vlasti

1.18.1. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH

162. Središnje izborno povjerenstvo BiH dostavilo je skupštinama županija u Federaciji BiH akt broj: 06-1-07-1-1355/14 od 18. 11. 2014. godine u kome ukazuje na obveze i rokove u svezi s izborom delegata iz skupština županija za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, te podzakonski akt kojim je reguliran predmetni postupak izbora delegata. Po pitanju kašnjenja sa zakonskom obvezom izborom delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavljena je urgencija Skupštini Unsko-sanske županije i Skupštini Županije Sarajevo dana 10. 12. 2014. godine, te ponovna urgencija navedenim tijelima s ostavljenim rokom za dostavu kandidacijskih listi od sedam dana od prijama akta, dana 16. 12. 2014. godine. Obje skupštine županija su u ostavljenom roku dostavile Središnjem izbornom povjerenstvu BiH kandidacijske liste na potvrđivanje i ovjeru.

163. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od 9. do 29. prosinca 2014. godine ovjerilo kandidacijske liste za izbor delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz sljedećih županija:

Tablica 14 – Broj podnesenih/ovjerenih kandidacijskih listi za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i datum ovjere

Županija	Broj podnesenih/ovjerenih kandidacijskih listi	Datum ovjere kandidacijskih listi
Unsko-sanska županija	6/6	19.12.2014.
Posavska županija	5/5	09.12.2014.
Tuzlanska županija	8/8	11.12.2014.
Zeničko-dobojska županija	10/9	11.12.2014.
Srednjobosanska županija	8/8	26.11.2014.
Bosansko-podrinjska županija	8/6	11.12.2014.
Hercegovačko-neretvanska županija	9/9	15.12.2014.
Zapadnohercegovačka županija	6/6	11.12.2014.
Županija Sarajevo	15/12	24.12.2014. i 29.12.2014.
Županija 10	5/5	11.12.2014.

164. Nakon ovjere dostavljenih kandidacijskih listi nisu ovjereni ili nije ovjeren propisani broj delegata iz sljedećih županija:

1. Posavska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda srpskog naroda
2. Tuzlanska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda hrvatskog naroda, 1 kandidat iz reda srpskog naroda i 2 kandidata iz reda ostalih
3. Zeničko-dobojska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda srpskog naroda
4. Srednjobosanska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda ostalih
5. Zapadnohercegovačka županija – nedostaje 1 kandidat iz reda bošnjačkog naroda
6. Županija Sarajevo – nedostaju 3 kandidata iz reda srpskog naroda.

1.18.2. Utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, dodjela mandata

165. Sukladno članku 10.15 Izbornoga zakona BiH, nakon provedenog tajnog glasovanja, skupštine županija dostavile su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izborni materijal i rezultate glasovanja za konačnu raspodjelu mjesta. Mandati su dodijeljeni sukladno formuli propisanoj člankom 9.5 Izbornog zakona BiH.
166. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od 18. 12. 2014. do 7. 1. 2015. godine donijelo odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština županija kako slijedi:

Tablica 15 – Odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština županija

Županija	Broj odluke	Datum donošenja odluke
Unsko-sanska županija	06-1-07-1-1099/14	29.12.2014.
Posavska županija	06-1-07-1-1069/14	18.12.2014.
Tuzlanska županija	06-1-07-1-1100/14	30.12.2014.
Zeničko-dobojska županija	06-1-07-1-1098/14	29.12.2014.
Srednjobosanska županija	06-1-07-1-1068/14	18.12.2014.
Bosansko-podrinjska županija	06-1-07-1-1107/14	05.01.2015.
Hercegovačko-neretvanska	06-1-07-1-1079/14	18.12.2014.
Zapadnohercegovačka županija	06-1-07-1-1080/14	19.12.2014.
Županija Sarajevo	06-1-07-1-14/15	07.01.2015.
Županija 10	06-1-07-1-1073/14	18.12.2014.

167. Nakon provedenog prvog kruga izbora delegata i ponovne raspodjele mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH sukladno članku 10.16. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je utvrdilo da je izabrano ukupno pet (5) delegata iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH od potrebnih sedam (7), te da su dva (2) mjesta ostala nepopunjena i uputila skupštinama Unsko-sanske županije i Bosansko-podrinjske županije – Goražde Obavijest broj: 06-01-07-1-15/15 od 7. 1. 2015. godine za izbor delegata iz reda ostalih, budući da navedene županije imaju izabrane zastupnike iz reda ostalih.
168. Sukladno dostavljenim obavijestima, skupštine Bosansko-podrinjske županije – Goražde i Unsko-sanske županije provele su posredne izbore. Nakon provedenog tajnog glasovanja, izborni materijal i rezultati glasovanja dostavljeni su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za konačnu raspodjelu mjesta. Budući da su tri (3) kandidacijske liste za dva (2) mandata iz reda ostalih ostvarile identičan količnik 1,00, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, sukladno članku 10.15, a u svezi s člankom 9.5 i 9.8 stavak (1) Izbornog zakona BiH i poglavljem II. Naputka o dodjeli i prestanku mandata³⁷, dana 12. 1. 2015. godine provelo javno ždrijebanje za dodjelu dva mandata.
169. Nakon provedenog javnog ždrijebanja Središnje izborno povjerenstvo BiH je 12. 1. 2015. godine donijelo Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima iz reda ostalih u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, broj: 06-1-07-1-15/15.
170. Dana, 12. 1. 2015. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo četiri odluke broj: 06-1-07-1-15/15 o raspodjeli mandata i to: jednom delegatu iz reda bošnjačkog naroda, jednom delegatu iz reda hrvatskog naroda, dvojici delegata iz reda srpskog naroda i jednom delegatu iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Na navedene odluke uložene su žalbe, koje je Sud BiH odbacio.

³⁷ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

171. Temeljem dostavljenih rezultata glasovanja provedenih u skupštinama svih županija, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 1. 2015. godine donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, broj: 06-1-07-1-15/15 i dodijelilo mandate u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH za: 17 delegata iz reda bošnjačkog naroda, 17 delegata iz reda hrvatskog naroda, 13 delegata iz reda srpskog naroda i 7 delegata iz reda ostalih.
172. U svezi s navedenim Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na 6. sjednici održanoj 15. 1. 2015. godine, usvojilo zaključak da se Parlamentarnoj skupštini BiH dostavi Izvješće o provedbi Općih izbora 2014. godine koji će obuhvatiti provedbu neposrednih i posrednih izbora, ali će sadržavati i preporuku o dopuni Izbornog zakona BiH po žurnom postupku, izuzetno za ove izbore, radi popune nedostajućih delegata iz reda srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.

1.18.3. Vijeće naroda Republike Srpske

173. Sukladno članku 11.12 Izbornog zakona BiH Narodna skupština RS dostavila je 4. 12. 2014. godine kandidacijske liste za izbor delegata u Vijeće naroda RS na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno su dostavljene 23 kandidacijske liste na kojima se nalazi 79 kandidata za delegate u Vijeću naroda RS, od čega je ovjereno 78 kandidata.
174. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, temeljem dostavljenih rezultata glasovanja provedenog u Narodnoj skupštini RS, donijelo Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 15. 12. 2014. godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Vijeću naroda Republike Srpske i Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 19. 12. 2014. godine o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Vijeću naroda Republike Srpske.

1.18.4. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

175. Sukladno članku 9.12a stavak (4) Izbornog zakona BiH Narodna skupština RS dostavila je dana 4.12.2014. godine kandidacijske liste za izbor delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno je dostavljeno i ovjereno 5 kandidacijskih listi za izbor delegata iz reda srpskog naroda na kojima se nalazilo 15 kandidata za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.
176. Središnje izborno povjerenstvo BiH je temeljem dostavljenih rezultata glasovanja provedenog u Narodnoj skupštini Republike Srpske, donijelo Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 15.12.2014. godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 19.12.2014. godine o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske. Navedenom Odlukom dodijeljeni su mandati u Domu naroda PS BiH iz Republike Srpske sljedećim

delegatima: Ognjen Tadić, Sredoje Nović, Darko Babalj, Nebojša Radmanović i Dragutin Rodić.

177. Dana, 19. 1. 2015. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku broj: 06-1-07-1-27/15 o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine. Navedenom odlukom dodijeljeni su mandati iz reda bošnjačkog i hrvatskog naroda u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH sljedećim delegatima: Sead Kadić, Sifet Podžić, Safet Softić, Fahrudin Radončić i Halid Genjac (iz reda bošnjačkog naroda) i Martin Raguž, Bariša Čolak, Mario Karamatić, Zdenka Džambas i Ljilja Zovko iz reda hrvatskog naroda. Dana, 22. 1. 2015. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH.

1.19. Provedbu prijevremenih izbora i prvih izbora za Skupštinu općine Stanari i načelnika Općine Stanari

178. U 2014. godini provedeni su prijevremeni izbori za načelnike općina Banovići, Laktaši i Srebrenik. Prijevremeni izbori za načelnika općina održali su se sukladno članku 14.3 stavak (3) Izbornog zakona BiH u roku od 90 dana od dana prestanka mandata aktualnog načelnika općine (odnosno od dana odluke o prestanku mandata aktualnom načelniku), a na način i prema postupku utvrđenim Izbornim zakonom BiH za provedbu redovitih izbora.

a) Prijevremeni izbori za načelnike općina Banovići, Laktaši i Srebrenik

179. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 12.12.2013. godine, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika Općine Banovići zbog prestanka mandata načelniku općine Banovići. Prijevremeni izbori za načelnika općine Banovići su održani 16. 2. 2014.godine. Sukladno članku 2. stavak (5) Naputka o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za načelnika Općine Banovići³⁸ rok za prijavu kandidata za načelnika Općine Banovići istekao je 3.1. 2014. godine u 16.00 sati. Do navedenog roka Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesene su i ovjerene ukupno dvije (2) kandidacijske liste, na propisanim obrascima, od strane ovjerenih političkih subjekata.
180. Središnje izborno povjerenstvo BiH je po prestanku mandata načelnika općina Laktaši i Srebrenik, dana 31. 7. 2014. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika Općine Srebrenik, odnosno Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika Općine Laktaši. Navedenim odlukama utvrđen je dan održavanja predmetnih izbora 28. 9. 2014. godine.

---

³⁸ Službeni glasnik BiH, broj 100/13.

181. Sukladno odredbama članka 2. stavak (2) Naputka o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za načelnika Općine Srebrenik i načelnika Općine Laktaši broj: 06-1-07-1-758-1/14 od 31.07.2014. godine, rok za podnošenje prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata istekao je 5. 8. 2014. godine u 16.00 sati. Za sudjelovanje na izborima u Općini Laktaši Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesene su četiri (4) prijave političkih stranaka, a za sudjelovanje na izborima za načelnika Općine Srebrenik podneseno je ukupno pet (5) prijava od čega četiri prijave političkih stranaka i jedna prijava neovisnog kandidata.
182. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u postupku prijave i ovjere političkih stranaka za prijevremene izbore za načelnika Općine Laktaši donijelo odluke o ovjeri 2 političke stranke i 1 koalicije, (odnosno odluku o ovjeri 3 kandidata) a za prijevremene izbore za načelnika Općine Srebrenik odluke o ovjeri 4 političke stranke (odnosno 4 kandidata) i odluku o odbijanju ovjere jednog (1) neovisnog kandidata.

b) Prijevremeni izbori za načelnika Općine Domaljevac-Šamac i Općine Istočni Drvar i prvi izbori za Skupštinu općine Stanari i načelnika Općine Stanari

183. Središnje izorno povjerenstvo BiH je dana 2. 12. 2014. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika Općine Domaljevac-Šamac, odnosno Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika Općine Istočni Drvar zbog prestanka mandata načelnika Općine Domaljevac-Šamac i Općine Istočni Drvar. Navedenim odlukama je utvrđen datum održavanja prijevremenih izbora 1. 2. 2015. godine.
184. Istog dana, 2. 12. 2014. godine, Središnje izorno povjerenstvo je donijelo i Odluku o raspisivanju i održavanju prvih izbora za odbornike u Skupštini općine Stanari i načelnika Općine Stanari koji su predviđeni za 1. 2. 2015. godine.
185. Središnje izorno povjerenstvo BiH je prethodno, dana 4.11.2014. godine, temeljem članka 18. Zakona o osnutku Općine Stanari³⁹ donijelo Odluku o dopuni Odluke o nazivima i oznakama osnovnih izbornih jedinica, kojom je ustanovljena oznaka osnovne izborne jedinice Stanari, zatim Odluku o dopuni Odluke o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovine kojom je utvrđen broj članova Općinskog izbornog povjerenstva Stanari i Pravilnik o provođenju prvih izbora za tijela vlasti novoformirane Općine Stanari⁴⁰.
186. Sukladno odredbama članka 2. stavak (2) Naputka o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za načelnika Općine Domaljevac-Šamac i Općine Istočni Drvar i prvih izbora za odbornike u Skupštini općine Stanari i načelnika Općine Stanari broj: 06-1-07-1-1397-1/14 od 2.12.2014. godine rok za podnošenje prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata istekao je 8. 12. 2014.

---

³⁹ Službeni glasnik RS, broj 83/14.

⁴⁰ Službeni glasnik BiH, broj 87/14 od 10.11.2014. godine

godine u 16.00 sati. Do navedenog roka Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesene su:

- dvije (2) prijave političkih stranaka za načelnika Općine Domaljevac-Šamac
- četiri (4) prijave političkih stranaka za načelnika Općine Istočni Drvar
- dvanaest (12) prijava za općinu Stanari: sedam (7) prijava političkih stranaka (6 za načelnika Općine Stanari i 7 za Skupštinu općine Stanari) i pet (5) prijava neovisnih kandidata (jedna za načelnika Općine Stanari i četiri za Skupštinu općine Stanari).

187. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u postupku prijave i ovjere političkih stranaka i neovisnih kandidata za prve izbore za odbornike u Skupštini općine Stanari i načelnika Općine Stanari, donijelo odluke o ovjeri 7 političkih stranaka i 5 neovisnih kandidata; za prijevremene izbore za načelnika Općine Domaljevac-Šamac, donijelo je odluke o ovjeri 2 političke stranke, a za načelnika Općine Istočni Drvar donijelo je odluke o ovjeri 4 političke stranke.

Tablica 16. Pregled ovjerenih političkih subjekata i kandidata na prijevremenim izborima i prvim izborima za načelnika Općine Stanari i Skupštinu općine Stanari

Red. br.	Općina	Ovjereni politički subjekata	Ovjereni kandidata
1.	Banovići	2	2
2.	Laktaši	5	3
3.	Srebrenik	4	4
4.	Domaljevac-Šamac	2	
5.	Istočni Drvar	4	
6.	Stanari	12	

188. Aktivnosti na organiziranju i provedbi prijevremenih izbora za načelnike općina Banovići, Laktaši i Srebrenik uključile su: pripremu i objavljivanje potrebnih prijavnih obrazaca, provedene su aktivnosti na registraciji novih birača za glasovanje putem pošte, pripremljene su odluke, objavljeni statistički podaci o broju birača i utvrđeni izvodi iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje na ovim izborima.

189. Nadalje, za potrebe provođenja prijevremenih izbora za načelnike u općinama Istočni Drvar, Domaljevac-Šamac, a zbog prestanka mandata načelnicima ovih općina, kao i prvih izbora za novoformiranu Općinu Stanari (za odbornike u Skupštini općine Stanari i načelnika Općine Stanari), koji se održavaju 1. 2. 2015. godine, u izvještajnom razdoblju, obavljen je dio aktivnosti koji se odnosi na upis birača u Središnji birački popis - donesena je odluka o broju birača upisanih u Središnji birački popis za ove općine na dan raspisivanja ovih izbora 2. 12. 2014. godine, pripremljeni su i objavljeni potrebni prijavni obrasci te su provedene aktivnosti na registraciji novih birača za glasovanje putem pošte. Po isteku utvrđenog roka za prijavu novih birača, sačinjena je Odluka o zaključivanju Središnjeg biračkog popisa za glasovanje putem pošte, za izbor načelnika Općine

Domaljevac-Šamac, načelnika Općine Istočni Drvar, načelnika Općine Stanari i za odbornike u Skupštini općine Stanari.

c) Prijevremeni izbori za načelnike općina Kalesija i Živinice

190. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 18.12.2014. godine 2014. godini donijelo odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnike općina Kalesija i Živinice, zbog prestanka mandata načelnicima ovih općina, a u svezi s navedenim sačinjena je odluka o broju birača upisanih u Središnji birački popis za ove općine na dan raspisivanja ovih izbora 18.12.2014. godine, te su pripremljeni i objavljeni potrebni prijavni obrasci za registraciju novih birača za glasovanje putem pošte za predmetne izbore.

1.20. Zaštita izbornog prava

191. U svim fazama izbornih aktivnosti poduzetih od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora, sudionici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Temeljem odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborna povjerenstva (općinska izborna povjerenstva, gradska izborna povjerenstva i Središnje izborno povjerenstvo BiH) i Apelacijski odjel Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Središnje izborno povjerenstvo BiH. Općinsko izborno povjerenstvo u svojoj općini i gradsko izborno povjerenstvo u gradu ima prvostupanjsku nadležnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Apelacijskom odjelu Suda BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH ima drugostupanjsku nadležnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih povjerenstava. Središnje izborno povjerenstvo BiH ima i prvostupanjsku nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelacijski odjel Suda BiH nadležan je da rješava po žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalbe se podnose Apelacijskom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijama odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalba se podnosi putem Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijama žalbe.

a. Žalbe na odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH o odbijanju ovjere prijave političkih subjekata

192. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri prijave političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine ukupno je izjavljeno 9 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je jednu (1) žalbu uvažilo po kojoj je Središnje izborno povjerenstvo BiH obustavilo postupak. Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 8 žalbi, od kojih je svih 8 odbio.

b. Žalbe na odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidacijskih listi

193. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidacijskih listi političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine ukupno je izjavljeno 5 žalbi. Središnje izborno povjerenstvo BiH je jednu žalbu odbacilo kao nedopuštenu, a dvije usvojilo. Sudu BiH su uložene dvije žalbe i Sud BiH je iste odbio.

c. Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine

194. Središnje izborno povjerenstvo BiH je odlukom odbilo upis 5.096 birača za glasovanje izvan BiH zbog toga što podnositelj prijave za glasovanje izvan BiH uz prijavu nije dostavio potrebnu dokumentaciju kao što su dokaz o identitetu, državljanstvu, prebivalištu i drugih razloga. Drugi razlozi zbog kojih je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo upis podnositelja prijave za glasovanje izvan BiH su ti što u prijavi nisu navedeni svi potrebni podatci koji se odnose na adresu stanovanja izvan Bosne i Hercegovine i kontakt podatke: ulica, broj, grad, poštanski broj, država, broj telefona i e-mail adresu, te da se na adresi koju su podnositelji prijave označili, nalazi veći broj drugih osoba, također podnositelja za upis u Središnji birački popis, zatim da su prijave napisane rukopisom jedne osobe i da označena adresa stanovanja podnositelja prijave je ustvari adresa pravne osobe.

195. Na odluku o odbijanju upisa podnositelja prijave u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, podnositelji prijave čija je prijava odbijena izjavili su 10 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je po jednoj žalbi donijelo obavijest, jer je ocijenilo da se radi o uopćenom podnesku, a ne o žalbi, a Sud BiH je odlučivao o 9 žalbi i iste odbio.

d. Žalbe na Odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u svezi s upisom u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH

196. Na Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u svezi s upisom u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH uložene su 3 žalbe Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Sud BiH je odlučivao o 3 žalbe i iste odbio.

e. Postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine

197. U postupku imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine u jednoj od faza izbornih aktivnosti politički subjekti podnosili su prigovore i žalbe. Imenovanje biračkih odbora vrše općinska izborna povjerenstva na način i po postupku propisanom odredbama Naputka o utvrđivanju kvalifikacija, broja članova, postupak zdrijebanja i imenovanja, obuke, provjere znanja i certificiranja članova biračkih odbora i mobilnih timova za glasovanje, u kojemu su utvrđeni kriteriji koje moraju zadovoljavati osobe koje se imenuju za članove biračkih odbora.

198. Ukupno je uloženo 47 prigovora od strane političkih subjekata na rješenja općinskih izbornih povjerenstava o imenovanju članova biračkih odbora. Na

odluku općinskog izbornog povjerenstva kojom je odlučeno po prigovoru uloženo je 12 žalbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Žalbeni navodi su se odnosili na navodno kršenje odredbi provedbenih akata od strane općinskih izbornih povjerenstava prilikom imenovanja članova biračkih odbora na način da općinsko izorno povjerenstvo nije vodilo računa o ravnomjernoj zastupljenosti predsjednika biračkih odbora u osnovnoj izornoj jedinici, ili da je općinsko izorno povjerenstvo predložilo člana biračkog odbora iz svojih evidencija u suprotnosti s odredbama propisa kojim je regulirano ovo pitanje, zatim da nije poštovan redosljed zastupljenosti političkih subjekata u biračkom odboru utvrđen ždrijebom. Postupajući po žalbama Središnje izorno povjerenstvo BiH je tri (3) žalbe je usvojilo i poništilo prvostupanjske odluke općinskog izbornog povjerenstva i predmete vratilo na ponovni postupak, devet (9) žalbi je odbilo kao neutemeljene. Sud BiH je odlučivao o 3 žalbe i iste odbio.

f. Postupci us vezi s povredom članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH

199. Člankom 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektroničkih i tiskanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova tijela i statutarnih tijela političkih subjekata, u razdoblju od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje.
200. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je podneseno 7 prigovora od strane političkih subjekata zbog navodnog kršenja odredbe članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH. Odlučujući po prigovorima Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo pet (5) odluka od kojih je jednom odbilo prigovor kao neutemeljen, jednom odlukom poništilo Odluku općinskog izbornog povjerenstva, jednom obustavilo postupak i dvjema odlukama političkoj stranci izreklo novčane kazne u iznosu od 5.000,00 KM i 2.000,00 KM.
- Postupajući po dva prigovora Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo dvije obavijesti jer je utvrdilo da nema osnova za pokretanje postupka po podnesku, jer ne postoje dokazi koji bi potvrdili navedene činjenice i da se ne vode postupci po prijavi oglašavanja političkih subjekata putem društvene mreže Facebook, jer isto nije regulirano Izbornim zakonom BiH. Na odluke o novčanim kaznama je izjavljene jedna žalba Sudu BiH, koju je Sud BiH odbio.

g. Postupci u svezi s povredom izbornog prava u razdoblju izborne kampanje političkih subjekata

201. Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za razdoblje izborne kampanje političkih subjekata, u kojem politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za Opće izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH predstavlja razdoblje od 30 dana prije dana održavanja izbora. Napatkom o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2014. godine, koji su se održali u nedjelju 12. 10. 2014. godine, utvrđeno je da izborna kampanja službeno počinje dana 12. 9. 2014. godine i traje do 11.10. 2014. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u razdoblju izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornog zakona BiH“, a predstavljanje političkih subjekata putem elektroničkih medija propisano je u Poglavlju 16. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.

202. U razdoblju izborne kampanje podneseno je 17 prigovora Središnjem izbornom povjerenstvu BiH od strane političkih subjekata ili birača po kojima je nadležno postupati Središnje izborni povjerenstvo BiH, 8 žalbi je izjavljeno na prvostupanjske odluke općinskih izbornih povjerenstava od čega je svih osam žalbi Središnje izborni povjerenstvo BiH odbilo. Na te Odluke izjavljene su dvije žalbe koje je Sud BiH odbio. Po devet (9) prigovora Središnje izborni povjerenstvo BiH je odlučivalo u prvostupanjskoj nadležnosti od čega je 5 odbilo, a po jednom prigovoru obustavilo postupak. Postupajući po 3 prigovora Središnje izborni povjerenstvo BiH je izreklo novčane kazne političkim subjektima i kandidatima na listi. Na Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su izjavljene 4 žalbe od kojih je Sud BiH 3 odbio, jednu uvažio i preinačio Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanje imena kandidata s kandidacijske liste.

h. Postupci u svezi s kršenjem izborne šutnje

203. U razdoblju izborne kampanje politički subjekti su podnosili prigovore zbog kršenja izborne šutnje za koje povrede su, prema odredbama Izbornog zakona BiH, nadležna odlučivati općinska izborna povjerenstva i Središnje izborni povjerenstvo BiH. Povrede činjene od strane političkih subjekata u razdoblju izborne šutnje su se odnosile na obilazak biračkih mjesta od strane kandidata na izborima, nazočenje kandidata na biračkom mjestu ili njegovoj okolini, prijevoz birača na biračko mjesto u organizaciji političkih stranaka i kandidata, navodno pojavljivanje u televizijskim i radijskim programima kandidata na predstojećim izborima, izlaganje ili dijeljenje biračima promidžbenog materijala.
204. Zbog kršenja izborne šutnje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izjavljeno je 6 žalbi. Središnje izborni povjerenstvo BiH je donijelo šest (6) odluka kojim je 5 žalbi usvojilo i poništilo odluke općinskih izbornih povjerenstava i vratilo ih na ponovno odlučivanje, a jednu žalbu je Središnje izborni povjerenstvo BiH odbilo kao neutemeljenu. Na tu Odluku je uložena žalba Sudu BiH koju je isti odbio kao neutemeljenu.

i. Povrede biračkog prava na dan izbora

205. Sam dan održavanja Općih izbora 2014. godine, karakterizirao je veliki broj prigovora i žalbi. Prigovori uloženi zbog povreda na biračkim mjestima su u nadležnosti općinskih izbornih povjerenstava. Podatci kojima raspolaže Središnje izborni povjerenstvo BiH u pogledu broja podnesenih prigovora na dan izbora, uloženi zbog počinjenih povreda na biračkim mjestima, sačinjeni su na bazi broja prigovora koje su podnositelji istovremeno dostavljali i općinskim izbornim povjerenstvima i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, te broja prigovora dostavljenih samo Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a koji su u nadležnosti općinskog izbornog povjerenstva, kao i temeljem broja dostavljenih prvostupanjskih odluka općinskih izbornih povjerenstava.
206. Povrede činjene od strane političkih subjekata na dan održavanja izbora na biračkom mjestu i njegovoj okolini odnosile su se na neomogućavanje nazočenja na biračkom mjestu promatračima političkih stranaka tijekom prebrojavanja glasačkih listića, nemogućnost promatrača političkih subjekata da izvrše uvid u

birački popis, kršenje izbornih pravila od strane promatrača političkih stranaka – otvoreno pozivanje birača da glasuju za neku od političkih stranaka, pomoć druge osobe biraču koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban više puta ili na način suprotan postupku utvrđenom provedbenim aktom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, naknadno ubacivanje glasačkih listića, potpisivanje u birački popis osoba pored imena osoba koje nisu ni glasovale, odnosno postojanje velike sličnosti između znatnog broja potpisa što navodi na sumnju da je jedna osoba glasovala više puta, itd.

207. Na dan izbora ukupno je podneseno 187 prigovora općinskim izbornim povjerenstvima zbog povreda na biračkim mjestima. Na prvostupanjske odluke općinskih izbornih povjerenstava, kojim je odlučeno po prigovorima podnesenim zbog povreda na biračkom mjestu, uloženo je 11 žalbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Odlučujući po žalbama, Središnje izborni povjerenstvo BiH je 9 žalbi odbilo kao neutemeljene, a dvije uvažilo i vratilo općinskim izbornim povjerenstvima na ponovno odlučivanje.

j. Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića

208. Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, broj: 05-1-07-1-1257-1/14 od 27. 10. 2014. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 125 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića.

209. Središnje izborni povjerenstvo BiH, odlučujući po zahtjevima, donijelo je 20 odluka o ponovnom brojanju glasačkih listića, 96 odluka kojim je zahtjeve za ponovno brojanje glasačkih listića odbilo kao neutemeljene, podnesene od neovlaštene osobe, nepotpune ili nepravodobne. Jedna (1) odluka je donesena po službenoj dužnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH gdje se naređuje ponovno brojanje. Ukupno je podneseno 9 nepravodobnih zahtjeva.

210. Na Odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH uloženo je 29 žalbi koje je Sud BiH odbio.

211. Prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, broj: 05-1-07-1-1257-1/14 od 27. 10. 2014. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 18 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića koje je Središnje izborni povjerenstvo BiH odbilo kao preuranjene.

212. Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine i na Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno su podnesene 4 žalbe. Središnje izborni povjerenstvo BiH je jednu žalbu uvažilo i naredilo ponovno brojanje, a tri žalbe je Sud BiH odbio.

k. Postupci za poništenje izbora

213. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno su podnesena 2 zahtjeva za poništenje izbora koji su odbačeni kao nedopušteni. Na te Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uložene su 2 žalbe koje je Sud BiH odbio kao neutemeljene.

l. Postupci potvrđivanja i objavljivanja rezultata Općih izbora 2014. godine

214. Sukladno odredbi članka 5.32 Izbornog zakona BiH nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravomoćnosti odluka, Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrđuje rezultate izbora za tijela na svakoj pojedinoj razini vlasti, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora.
215. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 10. 11. 2014. godine donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini, (broj: 05-1-07-1-1312/12)⁴¹, a Ispravka odluke o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine (broj: 05-1-07-1-1312-3/12)⁴². je donesena 10.12.2014. godine
216. U svim navedenim fazama izbornog procesa ukupno je izjavljeno **67** žalbe Apelacijskom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, a jednu djelomično preinačio, u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanje kandidata s kandidacijske liste, čime je **99%** odluka Središnjega izbornoga povjerenstva BiH potvrđeno. Tablični pregled postupaka vođenih pred Središnjim izbornim povjerenstvom BiH i Apelacijskim odjelom Suda BiH je prikazan u Tablici 17).

lj. Apelacije podnesene Ustavnom sudu BiH

217. Na konačne i pravomoćne odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kojim je odlučivano u izbornom razdoblju za provedbu Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine do sada su podnesene tri apelacije Ustavnom sudu BiH koje su u postupku odlučivanja.

---

⁴¹ Službeni glasnik BiH, broj 88/14.

⁴² Službeni glasnik BiH, broj 97/14.

**Tablica 17. Pregled broja postupaka vođenih pred Središnjim izbornim povjerenstvom BiH i Apelacijskim odjelom Suda BiH
za vrijeme izbora 2014. godine**

Red. Br.	Podnositelj prigovora/žalbe	Ukupan broj podnesenih prigovora SIP BiH	Ukupan broj podnesenih žalbi SIPBiH/ zahtjev za ponovno brojanje	Odluka SIPBiH	Ukupan broj podnesenih žalbi Sudu BiH	Odluka SIPBiH po žalbi	Broj sudskih rješenja kojim se žalba odbija/odbacuje	Broj sudskih rješenja kojim se žalba uvažava i predmet vraća na ponovni postupak, ili poništava odluka SIPBiH	Odluka SIPBiH u ponovnom postupku	Žalba Sudu BiH	Odluka Suda BiH
1.	ODLUKA SIP BiH O ODBIJANJU OVJERE PRIJAVE POLITIČKOG SUBJEKTA										
	politički subjekti				9	1	8				
2.	ODLUKA O ODBIJANJU OVJERE KANDIDACIJSKIH LISTI POLITIČKIH SUBJEKATA										
	politički subjekti				5	3	2				
3.	ODLUKA O ODBIJANJU UPISA BIRAČA U CBS ZA GLASOVANJE PUTEM POŠTE										
	državljeni BiH koji žive izvan BiH				13	1	12				
4.	IMENOVANJE ČLANOVA BIRAČKIH ODBORA										
	politički subjekti		12	12 žalbi odbijeno od strane SIPBiH	3		3				
5.	POVREDE ČLANKA 16.14 IZBORNOG ZAKONA BiH										
	politički subjekti i SIP po službenoj dužnosti	7		SIP BiH donio 2 obavijesti, 1 odluku OIP poništio, 2 odluke o izricanju novčane kazne, 1 prigovor odbilo i 1 prigovor obustavilo	1-žalba na novčanu kaznu		1	-	-		
6.	PERIOD IZBORNE KAMPANJE POLITIČKIH SUBJEKATA										
	politički subjekti, birači, članovi izborne administracije	17		8 žalbi drugostupanjska nadležnost SIP odbilo; 6 žalbi prvostupanjska nadležnost-jezik mržnje-3 odbilo SIPBiH i 1 obustava postupka; i 3 prigovora SIPBiH odbilo od čega je za jednu izrekao novčanu kaznu za lažno predstavljanje	6		5	1 preinačilo u pogledu uklanjanja imena s liste, novčana kazna ostaje neizmijenjena			

7.	PERIOD IZBORNE ŠUTNJE										
	politički subjekti, birači, članovi izborne administracije	6		3 žalbe drugostupajnska nadležnost SIP odbilo, 2 uvažilo i vratilo OIP na ponovno odlučivanje	1		1				
8.	DAN PROVOĐENJA OPĆIH IZBORA 2014.GODINE										
	politički subjekti, birači, članovi izborne administracije	11		11-odbilo SIPBiH				-	-		
9.	ZAHTJEVI ZA PONOVRNO BROJANJE										
	politički subjekti, birači, članovi izborne administracije		125	18 preuranjenih, 9 nepravodobnih, 96 odbijenih, 20 usvojenih i naređeno ponovno brojanje	29		29				
10.	ODLUKA O UTVRĐIVANJU I OBJAVLJIVANJU REZULTATA IZBORA										
	politički subjekti				2	1 SIPBiH uvažilo i naredila ponovno brojanje	1	1			
11.	ODLUKA O IZMJENI ODLUKE O UTVRĐIVANJU I OBJAVLJIVANJU REZULTATA IZBORA										
	politički subjekti				2		2				
12.	ZAHTJEVI ZA PONIŠTENJE IZBORA										
	politički subjekti				2		2				
13.	ODLUKA O POTVRĐIVANJU I OBJAVLJIVANJU REZULTATA IZBORA										
	politički subjekti				-		-				

2. Ostale aktivnosti

2.1. Financijske aktivnosti

218. Redovite aktivnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u oblasti materijalno-financijskih poslova u izvještajnom razdoblju uključuju: vođenje poslovnih knjiga, glavne knjige (redovitog proračuna – neposredne potrošnje i programa posebne namjene: Provedbu Općih izbora 2014. godine, Donacija Vijeća Europe – Priručnik i obuke za biračke odbore za Opće izbore 2014. godine; višegodišnje kapitalno ulaganje Jedinstveni izborni informacijski sustav BiH – JIISBiH; Prijevremeni izbori u općinama Banovići, Laktaši i Srebrenik; Donacija Ambasade Republike Turske - za podršku sanacije aneksa zgrade Središnjega izbornoga povjerenstva BiH), vođenje pomoćnih knjiga (KUF, knjiga osnovnih sredstava i knjiga sitnog inventara), praćenje izvršenja proračuna; vođenje blagajničkog poslovanja; obračuni i isplate plaća i naknada, refundacija po osnovi bolovanja; izrade izvješća nadležnim tijelima porezne uprave (specifikacije obračuna poreza i doprinosa, MOP, GOP i GIP 1022 obrasci, fondovima – M4 obrazac za PIO/MIO FBiH i PIO RS, i sl). U Tablici 18. prezentirana je struktura naloga iz blagajne tijekom 2014. godine:

Tablica 18. Struktura naloga iz blagajne tijekom 2014. godine

Blagajne	Nalozi za naplatu/ isplatu	Blagajnička izvješća	Nalozi za podizanje gotovine-čekova	Obračun putnih naloga	Prilozi blagajne
Redovita blagajna	292	67	5	62	985
PPN- Opći izbori 2014.	232	42	8	240	1335
PPN – Donacija Vijeće Europe – priručnik i obuke za biračke odbore Opći izbori 2014.godine	2	1	-	-	4
Prijevremeni izbori 2014. BANOVIĆI	6	1	-	4	18
Prijevremeni izbori 2014. SREBRENİK	3	1	-	3	14
Prijevremeni izbori 2014. LAKTAŠI	4	1	-	4	16
UKUPNO	539	113	13	313	2372

219. Pored redovitih aktivnosti, Središnje izborna povjerenstvo BiH je realiziralo i druge značajne poslove kako slijedi:

- izrada Završnog računa i izvršenje proračuna za 2013. godinu sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (“Službeni glasnik BiH” br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13);
- završne radnje inventarisanja na dan 31.12.2013. godine;

- c) izrada akata obvezujućih po Zakonu o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2014. godinu (“Službeni glasnik BiH”, broj 104/13):
1. namjenska struktura kapitalnih izdataka za 2014. godinu,
  2. namjenska struktura višegodišnjih kapitalnih ulaganja u JIIS,
  3. dinamika rashoda po mjesecima u 2014. godini,
  4. namjenska struktura programa posebnih namjena - Donacija Vijeća Europe, priručnik i obuke za biračke odbore Opći izbori 2014.godine,
  5. namjenska struktura programa posebnih namjena - Prijevremeni izbori za načelnika Općine Banovići,
  6. namjenska struktura programa posebnih namjena - Prijevremeni izbori za načelnika Općine Laktaši,
  7. namjenska struktura programa posebnih namjena - Prijevremeni izbori za načelnika Općine Srebrenik,
  8. namjenska struktura programa posebnih namjena - Donacija Veleposlanstva Republike Turske - sanacija aneksa zgrade Središnjega izbornoga povjerenstva BiH,
  9. namjenska struktura programa posebnih namjena - Prvi izbori u Općini Stanari,
  10. namjenska struktura programa posebnih namjena - Prijevremeni izbori za načelnika Općine Domaljevac-Šamac,
  11. namjenska struktura programa posebnih namjena - Prijevremeni izbori za načelnika Općine Istočni Drvar.
- d) Sukladno Zakonu o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2014. godinu, izrada i dostava Ministarstvu financija i riznice BiH:
- 1) Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje I.-III. 2014. godine - Instrukcija br. 05-02-6-3208-1/14 od 04.04.2014. godine,
  - 2) Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje I.-VI. 2014. godine – Instrukcija br. 05-02-2-5492-1/14 od 01.07.2014. godine i
  - 3) Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje I.-IX. 2014. godine - Instrukcija br. 05-02-2-7942-1/14 od 07.10.2014. godine;
- e) Izrada i dostava Ministarstvu financija i riznice BiH Tablica prioriteta Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblja 2015. - 2017. godinu sukladno Instrukciji za proračunske korisnike broj 1.;
- f) Izrada i dostava Ministarstvu financija i riznice BiH proračunskog zahtjeva projekcije proračuna Središnjega izbornoga povjerenstva BiH za 2015. godinu, zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2015.godinu sukladno Instrukciji za broj 2.;
- g) Praćenje izvršenja proračuna (redoviti proračun, program posebnih namjena - Opći izbori 2014.godine i donacija Vijeća Europe - priručnik i obuke za biračke odbore Opći izbori 2014. godine);

- h) Praćenje financiranja i trošenja sredstava s projekata koji su korekcija proračuna, programa posebnih namjena - višegodišnjih kapitalnih ulaganja, Jedinstveni izborni informacijski sustav BiH - JIISBiH; donacija Ambasade Republike Turske, prijevremeni izbori za načelnika općina Banovići, Laktaši i Srebrenik, Domaljevac-Šamac, Istočni Drvar i prvih izbora u Općini Stanari;
- i) Obračun proračuna za prijevremene izbore za načelnike općina Kalesija i Živinice i praćenje osiguranja sredstava;
- j) Praćenje i izvješćivanje o prihodima institucija Bosne i Hercegovine iz nadležnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH sukladno procedurama, što uključuje iznose izrečenih novčanih kazni, naplaćenih kazni po odredbama Izbornog zakona BiH, Zakona o financiranju političkih stranaka i Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine⁴³ do 19.11.2013. godine kada je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine, od kada je rješavanje po odredbama ovoga zakona u nadležnosti Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa.
220. Osim kazni prihodi koje ostvaruje Središnje izorno povjerenstvo BiH su i prihodi od uplate pristojbi političkih subjekata za sudjelovanje na izborima, koje se ne vraćaju onim politički subjektima koji nisu osvojili mandat. Osim toga, Središnje izorno povjerenstvo BiH ostvaruje prihode od inozemnih donacija, grantova općina za prijevremene izbore, prihode od SMS usluga, od prodaje vozila, od prodaje tenderske dokumentacije i slično.
221. Sukladno Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza za 2014. godinu ("Službeni glasnik BiH" broj 104/15) Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je odobren ukupan proračun u iznosu od **11.978.000,00 KM**. Ukupan **korigirani proračun Središnjega izbornoga povjerenstva BiH za 2014. godinu**, s umanjnjem iz rebalansa proračuna, s prenosivim neiskorištenim sredstvima iz 2013. godine s višegodišnjim kapitalnim ulaganjima i namjenskim sredstvima donacije, te uplaćenim sredstvima Općine Banovići, Općine Laktaši, Općine Srebrenik, Općine Domaljevac-Šamac, Općine Istočni Drvar i Vlade Republike Srpske (za Općinu Stanari) iznosi ukupno **13.085.834,43 KM**.
222. Središnje izorno povjerenstvo BiH je imalo izvršenje ukupnog proračuna s odobrenim programima posebnih namjena za 2014. godinu u iznosu od **10.703.180,68 KM**.
223. Troškovi Općih izbora 2014. godine iznose **7.620.897,95 KM** od čega je 7.592.318,68 KM financirano iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i 28.579,27 KM iz donacije Vijeća Europe.
224. Za prijevremene izbore za načelnika općine Banovići utrošeno je 11.492 KM; za načelnika općine Laktaši 6.476,22 KM, a načelnika općine Srebrenik 6.255,20 KM.

---

⁴³ Službeni glasnik BiH", br. 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12.

225. Sukladno članku 4.16 Izbornog zakona BiH i članku 3. Odluke o visini pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine, izvršen je povrat pristojbe političkim subjektima koji su sudjelovali na Općim izborima 2014. godine. Središnje izborno povjerenstvo BiH za 44 političke stranke svojim odlukama o povratu uplaćenog novčanog iznosa za pristojbu za ovjeru, izvršilo povrat političkim strankama kojima je prijava odbijena (djelomično ili u potpunosti), koje su uplatile veći iznos pristojbe od propisanog i političkim subjektima koji su osvojili mandat i to u visini novčanog iznosa koji odgovara najvišoj izbornoj razini na kojoj je politička stranka osvojila mandate (Odluka broj: 06-1-07-3-404/14 od 26.06.2014. godine i broj: 06-1-07-3-404/14 od 20.11.2014. godine).
226. **Ukupni prihodi** koji su ostvareni aktivnostima Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u 2014. godini iznose **1.101.491,92 KM** od čega prihod od pristojbe za ovjeru sudjelovanja na izborima iznosi 873.000,00 KM, naplaćene kazne koje izriče Središnje izborno povjerenstvo BiH iznose 159.371,52 KM, a ostalo se odnosi na naknade za tendersku dokumentaciju, donaciju Vijeća Europe, domaće transfere (grantove) od općina Banovići, Srebrenik, Laktaši, Istočni Drvar i Domaljevac-Šamac za prijevremene izbore za načelnika općina te Vlade Republike Srpske za Prve izbore u Općini Stanari.

2.2. Logističko-operativne aktivnosti

2.2.1. Opće informacije i normativi

227. Tijekom 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je izvršilo nabave uz poštivanje zakonske regulative i propisa koji su neophodni za poslovanje državnih institucija:
- Zakon o javnim nabavama Bosne i Hercegovine,
  - Naputak o primjeni Zakona o javnim nabavama Bosne i Hercegovine,
  - Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine,
  - Zakon o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2014. godinu,
  - Pravilnik o postupku izravnog sporazuma broj: 01-02-2-2158/06 od 5. 10. 2006. godine.
228. S Agencijom za javne nabave i Pravobraniteljstvom Bosne i Hercegovine, kao kontrolnim i koordinacijskim tijelima za oblast javnih nabava, stalno je kontaktirano, razmjenjivana pisana komunikacija i praćena realizacija zakonskih odredbi kojima se regulira oblast javnih nabava. Sve ostvarene nabave i provedeni postupci kvalitetno su dokumentirani uz pribavljanje i evidentiranje potrebnih mišljenja, suglasnosti, zapisnika povjerenstva i druge potrebne dokumentacije. Postupak nabave čija je vrijednost bila procijenjena na iznos veći od 6.000,00 KM provodila su povjerenstva za javne nabave koja su imenovana odlukom Središnjega izbornoga povjerenstva BiH (rad ovih povjerenstava je reguliran Pravilnikom o radu povjerenstva za javne nabave, broj: 01-02-1367/05).

2.2.2. Logističko-operativne aktivnosti

229. Operativno-logističke aktivnosti predstavljaju strukturiran sustav od određenih međusobno povezanih komponenti koje su predstavljale suštinu operativnih radnji Središnjega izbornoga povjerenstva BiH tijekom 2014. godine uz aktivnosti koje su se odnosile na pripremu i organizaciju Općih izbora 2014. godine.
230. Nabava je realizirana sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH i Pravilnika o postupku izravnog sporazuma.
231. Temeljem Odluka Središnjega izbornoga povjerenstva BiH izvršene su nabave opreme, te ostale nabave roba i usluga, kako slijedi:
- nabava materijala (pet LOT-ova) – otvoreni postupak,
  - usluge tiskanja i pakiranja izbornog materijala (četiri LOT-a) – otvoreni postupak,
  - usluge poštanske dostave izbornog materijala – otvoreni postupak,
  - usluge izrade i presnimavanje video spota i audio džingla (tri LOT-a)) – otvoreni postupak,
  - usluge tiskanja i pakiranja glasačkih listića – otvoreni postupak,
  - usluge transporta izbornog materijala – otvoreni postupak,
  - nabava računalne opreme- (šest LOT-ova) – otvoreni postupak,
  - nabava kompjutorskih usluga-održavanje info sustava (tri LOT-a) – otvoreni postupak,
  - nabava kompjutorskih i softverskih usluga-produženje redovitih licencija (dva LOT-a) – otvoreni postupak,
  - usluge sanacije zgrade III. Faze (dva LOT-a) – otvoreni postupak od kojega je jedan LOT poništen,
  - usluge sanacije zgrade III. Faze – ponovni otvoreni postupak,
  - nabava mrežnih VPN uređaja – otvoreni postupak,
  - usluge oglašavanja i medija (tri LOT-a) – otvoreni postupak,
  - nabava motornog vozila – otvoreni postupak,
  - usluge opravke i servisiranja vozila – otvoreni postupak,
  - usluge izdavanja aviokarata – otvoreni postupak,
  - ugostiteljske usluge – konkurentski postupak,
  - usluge zakupa opreme (dva LOT-a) – konkurentski postupak,
  - usluge tiskanja priručnika za rad biračkih odbora – konkurentski postupak,
  - usluge nadzora – konkurentski postupak,
  - nabava USB Barcode skenera – konkurentski postupak,
  - nabava uredske i elektroničke i fotografske opreme (tri LOT-a) – konkurentski postupak,
  - nabava goriva – konkurentski postupak i
  - usluge pristupa na mrežu internet – konkurentski postupak.
232. Provedeno je ukupno 24 postupka od čega 16 otvorenih i 8 konkurentskih postupaka.

233. Ostale nabave: usluge snimanja, montaže i presnimavanja TV telopa; usluge ozvučavanja audio materijala Izbornog zakona BiH na tri jezika u službenoj upotrebi u BiH; usluge servisiranja i tekućeg održavanja opreme, nabava klima uređaja, nabava metalnih glasačkih kutija; usluge tiskanja; sitan inventar i auto gume; press clipping; usluge medija (pretplate); mail filtering; registracija i osiguranje vozila; pranje vozila; montaža i demontaža pregradnih zidova i vrata u Glavnom centru za brojanje; nabava usluga tekućeg održavanja elektro instalacija u Glavnom centru za brojanje; usluge uspostave bežičnog linka; usluge povezivanja SMS-SMPP; nabava četverokanalnog snimača; uredskog namještaja i ostale nabave su realizirane primjenom postupka izravnog sporazuma jer je vrijednost nabave bila manja od 6.000,00 KM.
234. Tijekom 2014. godine nastavljeni su radovi na sanaciji aneksa zgrade Središnjega izbornoga povjerenstva BiH gdje će biti smješten Centar za edukaciju Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.

2.2.3. Redovite operativne aktivnosti

235. Redovite operativne aktivnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH su zapošljavanje i personalni poslovi državnih službenika i zaposlenika, odnosno obrada podataka za sve službenike i zaposlenike koji su bili zaposleni u prethodnoj godini u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH (broj radnih sati provedenih na poslu; broj sati provedenih na bolovanju, godišnjem odmoru, porodiljnom odsustvu itd.; pregled plaćenih doprinosa i poreza iz plaće i na plaću).

Personalni poslovi u 2014. godini su se realizirali kroz sljedeće aktivnosti:

- priprema podataka za mjesečna i godišnja izvješća Zavodu za statistiku,
  - kontinuirana prijava novih zaposlenika i državnih službenika tijekom cijele godine u porezne uprave, slanje upita i odgovora na upite Agenciji za državnu službu BiH, dostavljanje odjelu za MFP podataka o zaposlenim i sve promjene koje su značajne za obračun plaće, kao i pripremanje zbirnih radnih lista iz svih organizacijskih jedinica radi obračuna plata,
  - vršenje potrebnog testiranja kandidata koji su primljeni na određeno za rad u Glavnom centru za brojanje,
  - izvršena je i kompletna procedura zapošljavanja i popuna radnih mjesta na određeno vrijeme,
  - redovite mjesečne aktivnosti vezane za obračun plaća i kompletiranje zbirnih radnih lista.
236. Struktura različitih kadrovskih pozicija i kronološka lista aktivnosti za zapošljavanje tijekom 2014. godine je prezentirana u Tablici 19.

Tablica 19. Zaposleni na određeno vrijeme

Red. br.	Naziv pozicije	Datum zaposlenja	Broj izvršitelja
1.	Referenti za obradu podataka	01.06. do 30.11.2014.	10
2.	Suradnik za pravne poslove i upravna rješavanja	01.07. do 30.11.2014.	3
3.	Suradnik za rad sa političkim subjektima	01.06. do 20.11.2014.	1
4.	Suradnik na poslovima koordinacije i obrade podataka	01.06.do 10.11.2014.	1
5.	Referent za rad s političkim strankama	01.06. do 20.11.2014.	2
6.	Referent na infoliniji	01.06.do 10.11.2014.	2
7.	Referent na prijamu i obradi mailova i faksova	01.06. do 20.11.2014.	1
8.	Zaposlenik na prijamu, skladištenju i distribuciji izbornog materijala	01.07. do 10.12.2014.	12
9.	Pripravnik	01.01.2013. do 31.10.2014.	1
10.	Referent za administrativne i tehničke poslove	01.01.2013. do 31.12.2014.	1
11.	Voditelj Odsjeka za informacijsko-komunikacijske tehnologije	11.08. do 10.11.2014.	1

237. Redovite aktivnosti Središnjega izbornog povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju su i poslovi prijama, razvrstavanja, dostavljanja pošte na signiranje, zavođenje, otprema i arhiviranje dokumentacije i korespondencije predmeta (upis, sređivanje i čuvanje dokumenata koji se arhiviraju), vođenje evidencije pečata Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i kurirski poslovi. U razdoblju siječanj-prosinac 2014. godine u Pisarnici u djelovodnik predmeta i akata, zaključen na kraju 2014. godine, a koji se vodi u elektroničkom obliku, zavedeno je 1.599 predmeta; u upisnik prvostepenih predmeta upravnog postupka je zavedeno 1.108 predmeta; u upisnik drugostupanjskih predmeta upravnog postupka je zavedeno 42 predmeta; u djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu su zavedena 3 akta, u organizacijske jedinice Tajništva je putem internih knjiga zaduženo 15.293 akata i razduženo 400 predmeta kroz djelovodnik predmeta i akata i upisnika prvostupanjskih predmeta upravnog postupka.
238. Skladište Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, koje predstavlja posebnu organizacijsku cjelinu, nalazi se na posebnoj lokaciji, odvojeno od sjedišta Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, na adresi Kasindolskog bataljuna 38, Istočno Sarajevo. U redovitom radu skladište služi za smještaj zaliha izbornog materijala, opreme i inventara Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, redovite arhive, izborne dokumentacije i iskorištenog glasačkog materijala s prethodnih izbora koji se čuvaju u skladu s odobrenom listom kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i odlukama koje donosi Središnje izborna povjerenstvo BiH. U 2014. godini u skladištu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, pored redovitih aktivnosti, su obavljane dodatne aktivnosti i to: priprema i organiziranje Općih izbora 2014. godine i prijevremenih izbora za načelnika u tri općine; prijam i kontrola uredskog materijala; prijam i kontrola obrazaca za biračka mjesta; prijam i kontrola

glasačkih listića koji su distribuirani iz tiskare u skladište; distribucija materijala za izborna povjerenstva koja je obavljena u četiri ciklusa-dva dostavna i dva povratna ciklusa i uskladištenje kompletnog materijala u skladištu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH iz kojeg je distribuiran izborni materijal u Glavni centar za brojanje gdje se vršilo brojanje neprebrojanih glasačkih listića.

2.3. Informatičko-tehnička podrška radu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH

239. Imajući u vidu činjenicu da je Središnje izorno povjerenstvo BiH koncipirano kao institucija kojoj je neophodna i logistička podrška svih organizacijskih cjelina, a posebno podrška iz informacijsko-tehničke oblasti, Središnje izorno povjerenstvo BiH nastoji da stalnim nadograđivanjem informacijskog sustava dobiva učinkovitija i kvalitetnija rješenja po pitanju formiranja što ažurnijeg Središnjeg biračkog popisa, učinkovitije pripreme i provođenja izbora, kao i brže, točnije i sigurnije objave izbornih rezultata.
240. Ključne aktivnosti u ovoj oblasti su se odnosile na: održavanje Središnjeg biračkog popisa/biračkih mjesta i analitika; realizaciju IV. faze Jedinственог izbornog informacijskog sustava (JIISBiH) i testiranje JIISBiH praćenje rada i funkcionalnosti informatičke strukture institucije; podrška Općim izborima 2014. godine, održavanje internetskog portala Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, grafičku pripremu dokumentacije, podršku radu mreže, te ostale poslove iz oblasti informatičko-tehničke podrške.

2.3.1. Održavanje Središnjeg biračkog popisa (SBP)/Biračka mjesta (BM) i analitika

241. Središnji birački popis se redovito ažurira jednom mjesečno kako bi se kreirali presjeci koji su potrebni za provedbu redovitih ili prijevremenih izbora. U 2014. godini, osim dvanaest (12) redovitih presjeka napravljena su tri (3) presjeka za Opće izbore u BiH i tri (3) presjeka za prijevremene izbore za načelnike općina Banovići Laktaši i Srebrenik.
242. U isto vrijeme se vrši ažuriranje nomenklature biračkih mjesta, uobičajeno jednom mjesečno, a prema potrebi istovremeno kao i za Središnji birački popis. Ažuriranje nomenklature biračkih mjesta je u formi koja je neophodna za održavanje izbora bilo kojega tipa, kao i izvedena nomenklatura biračkih mjesta koja nastaje kada se postavi uvjet da broj birača ne smije prelaziti 1.000 birača po biračkom mjestu.
243. Središnji birački popis je i osnova za određene kontrole zajedno sa ostalim podacima koji se vode u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Tijekom 2014. godine vršene su kontrole i provjere ispunjavanja uvjeta kandidata i članova političkih stranaka (npr. osvojeni mandati ili kandidati na izborima 2010. ili 2012.) provjera kandidata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, zatim kandidata za članove općinskih/gradskih izbornih povjerenstava, članove biračkih odbora, promatrače i druge osobe koje imaju izravne ili neizravne odnose s izbornim procesom i izborima.

244. U 2014. godini urađeno je više analiza i izvješća iz baze podataka kako slijedi:

- Izvješće o broju ukupno upisanih birača u Središnji birački popis do 24. godine starosti,
- Starosna struktura zastupnika u državnom i entitetskim parlamentima,
- Broj mandata po skupštinama županija 2010. godine,
- Broj birača po biračkim mjestima,
- Izvješće iz evidencije osoba koje su glasovale putem pošte za Opće izbore 2010. godine za općinu Goražde,
- Statističko izvješće za izbore 2014., 2012., 2010., 2008., 2006., 2004., 2002. godinu koji uključuje podatke o ukupnom broju birača, ukupan broj birača na dan presjeka biračkog spiska, redoviti birači, glasovanje u odsustvu, glasovanje putem pošte, osobno u općini iz 1991. godine,
- Izvješće popisa biračkih mjesta s pripadajućim brojem registriranih birača s Općih izbora 2010. godine u Mostaru,
- Lista izabranih dužnosnika za Savez općina i gradova RS-a,
- Tablični prikaz ukupnog broja registriranih birača po općinama i izlaznost po općinama za sve izbore,
- Ukupan broj kandidata za Opće izbore 2014. godine po spolnoj pripadnosti,
- Pregled broja ovjerenih kandidata po izbornim jedinicama i pregled političkih subjekata koji imaju ovjerene liste po izbornim jedinicama,
- Izlaznosti mladih na Općim izborima 2010. godine:
  - Izlaznost mladih po županijama, za izbor delegata u županijske skupštine,
  - Izlaznost mladih za izbornu jedinicu 12 za Parlament FBiH,
  - Izlaznost mladih za izbornu jedinicu 6 za NSRS,
  - Izlaznost mladih po entitetima, za izbor članova Predsjedništva BiH,
  - Izlaznost mladih za izbornu jedinicu 8 za Parlamentarnu skupštinu BiH,
  - Izlaznost mladih u RS, za izbor predsjednika i potpredsjednika RS,
  - Nacionalne strukture odbornika u skupštinama gradova i skupštinama općina u Republici Srpskoj.

2.3.2. Realizacija IV faze. JIISBiH

245. Realizacija IV. faze JIISBiH se odnosi na postizborni proces, implementaciju izbornih rezultata, vođenje, ažuriranje mandata, imovinskih kartona, provedbu i implementaciju izbora za gradska vijeća kao i Domete naroda. Ovaj dio JIIS-a nikada nije bio u potpunosti implementiran. U fazi „QUICK FIX“ QSS je razvio modul za implementaciju neposrednih izbora i to samo za opće izbore kao i modul za biračke odbore. Budući da ovaj modul nikada nije bio integriran u JIIS, i da je ovaj softver razvijen na QSS-vom nestandardnom, framaworku koji ne omogućava bilo kakvu nadogradnju ili ispravku postojećeg stanja, Središnje izborno povjerenstvo BiH je vlastitim kapacitetima iznova razvilo slijedeće softverske module za fazu IV. JIIS-a:

- Implementacija izbornih rezultata s neposrednih izbora (općih i lokalnih),
- Vođenje zamjenskih mandata s neposrednih izbora s izvješćima,
- Pregled kandidacijskih listi po razinama i političkim subjektima s izvješćima,
- Pregled kompenzacijskih listi s izvješćima,

- Vođenje imovinskih kartona za sve kandidate s neposrednih izbora s izvješćima,
- Pregled imovinskih kartona po početku i isteku mandata s izvješćima,
- Pregled imovinskih kartona u specificiranom vremenskom okviru s izvješćima,
- Administratorski modul za punjenje izvornih Tablica nakon završenih izbora.

Razvijeni moduli su u potpunosti sastavni i integralni dio JISBiH.

246. Nadalje, pripremljena je i projektna dokumentacija Jedinog izbornog informacijskog sustava koja treba sublimirati trenutno stanje JISBiH ali i determinirati potrebna unaprjeđenja i dokumentirati cijeli proces po kojemu funkcionira JISBiH. Za ovu svrhu je urađena Projektna zadaća koja je definirala sve elemente izrade Glavnog projekta JIS-a. On sadrži četiri osnovne cjeline a to su:

- Snimanje trenutnog stanja JIS-a,
- Analiza procesa i prijedlozi za unaprjeđenje JIS-a,
- Implementacija systemske nadgradnje JIS-a,
- Izrada funkcionalnih i tehničkih specifikacija za nove module i unaprjeđenja JIS-a.

247. Temeljem ove Projektne zadaće pripremljen je tenderski dokument, a realizacija tendera i njegovog sadržaja očekuje se u 2015. godini, kao nastavak aktivnosti IV. faze JIS-a. U draft verziji je tehnička specifikacija za nabavu Document management system (DMS) sustava koji je planiran također u IV. fazi razvoja JIS-a. DMS treba da organizira kretanje dokumenata, kao rezultat poslovnih procesa u radu SIP BiH, elektroničkim putem tako što transformira sve dokumente u elektroničku formu i po zadatoj shemi toka pojedinog poslovnog procesa dostavlja dokumente u okviru predmeta uposlenima u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. DMS omogućava arhiviranje i lako pretraživanje dokumenata koristeći MS Outlook klijent uredsku aplikaciju kao i ostale aplikacije iz MS paketa. Time je korištenje DMS sustava pojednostavljeno i ne iziskuje velike napore u savladavanju upotrebe ovoga informatičkog alata.

2.3.3. Praćenje rada i funkcioniranje informatičke strukture SIPBiH

248. U sklopu redovitih aktivnosti praćenje rada i funkcioniranje informatičke strukture tijekom 2014. godine vršeni su:

- provjere tehničke ispravnosti serverske strukture, backup strukture, mrežne strukture i VoIP sustava, prinudnog napajanja, uredske računalne opreme i ostale IT opreme,
- upgrade operativnih sustava,
- nadzor sustava virtualizacije, nadzor nad web, mail, av i drugim servisima,
- administracija baza podataka i instalacija aplikacija,
- redovito backupiranje podataka,
- praćenje redovitog servisiranja uređaja i licenciranja softvera,
- tehnička podrška uposlenicima, općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima i tenderskim procedurama.

249. S ciljem smanjenja troškova i unificiranja održavanja u 2014. godini je pripremljena nova Microsoft platforma za antivirusno rješenje, a implementacija je planirana za 2015. godinu.

2.3.4. Informatičko-tehnička podrška Općim izborima 2014. godine

250. Najvažnije aktivnosti u smislu informatičko-tehničke podrške pripremi i provođenju Općih izbora 2014. godine, osim već spomenute aktivnosti oko pripreme presjeka Središnjeg biračkog popisa, predstavlja tehnička priprema JIS-a u svim segmentima uključujući:
- tehničku pripremu baze i izborne aplikacije, kreiranje pristupnih linkova,
  - inicijalizacija baze,
  - administracija JIS-a i korisnika,
  - podrška kreiranju tiskanog materijala,
  - kreiranje pristupa za općinska/gradska izborna povjerenstva i Glavni centar za brojanje,
  - puna podrška kontroli procesa i Glavnom kontroloru,
  - generiranje izvješća na dan izbora,
  - generiranje preliminarnih rezultata i web objava,
  - generiranje kontrolnih podataka,
  - generiranje utvrđenih rezultata i web objava,
  - generiranje izvješća za objavu,
  - analiza, statistika i kontrola.
251. Na dan izbora 12.10.2014. pa sve do objave utvrđenih rezultata 10.11.2014. godine konstantno su kontrolirani podatci koji su uneseni u sustav, otklanjale se eventualne nepravilnosti, davana izvješća o svim relevantnim podacima i sugerirana moguća rješenja. Podrška u obavljanju ovih zadataka su bili tri izvanjska suradnika, uposlenika Agencije za statistiku BiH, koji su svojom stručnošću pomogli u ovom iznimno važnom poslu.
252. Svi rezultati i izvješća uključujući i službene i konačne rezultate su objavljeni na web portalu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH čime je osigurana transparentnost rada i procesa izbora.
253. Središnje izborna povjerenstvo BiH je tijekom izbornog procesa 2014. godine pripremilo sustav SMS provjere biračkog prava kao i web aplikaciju na portalu www.izbori.ba za iste namjene.
254. Početkom 2014. godine, a sukladno suvremenim trendovima uvođenja naprednih tehničkih rješenja, Središnje izborna povjerenstvo BiH je provelo postupak javne nabave za Softver-modul za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću i prvi javni elektronički proces ždrijebanja je uspješno obavljen.
255. Središnje izborna povjerenstvo BiH je u razdoblju od 2.10.2014. do 6. 10. 2014. godine organiziralo i provelo probne (testne) izbore. Probni izbori prvenstveno su imali za cilj

testiranje aplikacije JISBiH „unos izbornih rezultata“. Svrha testiranja aplikacije je bila provjera uvezanosti postojećih informatičkih komunikacijskih veza općinskih/gradskih izbornih povjerenstava i Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, te funkcionalnosti aplikacije „Unos izbornih rezultata“. Tijekom testiranja izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica izvršile su unos podataka putem aplikacije, prilikom čega su evidentirani problemi koje je bilo neophodno otkloniti do održavanja Općih izbora 2014. godine.

2.3.5. Održavanje internet portala Središnjega izbornoga povjerenstva BiH

256. U sklopu aktivnosti koje se odnose na održavanje internetskog portala Središnjega izbornoga povjerenstva BiH tijekom 2014. godine ukupno je objavljeno/postavljeno: 799 dokumenata (Odluka, Naputci, Pravilnici i dr.); 91 sjednica (sjednice SIP BiH); 359 tekstualnih sadržaja (Saopćenja i ostale obavijesti).

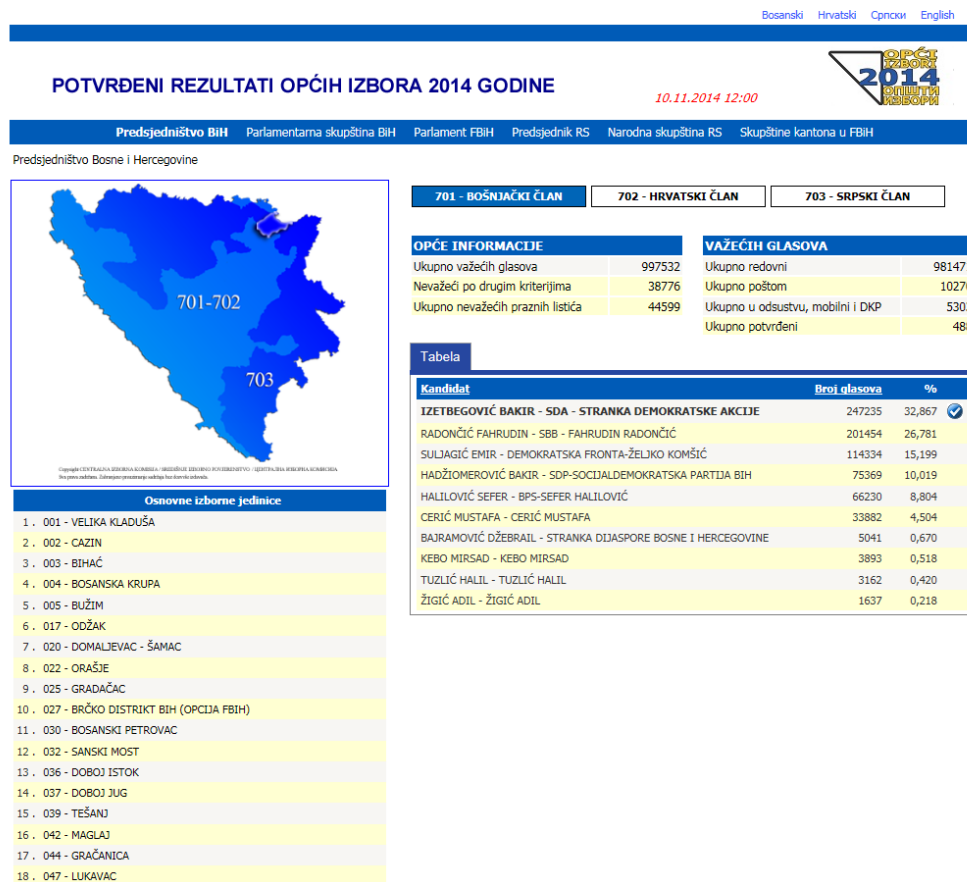
Slika 2. Internetski portal Središnjega izbornoga povjerenstva BiH

257. Na linku <http://www.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=200&Lang=3&Mod=0> se mogla izvršiti provjera podataka Središnjeg biračkog popisa za birače koji provjeravaju svoj status preko Web stranice SIPBiH.

Slika 3. Izgled maske za provjeru podataka Središnjeg biračkog popisa

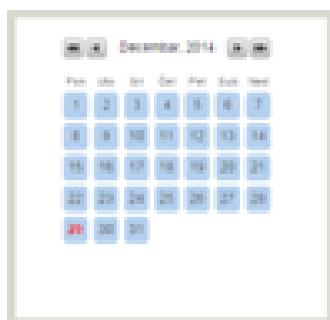
258. Nadalje, svaki birač s pravom glasa mogao je slanjem svog jedinstvenog matičnog broja na broj telefona 091 12 12 12 provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta.

259. Na web portalu se izvršila objava svih rezultata provedenih prijevremenih i Općih izbora u BiH. U tu svrhu za svaki prikaz pripremljen je web modul prikaza rezultata u realnom vremenu a zatim i html statički prikazi istih rezultata u svrhu arhiviranja prikaza.

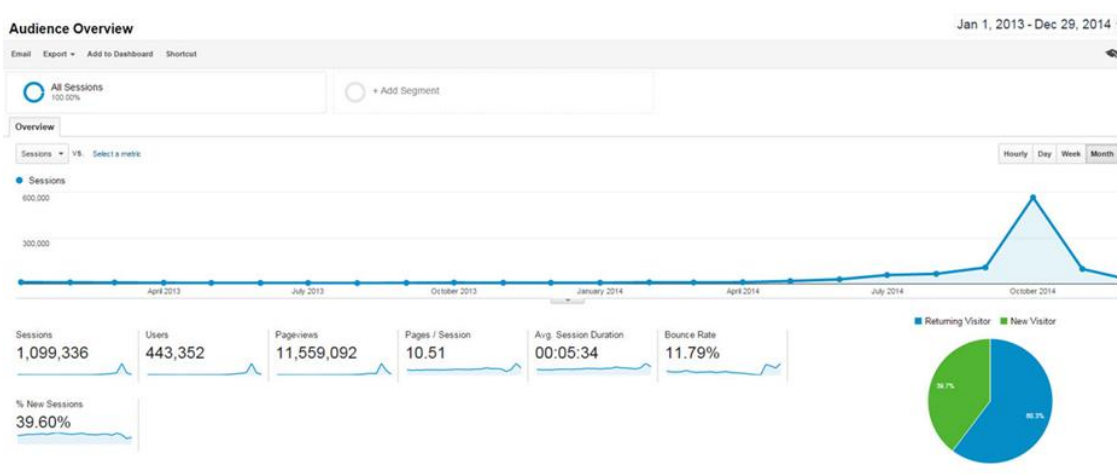
Slika 4. Prikaz rezultata Općih izbora 2014. godine

260. Internetski portal Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je opremljen i novim modulom za prikaz trenutnog datuma. Modul je kreiran da omogućava rad i prikaz na sve tri jezične varijante i prikazuje trenutni datum. Korisnik ima mogućnost odabira mjeseca ili godine. Modul koristi .JS skripte i CSS stilove kao i .net skripte.

Slika 5. Modul za prikaz trenutnog datuma

261. Na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u 2014. godini je zabilježeno: 1.099.336 otvorenih sesija; 443.352 korisnika portala, 11.559.092 pregleda po stranici i 657.688 upita za provjeru Središnjeg biračkog popisa. Većina pregleda pripada razdoblju trajanja Općih izbora u BiH 2014.

Slika 6. Prikaz broja posjeta internet portalu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH (www.izbori.ba)

2.3.6. Grafička priprema dokumentacije

262. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2014. godini provodilo i aktivnosti grafičke izrade i pripreme dokumenata, brošura, priručnika, plakata, postera, loga Općih izbora 2014. godine, glasačkih listića, reklama, obrazaca, certifikata, akreditacija i drugih akata koji su se uglavnom odnosili na poslove na organizaciji i pripremi materijala za Opće izbore 2014. godine i provedbu prijevremenih izbora u 2014. godini.
263. Za potrebe priprema Općih izbora 2014. godine izrađen je logo IZBORI 2014.

Slika 7. Logo Općih izbora 2014. godine

264. Pripremljen je grafički dizajn reklame SMS, reklame za provjeru jedinstvenog matičnog broja putem SMS i utvrđivanja je li birač registriran.

265. Za potrebe provođenja Općih izbora 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je uradilo grafičku pripremu:

- grafički dizajn reklame i cjelokupnu pripremu za „UPIS BIRAČA U SREDIŠNJI BIRAČKI POPIS – BIRAČKO PRAVO“ i reklame „KAKO GLASOVATI“ koje su objavljene u dnevnim novinama,
- pripremu, izradu i grafičko oblikovanje postera BIRAČKO PRAVO,
- pripremu vodenog žiga i glasačkih listića,
- pripremu i grafičko oblikovanje naputaka za glasovanje, obrazaca za brojno stanje te oblikovanje cjelokupnog tiskanog materijala koji se nalazi na biračkim mjestima.

Slika 8. Reklama - Upis birača u Središnji birački popis – Biračko pravo“

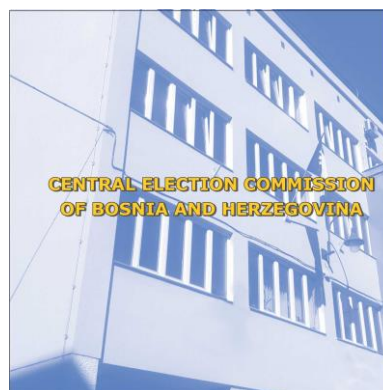
Slika 9. Reklama „Kako glasovati“

266. Za potrebe održavanja prijevremenih izbora za načelnike općina Banovići, Laktaši i Srebrenik pripremljeni su identični grafički elementi kao i za Opće izbore 2014. godine.

267. Izvršeno je grafičko oblikovanje Priručnika za rad biračkih odbora u BiH kao i Brošure o Središnjem izbornom povjerenstvu BiH (na engleskom jeziku) koja je distribuirana međunarodnim promatračima izbornog procesa.

Slika 10. Priručnik za rad biračkih odbora u BiH- Opći izbori 2014.

Slika 11. Brošura - Central Election Commission of Bosnia and Herzegovina

268. Za kandidate koji su osvojili mandate na Općim izborima 2014. godine urađen je grafički dizajn certifikata.

3. Zaključna razmatranja

269. U 2014. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH se fokusiralo primarno na pripremu i provedbu Općih izbora, kao i pravodobno donošenje normativnih i provedbenih akata čijim unaprjeđenjima se nastojao pojednostaviti izborni proces, povećati povjerenje i transparentnost cjelokupnog izbornog procesa.
270. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 5. 2014. godine objavilo da će Opći izbori u BiH biti održani 12. 10. 2014. godine i usvojilo kalendar izbornih aktivnosti.
271. Ukupan broj birača na Izvratku iz Središnjeg biračkog popisa na dan Općih izbora 2014. godine je bio 3.282.581, od čega u Federaciji BiH 2.039.316 birača, a u Republici Srpskoj 1.243.265 birača.
272. U Brčko Distriktu BiH je, u suradnji s lokalnim tijelima vlasti, provedena snažna informativna kampanja kako bi se birači motivirali da izaberu entitetsko državljanstvo čime bi im bilo omogućeno da sudjeluju na Općim izborima 2014. godine. Na dan izbora 12. 10. 2014. godine u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za Brčko Distrikt BiH bilo je upisano ukupno 85.367 birača, od čega je biračku opciju FBiH imalo 25.490 birača, a 20.999 birača je imalo opciju RS, dok za 38.878 građana Brčko Distrikta BiH (ili 45,54%) nije bila određena biračka opcija i oni nisu mogu ostvariti svoje biračko pravo na prošlim izborima.

273. Na Općim izborima 2014. godine sudjelovalo je: 65 političkih stranaka, 24 koalicije i 24 neovisna kandidata. Ukupno su ovjerene 732 kandidacijske liste s 7.748 kandidata od čega 3.276 žena (ili 42,28%) i 4.472 muškarca (ili 57,72%).
274. Birači na Općim izborima 2014. godine su glasovali na 5.400 biračkih mjesta: 5.254 redovitih, 132 za glasovanje u odsustvu, 5 za glasovanje osobno, 5 u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu i na biračkim mjestima za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem.
275. Na Općim izborima 2014. godine glasovalo je ukupno 1.788.083 birača ili 54,47% što je za 2% niža izlaznost nego na Općim izborima 2010. godine.
276. Izborni proces je promatrao rekordan broj promatrača: 5.766 akreditiranih od strane Središnjega izbornog povjerenstva BiH i 64.160 promatrača akreditiranih od strane općinskih/gradskih izbornih povjerenstava.
277. U oblasti sigurnosti izbornog procesa Središnje izbornog povjerenstvo BiH je pravodobno obavijestilo sva relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisalo Opće izbore 2014. godine nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH formiralo Odbor za sigurnost Općih izbora i Operativni stožer na čelu s Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela koji je koordinirao aktivnosti na terenu, a u čijem radu su, pored predstavnika Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, sudjelovali i predstavnici svih sigurnosnih agencija u BiH. Opća je ocjena da su Opći izbori 2014. godine protekli u dobroj atmosferi bez većih incidenata i cjelokupan posao je obavljen sukladno najvišim sigurnosnim standardima.
278. Tijekom priprema za Opće izbore 2014. godine Središnje izbornog povjerenstvo BiH susretalo se i s problemima kao što su: neažuriranje podataka o osobama koje imaju status raseljenih čime je otežana identifikacija ovih osoba u Središnjem biračkom popisu kako bi one mogle ostvariti svoja prava utvrđena člankom 20.8 Izbornog zakona BiH, zatim nemogućnost registracije određenog broja birača koji su trebali glasovati izvan zemlje zbog nedostatka dokumentacije i prijavama o zloupotrebama osobnih dokumenata za glasovanje putem pošte.
279. U razdoblju izbornih aktivnosti, sudionici izbornog procesa podnosili su prigovore i žalbe koje se odnose na: odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kojima je prijava političkog subjekta za sudjelovanje na Općim izborima 2010. godine bila odbijena ili odbačena; ovjeru kandidata na kandidacijskim listama; odbijanje upisa u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH; odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u svezi s upisom u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH; postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine; povredu članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH kojim je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektroničkih i tiskanih medija; kršenje izborne šutnje, povrede biračkog prava na biračkim mjestima, ponovno brojanje glasačkih listića, poništenje izbora.
280. U svim fazama izbornog procesa izjavljeno je 67 žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, dok je jednu djelomično preinačio, u

dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanje kandidata s kandidacijske liste, čime je 99% odluka Središnjega izbornoga povjerenstva BiH potvrđeno. Na konačne i pravomoćne odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kojim je odlučivano u izbornom razdoblju za provedbu Općih izbora u BiH do 20. siječnja 2015. godine podnesene su tri apelacije Ustavnom sudu BiH.

281. U 2014. godini Središnje izorno povjerenstvo BiH je, u okviru aktivnosti izgradnje informacijske infrastrukture, nastavilo daljnju implementaciju JIIS-a, a za Opće izbore 2014. godine prvi put izvršeno je javno – elektroničko ždrijebanje za redosljed političkih subjekata na glasačkom listiću. Također, svim OIP/GIP je osiguran pristup programu za evidentiranje prigovora i žalbi zahvaljujući čemu je Središnje izorno povjerenstvo BiH imalo uvid u broj i status podnesenih prigovora i žalbi na lokalnoj razini.
282. U izvještajnom razdoblju Središnje izorno povjerenstvo BiH je provelo i posredne izbore za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i Federacije BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i Vijeće naroda RS.
283. Troškovi Općih izbora 2014. godine iznose 7.620.897,95 KM od čega je 7.592.318,68 KM iz proračuna i 28.579,27 KM iz donacije Vijeća Europe koja je iskorištena za izradu i tiskanje Priručnika za rad biračkih odbora i održavanje edukativnih seminara za predstavnike političkih stranaka, potencijalnih predsjednika biračkih odbora pod nazivom „Povrede izbornog procesa – prekršajna i kaznena odgovornost i praksa“, te članova izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica.
284. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2014. godini provelo prijevremene izbore za načelnike općina: Banovići, Laktaši i Srebrenik i izvršilo pripreme za održavanje prijevremenih izbora za načelnika Općine Domaljevac-Šamac, Istočni Drvar i održavanje prvih izbora za odbornike u Skupštini općine Stanari i načelnika Općine Stanari. Također, u izvještajnom razdoblju su provedeni izbori za tijela lokalne uprave i samouprave na području 6 općina/gradova.

II. DIO

**PROVEDBA
ZAKONA O
FINANCIRANJU
POLITIČKIH
STRANAKA**

DVJESTAJI

stranka

1. Godišnje izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka

1.1. Uvod

285. Središnje izborno povjerenstvo BiH, sukladno odredbama članka 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" broj 95/12), nadležno je za provedbu odredaba Zakona o financiranju političkih stranaka. U svrhu pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća koje podnesu političke stranke, Središnje izborno povjerenstvo BiH je uspostavilo Službu za reviziju financiranja političkih stranaka.
286. Člankom 17. Zakona o financiranju političkih stranaka je propisano da je Središnje izborno povjerenstvo BiH dužno svake godine podnijeti izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja Parlamentarnoj Skupštini BiH. Sukladno odredbama ovoga članka, pripremljeno je izvješće o primjeni Zakona o financiranju političkih stranaka u kojemu je sadržano pregledano stanje financijskog poslovanja političkih stranaka u 2013. godini.

1.2. Pravni okvir

287. Financiranje političkih stranaka u Bosni i Hercegovini je uređeno:
1. Zakonom o financiranju političkih stranaka
  2. Poglavljem 15 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine
  3. Pravilnikom o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka⁴⁴
  4. Pravilnikom o predizbornim i postizbornim financijskim izvješćima političkih subjekata⁴⁵
288. Kontrola i revizija financiranja političkih stranaka uređena je: Pravilnikom o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka⁴⁶. Temeljem članka 14. stavak 1. tada važećeg Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku o uspostavljanju Službe za reviziju financijskog poslovanja, broj: 01-07-653/05 od 10.03.2005. godine. Novim Zakonom⁴⁷ je promijenjen naziv Službe za reviziju financijskog poslovanja u Službu za reviziju financiranja političkih stranaka.

---

⁴⁴ Službeni glasnik BiH, broj 96/13. Dana 18.12.2013. godine, stupanjem na snagu Pravilnika o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" broj 96/13), stavljen je van snage Pravilnik o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" broj 61/06)

⁴⁵ Službeni glasnik BiH, broj 96/13

⁴⁶ Službeni glasnik BiH, br. 103/08

⁴⁷ Službeni glasnik BiH, br. 95/12

1.3. Aktivnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u izvještajnom razdoblju

289. U okviru provođenja Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2014. godini poduzelo niz aktivnosti i realiziralo ključne zadaće kojima je provjeravana zakonitost financiranja političkih stranaka, postignuta transparentnost financiranja i realiziralo je ključne radnje koje reguliraju legalitet financiranja političkih stranaka. Te aktivnosti se odnose na:

1.3.1. Prijam financijskih izvješća političkih stranaka

290. Političke stranke su, prema odredbama članka 12. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, dužne voditi evidenciju o svojim prihodima i rashodima i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnositi financijsko izvješće za svaku poslovnu godinu. Financijsko izvješće, sukladno članku 12. stavak (3) ovoga Zakona, političke stranke podnose do 31. 3. naredne godine, u formi koju je odobrilo Središnje izorno povjerenstvo BiH. Političke stranke, sukladno članku 12. stavak (4) Zakona o financiranju političkih stranaka, podnose i posebno financijsko izvješće za razdoblje izborne propagande na način utvrđen Izbornim zakonom BiH. Političke stranke i neovisni kandidat, koji sudjeluju na izborima za tijela vlasti Bosne i Hercegovine na svim razinama, dužni su, sukladno odredbama članka 15.1 Izbornog zakona BiH u vrijeme podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeti financijsko izvješće za razdoblje koje počinje tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru.

291. Osim toga, u roku 30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u "Službenom glasniku BiH", podnosi se i financijsko izvješće za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u potpunosti ovlašteno da provodi i izvršava odredbe članka 12. Zakona o financiranju političkih stranaka na način kako je to predviđeno Izbornim zakonom BiH.

292. Sukladno svojim nadležnostima, Središnje izorno povjerenstvo BiH je:

- izvršilo prijam godišnjih financijskih izvješća za 2013. godinu koje je, sukladno članku 12. stavak (3) Zakona o financiranju političkih stranaka, podnijelo 105 političkih stranaka. Od ukupno 121 političke stranke, koliko ih je na evidenciji Središnjega izbornoga povjerenstva BiH bilo do kraja 2013. godine, godišnja financijski izvješća za 2013. godinu sukladno odredbi članka 12. stavak (3) Zakona o financiranju političkih stranaka nije podnijelo 16 političkih stranka.
- Političkim strankama koje nisu podnijele financijska izvješća, Središnje izorno povjerenstvo BiH je uputilo urgenciju za dostavljanje istih, čime im je sukladno odredbi iz članka 14. stavak (3) ovoga Zakona dana prilika da prije izricanja kazne ili poduzimanja administrativne mjere, dobrovoljno postupe i dostave financijska izvješća.

293. Političke stranke u 2013. godini su se financirale iz sljedećih izvora: članarina u postotku od 7,2%, priloga fizičkih osoba u postotku 7,0%, priloga pravnih osoba u postotku 0,9%, prihoda od imovine političkih stranaka u postotku 3,5%, prihoda od poklona i usluga što ih stranka nije imala obvezu platiti u postotku 1,0%, prihoda iz proračuna u postotku 79,9% i ostalih prihoda u postotku 0,5% od ukupno ostvarenih prihoda, kao što je prikazano u narednoj tablici:

Tablica 1. Pregled izvora financiranja političkih stranaka u 2013. godini (prema podacima koje su stranke iskazale u godišnjim financijskim izvješćima)

Red.br.	Kod polit. stranke	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih osoba (obr. 3-a)	Prilozi pravnih osoba (obr. 3-b)	Prihodi od imovine u vlasništvu stranke (obr. 3-c)	Dobit od prav. osoba u vlasn. stranke (3-d)	Prihodi od poklona što ih stranka nije imala obvezu platiti (obr. 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr.3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	KREDITNO ZADUŽENJE	Struktura prihoda									
														članarina	Prilozi fizičk. osobe	Prilozi prav. Osoba	Prihod od imov.	Dobit od prav. Osoba	Prihod od poklona	prihod iz budžeta	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i	Ostali prihod	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	008	SOCIJALDEMOKR ATSKA PARTIJA BIH	417.926,72	55.875,00	28.400,00	646.822,4	0,00	0,00	2.821.976,12	0,00	27.790,57	3.998.790,8	45.717,5	10,5%	1,4%	0,7%	16,2%	0,0%	0,0%	70,6%	0,0%	0,7%	100%
2	090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	73.675,48	783.968,13	36.870,00	29.097,25	0,00	7.326,33	2.786.967,46	0,00	0,00	3.717.904,7	0,0	2,0%	21%	1,0%	0,8%	0,0%	0,2%	75,0%	0,0%	0,0%	100%
3	515	SNSD- MILORAD DODIK	335.151,27	59.442,01	16.400,00	88,62	0,00	19.480,35	1.571.778,01	0,00	0,00	2.002.340,3	0,0	16,7%	3,0%	0,8%	0,0%	0,0%	1,0%	78,5%	0,0%	0,0%	100%
4	027	HDZBIH	58.082,99	141.849,29	9.100,00	4.842,36	0,00	7.950,00	1.400.827,81	0,00	1.374,78	1.624.027,2	6.400,0	3,6%	8,7%	0,6%	0,3%	0,0%	0,5%	86,3%	0,0%	0,1%	100%
5	018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	294.070,22	131.563,32	14.952,69	17.340,00	0,00	5.643,26	927.532,57	0,00	1.320,08	1.392.422,1	0,0	21,1%	9,4%	1,1%	1,2%	0,0%	0,4%	66,6%	0,0%	0,1%	100%
6	1182	SAVEZZA BOLJU BUDUĆNOST	23.097,15	1.792,91	0,00	0,00	0,00	0,00	1.348.498,58	0,00	1.581,30	1.374.969,9	0,0	1,7%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,1%	0,0%	0,1%	100%
7	004	STRANKA ZA BIH	22.298,55	17.196,76	100,00	184,24	0,00	850,00	853.129,54	0,00	0,00	893.759,1	5.002,6	2,5%	1,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	95,5%	0,0%	0,0%	100%
8	502	NARODNA STRANKA RADOM ZA BOLJITAK	4.895,00	34.601,20	0,00	10.889,11	0,00	0,00	625.422,93	0,00	0,00	675.808,2	0,0	0,7%	5,1%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	92,5%	0,0%	0,0%	100%
9	769	HDZ1990	2.658,00	20.105,45	0,00	76,27	0,00	29.352,00	466.413,23	0,00	32.013,61	550.618,6	0,0	0,5%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	84,7%	0,0%	5,8%	100%
10	440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	2.620,00	12.323,00	5.011,00	3,25	0,00	16.728,55	473.925,25	0,00	6.581,60	517.192,7	0,0	0,5%	2,4%	1,0%	0,0%	0,0%	3,2%	91,6%	0,0%	1,3%	100%
11	461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	38.027,10	2.450,00	400,00	0,09	0,00	900,00	417.002,88	0,00	0,00	458.780,1	0,0	8,3%	0,5%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	90,9%	0,0%	0,0%	100%
12	074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	12.910,41	67.387,20	11.440,00	1,06	0,00	43.305,65	244.903,89	0,00	0,00	379.948,2	0,0	3,4%	18%	3,0%	0,0%	0,0%	11%	64,5%	0,0%	0,0%	100%
13	877	NAŠA STRANKA	1.604,00	820,00	3.200,00	0,00	0,00	0,00	308.897,27	0,00	2,13	314.523,4	0,0	0,5%	0,3%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,2%	0,0%	0,0%	100%

14	001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA	8.965,21	2.030,00	3.000,00	0,00	0,00	150,00	222.773,46	0,00	18,67	236.937,3	00	3,8%	0,9%	1,3%	0,0%	0,0%	0,1%	94,0%	0,0%	0,0%	100%
15	730	SOCIJALDEMOKRATSKA UNIJA BIH	0,00	606,00	0,00	0,00	0,00	0,00	216.027,44	0,00	0,00	216.633,4	00	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,7%	0,0%	0,0%	100%
16	882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	0,00	23.853,57	0,00	0,00	0,00	0,00	186.013,90	0,00	9,08	209.876,6	00	0,0%	11%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	88,6%	0,0%	0,0%	100%
17	1181	DEMOKRATSKA PARTIJA	0,00	900,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	196.061,88	0,00	0,00	199.961,9	00	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	98,0%	0,0%	0,0%	100%
18	0	DEMOKRATSKA FRONTA	76.053,00	40.980,00	39.288,00	0,00	0,00	42.980,00	0,00	0,00	0,00	199.301,0	00	38,2%	21%	20%	0,0%	0,0%	22%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
19	028	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BIH	0,00	6.053,00	0,00	3,36	0,00	0,00	175.019,71	0,00	0,00	181.076,1	00	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	96,7%	0,0%	0,0%	100%
20	561	NARODNA DEMOKRATSKA STRANKA	3.570,00	70,00	0,00	2,00	0,00	16.440,00	155.483,00	0,00	0,00	175.565,0	00	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,4%	88,6%	0,0%	0,0%	100%
21	734	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH	0,00	8.817,66	0,00	5,64	0,00	0,00	158.065,77	0,00	0,00	166.889,1	00	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	94,7%	0,0%	0,0%	100%
22	036	BOSS - BOSANSKA STRANKA Mirnes Ajmović	0,00	0,00	0,00	1.000,67	0,00	0,00	160.182,79	0,00	0,00	161.183,5	00	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	99,4%	0,0%	0,0%	100%
23	016	SRPSKA RADIKALNA STRANKA RS	0,00	220,59	1.152,00	0,00	0,00	0,00	115.076,28	0,00	31.644,53	148.093,4	30.026,7	0,0%	0,1%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	77,7%	0,0%	21%	100%
24	513	STRANKA PENZIONERA - UMIROVLJENIKA BIH	87.985,80	0,00	0,00	189,20	0,00	2.236,00	57.099,77	0,00	0,00	147.510,8	00	59,6%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	1,5%	38,7%	0,0%	0,0%	100%
25	366	HSS-NHI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86.716,38	0,00	0,00	86.716,4	00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
26	455	LIBERALNO DEMOKRATSKA STRANKA	48,00	200,00	200,00	0,00	0,00	0,00	57.444,98	0,00	0,00	57.893,0	00	0,1%	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	99,2%	0,0%	0,0%	100%
27	279	PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA	0,00	140,00	1.600,00	0,00	0,00	0,00	43.875,69	0,00	0,00	45.615,7	00	0,0%	0,3%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	96,2%	0,0%	0,0%	100%
28	005	HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA BIH	0,00	0,00	0,00	1,84	0,00	1.200,00	40.238,30	0,00	0,00	41.440,1	00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	97,1%	0,0%	0,0%	100%
29	1186	NOVA SOCIJALISTIČKA PARTIJA	0,00	1.000,00	7.350,00	0,00	0,00	2.400,00	24.606,73	0,00	0,00	35.356,7	00	0,0%	2,8%	21%	0,0%	0,0%	6,8%	69,6%	0,0%	0,0%	100%

30	732	SRPSKI RADIKALNA STRANKA DR Vujislav Šešelj	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.866,81	0,00	0,00	32.366,8	0,0	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,5%	0,0%	0,0%	100%
31	1270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25.720,00	0,00	0,00	25.720,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
32	1272	LISTA ZA BUGOJNO	0,00	84,52	0,00	0,00	0,00	0,00	19.600,00	0,00	0,00	19.684,5	0,0	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,6%	0,0%	0,0%	100%
33	1200	SRPSKA NAPREDNA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.455,46	0,00	1.149,26	19.604,7	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	94,1%	0,0%	5,9%	100%
34	521	HRVATSKA DEMOKRATSKA UNIJA BIH	0,00	0,00	0,00	1,78	0,00	0,00	19.045,50	0,00	0,00	19.047,3	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
35	1188	POSAVSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85	18.401,20	0,00	0,00	18.403,1	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
36	020	GRADANSKA DEMOKRATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	2.450,00	4.350,00	0,00	2.600,00	0,00	0,00	8.887,31	0,00		18.287,3	0,0	13,4%	24%	0,0%	14,2%	0,0%	0,0%	48,6%	0,0%	0,0%	100%
37	1290	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA	0,00	1.912,80	0,00	0,00	0,00	0,00	15.567,76	0,00	0,00	17.480,6	1,0	0,0%	11%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	89,1%	0,0%	0,0%	100%
38	1256	NAPREDNA DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.770,30	0,00	0,00	14.845,3	0,0	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,5%	0,0%	0,0%	100%
39	1285	NEZAVISNA LISTA - ZA MOJ GRAD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.438,63	0,00	0,00	14.438,6	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
40	1241	HRVATSKA STRANKA PRAVA HERCEG-BOSNE	0,00	170,15	0,00	0,00	0,00	6.150,00	6.845,46	0,00	0,00	13.165,6	0,0	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	47%	52,0%	0,0%	0,0%	100%
41	1177	STRANKA ZA NAROD BOSNE I HERCEGOVINE	1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.019,96	0,00	0,12	12.820,1	0,0	14,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	86,0%	0,0%	0,0%	100%
42	1276	KOMUNISTIČKA PARTIJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.157,00	0,00	0,00	12.157,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
43	1004	STRANKA PRAVDE I RAZVOJA BIH	0,00	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00	9.492,48	0,00	0,00	9.492,6	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
44	1015	KLADUŠKA STRANKA PRIVREDNOG PROSPERITETA	0,00	0,00	0,00	1,43	0,00	0,00	7.070,76	0,00	0,00	7.072,2	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
45	003	STRANKA ZA SREDNJE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.510,00	0,00	0,00	6.510,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%

46	520	BOSANSKOHERCEGOVAČKA NARODNA STRANKA	240,00	2.000,00	3.000,00	0,00	0,00	0,00	800,00	0,00	400,42	6.440,4	0,00	3,7%	31,1%	46,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12%	0,0%	62%	100%
47	1008	POKRET ZA NAŠ GRAD-PALE	12,00	480,00	0,00	0,00	0,00	600,00	3.598,46	0,00	1,01	4.691,5	0,00	0,3%	10,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,8%	77%	0,0%	0,0%	100%
48	1254	NOVI POKRET BOSNE I HERCEGOVINE	2.344,00	1.830,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.174,0	0,00	56,2%	44%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
49	1190	STRANKA DJASPORE BOSNE I HERCEGOVINE	0,00	3.765,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,97	3.771,0	0,00	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	100%
50	1264	SRPSKA NARODNA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.303,84	0,00	0,00	3.303,8	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
51	761	NEZAVISNA DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	0,00	2.300,00	3.300,0	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,3%	0,0%	70%	100%
52	0	POLITIČKA ORGANIZACIJA E-STRANKA GRAĐANA TUZLA	1.560,00	1.560,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.120,0	0,00	50,0%	50%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
53	1250	STRANKA SOCIJALNE SIGURNOSTI SRPSKIH BORACA	1.920,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	628,00	0,00	0,00	2.548,0	0,00	75,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	24,6%	0,0%	0,0%	100%
54	1252	SNAGA EKONOMSKOG POKRETA U BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.543,00	0,00	0,00	2.543,0	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
55	1178	HRVATSKA STRANKA PRAVA DR. ANTE STARČEVIĆ BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.400,00	0,00	0,00	2.400,0	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
56	724	STRANKA ZA HERCEGOVINU - POKRET ZA TREBINJE	840,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,00	1.120,00	0,00	0,00	2.260,0	0,00	37,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13%	49,6%	0,0%	0,0%	100%
57	983	POKRET ZA PRNJAVOR	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.866,12	0,00	0,00	1.966,1	0,00	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	94,9%	0,0%	0,0%	100%
58	1257	HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA BIH	0,00	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.800,00	0,00	0,00	1.840,0	0,00	0,0%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	97,8%	0,0%	0,0%	100%

59	1003	NEZAVISNA STRANKA DR MIHAJLO TOVIRAC	180,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.633,00	0,00	0,00	1.813,0	0,0	9,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	90,1%	0,0%	0,0%	100%
60	059	NOVI DEMOKRATSKI POKRET RUDO	0,00	1.193,00	0,00	0,00	0,00	0,00	519,70	0,00	0,00	1.712,7	0,0	0,0%	70%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,3%	0,0%	0,0%	100%
61	1017	NARODNA STRANKA (POKRET ZA BROD)	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	1.506,00	0,00	0,00	1.506,2	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
62	047	HRVATSKA NARODNA ZAJEDNICA	0,00	0,00	0,00	1,29	0,00	0,00	1.427,73	0,00	0,00	1.429,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	99,9%	0,0%	0,0%	100%
63	0	SAVEZ REDA I PRAVDE	0,00	1.383,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.383,5	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
64	0	PARTIJA EKONOMSKE I SOCIJALNE PRAVDE	0,00	1.241,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	1.241,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
65	1179	SAVEZ ZA DEMOKRATSKU SRPSKU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.210,26	0,00	0,00	1.210,3	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
66	930	BOŠNJAČKA SELJAČKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00	1.200,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
67	1001	NOVA GRAĐANSKA INKLJATIVA-KOZARAC	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00	1.200,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
68	1007	SNAGA BOSNE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.093,95	0,00	0,00	1.094,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
69	866	STRANKA UDRUŽENIH NEZAVISNIH DEMOKRATA BIH	0,00	1.025,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.025,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
70	518	HRVATSKI PRAVAŠKI BLOK BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	632,00	0,00	0,00	632,8	1,0	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	99,9%	0,0%	0,0%	100%
71	1262	PRIVREDNI NARODNI POKRET BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	627,73	0,00	0,00	627,7	2,0	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
72	073	SELJACKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	0,00	0,00	0,00	600,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
73	1273	HNZ 1908 KOTOR VAROŠ	0,00	594,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	594,2	1,0	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
74	0	STRANKA REGIJE LIVNO	120,00	0,00	0,12	0,00	0,00	350,00	0,00	0,00	0,00	470,1	0,0	25,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	74%	0,0%	0,0%	0,0%	100%

75	1291	REFORMSKA STRANKA	310,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	310,0	0,0	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
76	0	DEMOKRATSKA STRANKA FEDERALISTA	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,0	0,0	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
77	0	STRANKA NAPREDNA SRPSKA	0,00	250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	250,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
78	763	DEMOKRATI BIH	100,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	105,0	0,0	95,2%	0,0%	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
79	1217	STRANKA ZA OPĆINU OLOVO	0,00	20,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
80	762	BH SLOBODNI DEMOKRATI	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,1	0,0	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
81	017	HRVATSKA STRANKA PRAVA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
82	026	STRANKA SPAS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
83	049	ZAVICAJNI SOCIJALDEMOKRATI - MILE MARCETA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
84	050	DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
85	353	BOSANSKO-HERCEGOVAČKA HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
86	370	KONGRESNA NARODNA STRANKA ZAŠTITE PRAVA BORACA I GRAĐANA - PRAVDE I MORALA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
87	408	UJEDINJENA HSP BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
88	516	STRANKA DEVIZNIH ŠTEDISA RS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
89	574	RADNICKO-KOMUNISTIČKA PARTIJA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											
90	722	NOVA DEMOKRATJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0											

294. Središnje izborno povjerenstvo BiH je prikupilo podatke o sredstvima koja su iz proračuna isplaćena političkim subjektima u 2013. godini. Iz proračuna sa svih razina u Bosni i Hercegovini političkim subjektima su isplaćena sredstva u iznosu **17.286.869,47 KM**.

Proračuni općina	5.492.157,57 KM	31,77 %
Proračuni gradova	748.614,91 KM	4,33 %
Brčko Distrikt BiH	200.000,00 KM	1,16 %
Proračuni županija	3.349.455,22 KM	19,38 %
Proračun Federacije BiH	3.450.643,00 KM	19,96 %
Proračun Republike Srpske	3.100.000,00 KM	17,93 %
Proračun BiH (isplaćeno političkim strankama)	571.590,10 KM	3,30 %
Proračun BiH (utrošeno za rad klubova)	374.407,67 KM	2,17 %
UKUPNO	17.286.869,47 KM	100,00 %

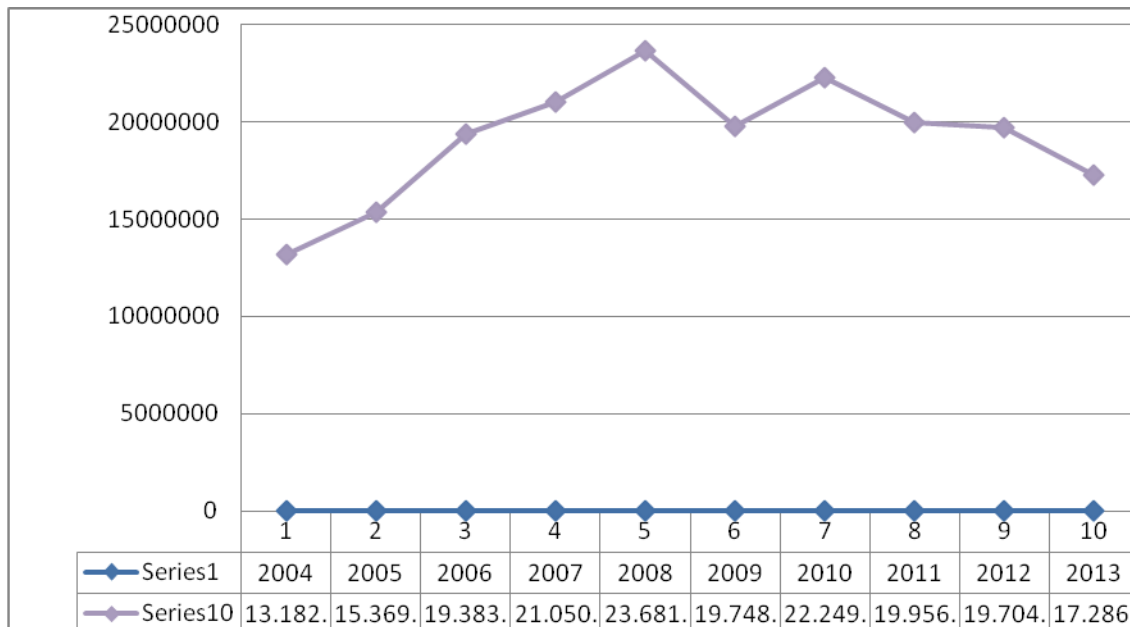
295. U razdoblju od 2004. do 2013. godine iz proračuna svih razina vlasti političkim subjektima su izdvojena i isplaćena sredstva u iznosu od **191.613.912,86 KM**. Ukoliko se usporede iznosi izdvojenih sredstva po godinama, počevši od 2004. godine, evidentan je trend porasta izdavanja sve do 2008. godine. U 2009. godini zabilježen je pad izdvojenih sredstava od 16,61% u odnosu na 2008. godinu, dok su u 2010. godini proračunska izdvajanja za političke stranke ponovo porasla i to za 12,66% u odnosu na 2009. godinu.

296. Nakon 2010. godine proračunska izdvajanja za političke subjekte opadaju i to u 2011. godini za 10,31%, u 2012. godini 1,26% i u 2013. godini za 12,27% u odnosu na prethodnu godinu, što se vidi iz naredne tablice:

Tablica 2. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti u razdoblju 2004. - 2013. godine

Razina vlasti	Sredstva uplaćena 2004. godine	Sredstva uplaćena 2005. godine	Sredstva uplaćena 2006. godine	Sredstva uplaćena 2007. godine	Sredstva uplaćena 2008. godine	Sredstva uplaćena 2009. godine	Sredstva uplaćena 2010. godine	Sredstva uplaćena 2011. godine	Sredstva uplaćena 2012. godine	Sredstva uplaćena 2013. godine	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	9	9	
Općine/opštine	5.630.813,48	6.730.835,38	7.730.249,74	7.669.036,83	8.900.882,54	7.454.532,70	7.214.768,57	7.122.137,42	6.229.455,49	5.492.157,57	
Gradovi			698.246,35	1.357.507,05	1.663.647,62	1.083.734,51	1.029.416,21	941.314,92	1.402.492,01	748.614,91	
Brčko Distrikt BiH	3.076.024,50	199.999,94	199.999,94	199.999,82	259.999,69	200.000,00	200.000,00	200.000,00	254.285,66	200.000,00	
Kantoni/županije		3.437.929,78	4.412.153,93	4.184.131,09	5.167.777,45	4.404.391,86	4.585.981,41	4.386.311,72	4.189.296,29	3.349.455,22	
Federacija BiH	1.500.000,00	2.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	2.291.998,00	5.000.000,00	3.475.152,50	3.500.000,00	3.450.643,00	
Republika Srpska	2.883.227,09	2.824.970,44	3.190.000,00	4.190.000,00	4.200.000,00	3.340.000,00	3.200.000,00	3.200.001,00	3.500.000,00	3.100.001,00	
Država BiH	Upaćeno strankama	92.792,18	175.783,58	152.588,48	188.090,00	192.836,45	440.811,00	453.560,00	292.005,28	285.693,80	571.590,10
	Utrošeno za rad klubova	np	np	np	261.910,00	296.730,29	533.439,62	565.316,00	339.214,57	343.569,21	374.407,67
UKUPNO:	13.182.857,25	15.369.519,12	19.383.238,44	21.050.674,79	23.681.874,04	19.748.907,69	22.249.042,19	19.956.137,41	19.704.792,46	17.286.869,47	
Porast /smanjenje uplaćenih sredstava u odnosu na prethodnu godinu	u KM	2.186.661,87	4.013.719,32	1.667.436,35	2.631.199,25	-3.932.966,35	2.500.134,50	-2.292.904,78	-251.344,95	-2.417.922,99	
	%	16,59%	26,11%	8,60%	12,50%	-16,61%	12,66%	-10,31%	-1,26%	-12,27%	

Grafikon 1. Prikaz prihoda koje su političke stranke ostvarile iz proračuna u razdoblju 2004. do 2013. godine

297. U okviru proračunskih sredstava izdvojenim političkim strankama u 2013. godini, iz proračuna u Federaciji BiH su izdvojena sredstva u iznosu od 11.449.347,04 KM ili 66,23%, iz proračuna Republike Srpske 4.691.524,66 KM ili 27,14%, iz proračuna Brčko Distrikta BiH 200.000,00 KM ili 1,16%, dok su iz proračuna Bosne i Hercegovine izdvojena sredstva u iznosu od 945.997,77 KM ili 5,47% od ukupnog iznosa proračunskih sredstava.

Tablica 3. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti (državna razina, entitetske razine i Brčko Distrikt BiH)

Red. br.	Naziv razine vlasti	Ukupno uplaćeno	Struktura sredstava
1	2	4	5
I.	Federacija BiH	11.449.347,04	66,23%
1.	Općine	4.552.737,26	39,76%
2.	Gradovi	96.511,56	0,84%
3.	Županije	3.349.455,22	29,25%
4.	Proračun FBiH	3.450.643,00	30,14%
II.	Republika Srpska	4.691.524,66	27,14%
1.	Općine	939.420,31	20,02%
2.	Gradovi	652.103,35	13,90%
3.	Proračun RS	3.100.001,00	66,08%
III.	Brčko Distrikt BiH	200.000,00	1,16%
IV.	Državna razina BiH	945.997,77	5,47%
	UKUPNO:	17.286.869,47	100,00%

298. Iz proračuna općina u Federaciji BiH političkim subjektima u 2013. godini isplaćena su sredstva u iznosu 4.552.737,26 KM, dok su iz proračuna općina u Republici Srpskoj isplaćena sredstva u iznosu 939.420,31KM⁴⁸.
299. Iz proračuna gradova u Federaciji BiH (Grad Sarajevo) političkim subjektima isplaćena su sredstva u iznosu 96.511,56 KM, dok je iz gradova u Republici Srpskoj političkim subjektima isplaćen iznos od 652.103,35 KM⁴⁹.
300. Iz proračuna županija u Federaciji BiH političkim subjektima u 2013. godini isplaćena su sredstva u iznosu 3.349.455,22 KM⁵⁰.

1.3.2. Revizija i kontrola finansijskih izvješća

301. Središnje izborno povjerenstvo BiH uspostavilo je službu za reviziju financiranja političkih stranaka koja, je sukladna članku 10. stavak 1. Zakona o financiranju političkih stranaka, izvršilo pregled, kontrolu i reviziju finansijskih izvješća koje su podnijele političke stranke. Revizija finansijskih izvješća političkih stranaka uključuje izvješća iz državnog i entitetskog sjedišta, uključujući i Brčko Distrikt BiH, i najmanje dva regionalna ureda koja izabere služba za reviziju financiranja političkih stranaka.
302. Provodeći odredbe Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH provelo je sljedeće aktivnosti:
- Sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, okončani su pregledi, kontrola i revizija godišnjih finansijskih izvješća za 2012. godinu za 102 političke stranke, koliko ih je dostavilo finansijska izvješća.
  - Za 88 političkih stranaka Služba za reviziju financiranja političkih stranaka, na bazi kontrole finansijskih izvješća, dodatne finansijske dokumentacije i dokaza prikupljenih iz drugih izvora, izdala je Izvješća o pregledu godišnjeg finansijskog izvješća za 2012. godinu s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju sukladnu Zakonu o financiranju političkih stranaka.
  - Izvješća o pregledu godišnjeg finansijskog izvješća za 2012. godinu s nalazima revizije, mišljenjem revizora i službenom potvrdom revizora o nalazu revizije objavljeni na web-stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.
303. Za 14 političkih stranaka: Stranka demokratske akcije, Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine, Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) - Milorad Dodik, Srpska demokratska stranka, Stranka za Bosnu i Hercegovinu, Narodna stranka Radom za boljitak, Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine, Hrvatska demokratska zajednica 1990, Socijalistička partija, Partija demokratskog progresa, Lista za Bugojno,

---

⁴⁸ Prilog br. 1. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna općina političkim strankama u 2013. godini

⁴⁹ Prilog br. 2. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim strankama u 2013. godini

⁵⁰ Prilog br. 3. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna županija političkim strankama u 2013. godini

Ekološka demokratska stranka, Bihaćka građanska alternativa, Savez za bolju budućnost Bosne i Hercegovine, kod kojih je izvršena revizija u prostorijama stranaka, izdana su izvješća o reviziji godišnjeg financijskog izvješća za 2012. godinu s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju sukladnu Zakonu o financiranju političkih stranaka.

304. Izvješća revizije svih političkih stranaka, s nalazima i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladnih Zakonu o financiranju političkih stranaka, dani su na uvid javnosti putem oficijelne web stranice Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, a saopćenje o izvršenoj reviziji u Službenom glasniku BiH.

305. Kontrolom i revizijom financijskih izvješća političkih stranaka za 2012. godinu utvrđena su kršenja odredbi članka: 3., 4., 5., 6., 8. i 11. tada važećeg Zakona o financiranju⁵¹, odredbe članka 8. stavak (5), članka 10. stavak (8) i članka 12. stavak (4) Zakona o financiranju političkih stranaka⁵² i članka 15.1 i 15.10 Izbornog zakona BiH kako slijedi:

- Odredbe članka 3. Zakona političke stranke kršile su na način što su ostvarile prihod iz izvora koji nisu propisani tada važećim Zakonom, odnosno ostvarile su prihod od imovine koja nije u vlasništvu političke stranke;
- Neke od stranaka nisu imale račune za nabavljene robe i usluge, što je suprotno odredbama članka 4. stavak (2) tada važećeg Zakona o financiranju političkih stranaka;
- Suprotno odredbama članka 5. tada važećeg Zakona neke od političkih stranaka su primile priloge iznad zakonom propisanog limita;
- Suprotno odredbama članka 6. tada važećeg Zakona, određeni broj političkih stranaka nije prijavio priloge fizičkih i pravnih osoba koji prelaze 100,00 KM;
- Odredbe članka 8. stavak (1) tada važećeg Zakona, političke stranke uglavnom su kršile tako što su besplatno koristile poslovne prostorije koje su im dodjeljivali entitetski, županijska i općinska tijela, dok je manji broj stranaka primio priloge od javnih poduzeća;
- Odredbe članka 11. tada važećeg Zakona političke stranke kršile su tako što su financijska izvješća dostavile sa zakašnjenjem, nisu imale točne i adekvatne evidencije o svojim prihodima i rashodima i financijska izvješća nisu podnijela na obrascima utvrđenim Pravilnikom o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka;
- Odredbe članka 8. stavak (5) Zakona o financiranju političkih stranaka, jedna politička stranka je prekršila na način što je u razdoblju od 05. do 31. prosinca 2012.

---

⁵¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 22/00, 102/09 i 54/10

⁵² „Službeni glasnik BiH“, br. 95/12

godine davala u zakup imovinu koja nije u njenom vlasništvu, te po toj osnovi ostvarila prihod;

- Znatno broj političkih stranaka na zahtjev Središnjega izbornoga povjerenstva BiH nije dostavio dodatno traženu financijsku dokumentaciju, čime je prekršio odredbe članka 12. stavak (4) Zakona o financiranju;
- Dvanaest političkih stranaka je uskratilo pristup svojim prostorijama radi obavljanja revizije njihovog financijskog poslovanja, čime su prekršile odredbe članka 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka;
- Osmo političkih stranaka nije iskazalo troškove kampanje ili nisu podnijele postizborno financijsko izvješće Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, čime su prekršile odredbe članka 15.1 Izbornog zakona BiH i
- Tri političke stranke su prekršile odredbe članka 15.10 Izbornog zakona BiH, odnosno prekoračile su limit na troškove izborne kampanje

306. Služba za reviziju je, sukladno članku 15. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka i članku 12. stavak (6) i članku 18. stavak (6) Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijela informaciju o nepravilnostima koje su utvrđene kontrolom i revizijom financijskih izvješća političkih stranaka, a koje su navedene u izvješćima o pregledu i izvješćima o reviziji političkih stranaka za 2012. godinu.
307. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u okviru svojih nadležnosti i ovlasti, sukladno odredbi članka 14. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 95/12), članka 115. stavak (1) Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), te članka 18. Poslovnika Središnjega izbornoga povjerenstva Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 50/07, 33/09, 24/13 i 32/14) pokrenulo i provelo postupak protiv 39 političkih stranaka.
308. Nakon provedenog postupka, radi utvrđivanja odgovornosti za kršenje odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izorno povjerenstvo BiH je sukladno članku 15. stavak (2), a u okviru svojih nadležnosti i ovlasti, izreklo novčane sankcije za 27 političkih stranaka.
309. Za 12 političkih stranaka koje nisu podnijele godišnja financijska izvješća za 2012. godinu i nisu omogućile pristup svojim prostorijama, kako bi Služba za reviziju izvršila reviziju njihovog financijskog poslovanja sukladno članku 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izorno povjerenstvo BiH je izreklo administrativnu mjeru, kojom im je uskraćeno pravo da se kandidiraju na narednim izborima (Općim izborima 2014. godine).
310. Središnje izorno povjerenstvo BiH je, sukladno dosadašnjoj praksi i preporuci Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije (GRECO) iz Evaluacijskog izvješća za

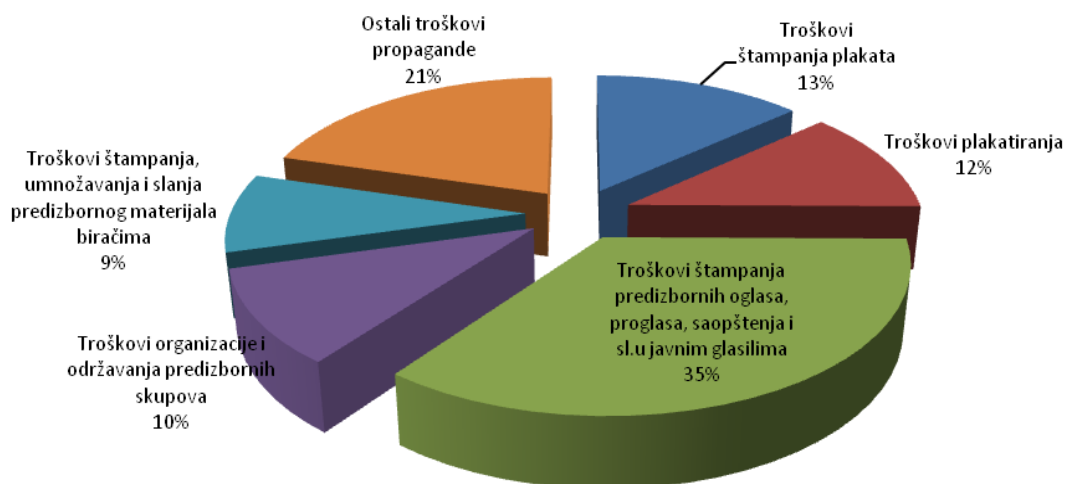
Bosnu i Hercegovinu iz trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine - Transparentnost financiranja političkih stranaka, obavijestilo nadležne porezne uprave o osnovanoj sumnji da je 12 političkih stranaka prekršilo porezne propise (izvršilo poreznu utaju), a Državnu agenciju za istrage i zaštitu, Financijsko-obavještajni odjel obavijestilo je o osnovanoj sumnji da su dvije političke stranke prekršile odredbe zakona iz njene nadležnosti, odnosno da je jedna politička stranka izvršila zlouporabu javnih sredstava, a druga stranka izvršila pranje novca.

311. Služba za reviziju financiranja političkih stranaka izvršila je pregled i kontrolu godišnjeg financijskog izvješća političkih stranaka za 2013. godinu za 105 političkih stranaka, koliko ih je podnijelo godišnje financijsko izvješće, 94 stranke u zakonom propisanom roku i 11 stranaka nakon urgencije Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Financijsko izvješće za 2013. godinu nije podnijelo 16 političkih stranaka.
312. Nakon izvršenog pregleda i kontrole godišnjeg financijskog izvješća za 2013. godinu, te Informacije o preliminarnim nalazima kontrole, Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo zaključak da se kod 16 političkih stranaka izvrši revizija na terenu (u prostorijama stranaka), sukladno članku 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka, kako bi se izrazilo pouzdano mišljenje o financiranju tih stranaka po Zakonu. To su: Narodna demokratska stranka, BOSS - Bosanska stranka Mirnes Ajanović, Socijaldemokratska unija Bosne i Hercegovine, Nova socijalistička partija, Demokratski narodni savez, Demokratska narodna zajednica Bosne i Hercegovine, Stranka demokratske aktivnosti, HSS-NHI, Liberalno demokratska stranka Bosne i Hercegovine, Hrvatska seljačka stranka, Nezavisna lista - Za moj grad, Stranka udruženih nezavisnih demokrata BiH, HNZ 1908 Kotor Varoš, BH slobodni demokrati, Neovisna lista "Za Kupres" i Tvoja i moja stranka u BiH.
313. Također, donesen je zaključak da se izvrši revizija u prostorijama 3 političke stranke koje ni nakon urgencije Središnjega izbornoga povjerenstva BiH nisu podnijele financijsko izvješće za 2013. godinu, a to su: Demokratska stranka invalida, Partija pravog puta i Čista socijaldemokratska partija BiH.
314. Među političkim strankama koje nisu podnijele financijsko izvješće za 2013. godinu, trinaest stranaka duže razdoblje ne obavljaju aktivnosti za koje su registrirane, odnosno ne prijavljuju se za sudjelovanje na izborima i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ne podnose financijska izvješća, pa je Središnje izorno povjerenstvo BiH donijelo zaključak da se nadležnim sudovima upute prijedlozi za njihovo brisanje iz sudskog registra, sukladno entitetskim zakonima o političkim organizacijama i zakonu Brčko Distrikta BiH. To su sljedeće političke stranke: Srpski pokret obnove, Demokratska stranka Srpske, Bihaćka građanska alternativa, Ekološka stranka E5-zeleni, Hrvatski blok BiH, Narodna bošnjačka stranka, Bosansko demokratska stranka, Hrvatska stranka prava Posavine, Narodna stranka Brčko Distrikt BiH, Brčanska demokratska inicijativa- Za bolje Brčko, Stranka kokuza, Socijaldemokratska partija RS i Nezavisna lista BiH.
315. Sukladno zaključku Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i planom aktivnosti za 2014. godinu, u tijeku su aktivnosti pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka za 2013. godinu, te izdavanje izvješća s nalazima revizije i mišljenjem revizora o zakonitosti financiranja političkih stranaka.

316. Sukladno Pravilniku o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, za 89 političkih stranaka će, na bazi kontrole financijskih izvješća, dodatne financijske dokumentacije koju su dostavile političke stranke i dokaza prikupljenih iz drugih izvora (podatci o financiranju političkih stranaka iz proračuna sa svih razina vlasti, podatci o prostorima koje općine dodjeljuju političkim strankama na korištenje, podatci o ugovorima sklopljenim između vlade i pravnih osoba donatora političkih stranaka, podatci iz jedinstvenog registra računa kod Centralne banke BiH i drugi raspoloživi dokazi), biti izdana izvješća o pregledu u kojima se navode nalazi revizije i izražava revizijsko mišljenje o financiranju stranaka sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka. Do kraja 2014. godine izdana su 43 izvješća o pregledu godišnjeg financijskog izvješća za 2013. godinu koja su, sukladno odredbama članka 10. stavak (3), (4) i (5) Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama članka 10. stavak (2) Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, u formi preliminarnih dostavljeni političkim strankama na očitovanje. Nakon što se političke stranke očituju na izvješće ili eventualno dostave druge dokaze, Služba za reviziju izdat će konačna izvješća o pregledu godišnjeg financijskog izvješća za 2013. godinu s mišljenjem revizora i službenom potvrdom nalaza revizije.
317. Sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i Izbornom zakonom BiH, izvršena je preliminarna kontrola financijskih izvješća za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana objave rezultata izbora (postizbornih financijskih izvješća) za Opće izbore 2014. godine i izdana je Informacija o dostavljenim postizbornim financijskim izvješćima s pregledom troškova izborne kampanje, analizom troškova koje su politički subjekti mogli ostvariti u sukladno odredbama članka 15.1 stavak (2) i članka 15.10 Izbornog zakona BiH i pregledom izvora financiranja političkih stranaka u vrijeme izborne kampanje.
318. Na Općim izborima 2014. godine sudjelovalo je 113 političkih subjekata (65 političkih stranaka, 24 koalicije političkih stranaka, 24 neovisna kandidata.
319. Za financiranje izborne kampanje sukladno članku 15.10. Izbornog zakona BiH politički subjekti u okviru zakonom propisanog limita mogli su potrošiti 59.514.223,43 KM, od čega političke stranke 54.370.031,43 KM i neovisni kandidati 5.144.192 KM.
320. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH postizborno financijsko izvješće je podnijelo 57 političkih stranka, što čini 87,69 % od ukupnog broja stranaka koje su sudjelovale na izborima. U zakonom propisanom roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u službenom glasniku BiH) Središnjem izbornom povjerenstvu BiH postizborno financijsko izvješće podnijelo je 37 političkih stranaka ili 56,92%. Financijsko izvješće nije podnijelo 8 političkih stranaka.
321. Od ukupno 24 neovisna kandidata koji su sudjelovali na izborima, postizborno financijsko izvješće je podnijelo 17 kandidata. U zakonom propisanom roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u službenom glasniku BiH) Središnjem izbornom povjerenstvu BiH postizborno financijsko izvješće podnijela su samo dva kandidata.

322. Političke stranke koje su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijele postizborno financijsko izvješće iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 8.632.256,35 KM, u čijoj strukturi su:

Troškovi tiskanja plakata	1.162.734,38	13,47%
Troškovi plakatiranja	1.008.647,78	11,68%
Troškovi tiskanja predizbornih oglasa, proglaša, priopćenja i sl. u javnim glasilima	3.036.364,45	35,17%
Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	897.621,98	10,40%
Troškovi tiskanja, umnožavanja i slanja predizbornog materijala biračima	758.362,94	8,79%
Ostali troškovi propagande	1.768.524,82	20,49%
UKUPNO	8.632.256,35	100,00%

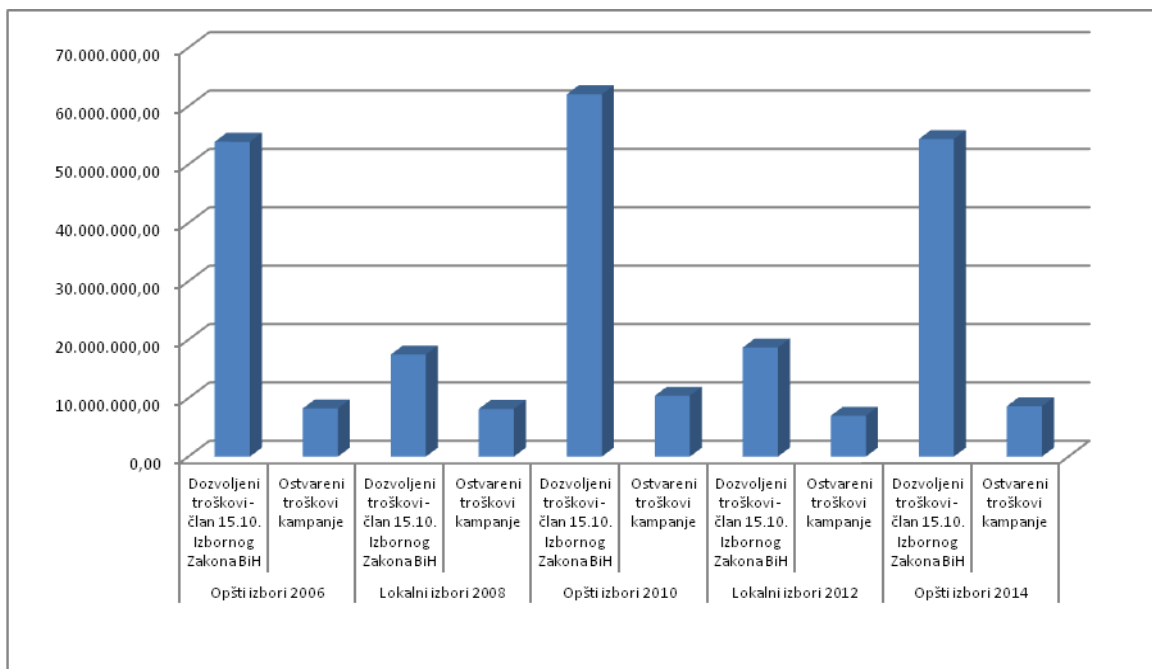

Grafikon 2. Struktura troškova političkih subjekata u razdoblju od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora

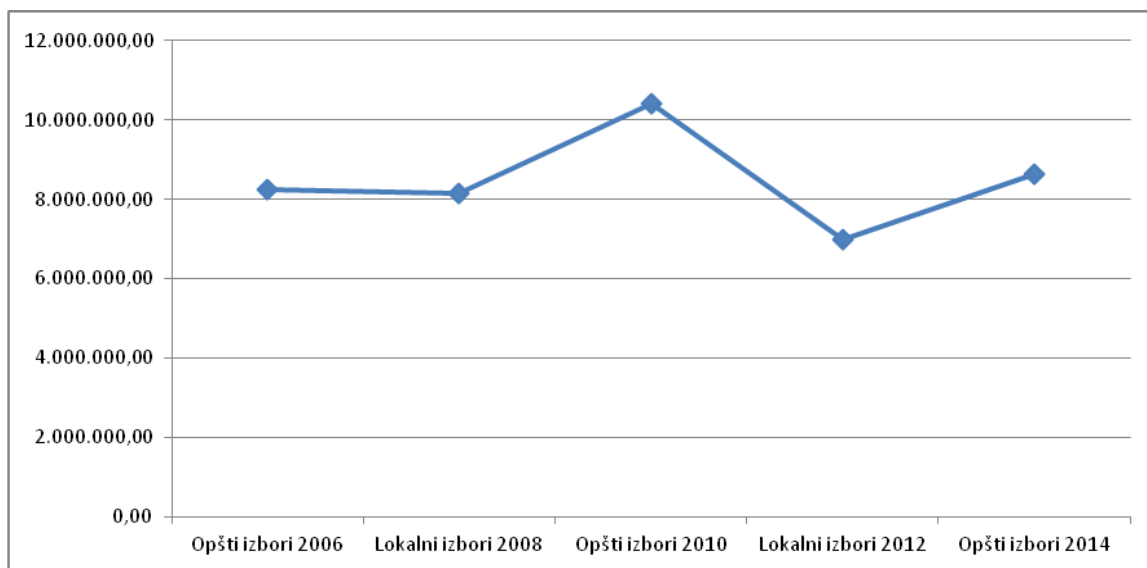
323. Uvidom u podatke o ostvarenim troškovima izborne kampanje, koje su iskazali politički subjekti u postizbornim financijskim izvješćima, utvrđeno je da je jedna politička stranka, Stranka za Evropsko Sarajevo, prekoračila limit propisan u članku 15.10 Izbornog zakona BiH za iznos od 30.312,60 KM.

324. Za financiranje troškova izborne kampanje, za izbore koji su provedeni 2006., 2008., 2010., 2012 i 2014. godine, političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od 42.443.162,60 KM.

325. Za financiranje kampanje za Opće izbore 2006. godine političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od 8.236.564,58 KM, financiranje kampanje za Lokalne izbore 2010. godine 8.156.606,92 KM, financiranje Općih izbora 2010. godine 10.423.425,31 KM, financiranje Lokalnih izbora 2012. godine 6.994.309,42 KM i prema podacima političkih stranka za financiranje kampanje za Opće izbore 2014. godine utrošeno je 8.632.256,35 KM.

Grafikon 3. Usporedni pregled troškova izborne kampanje

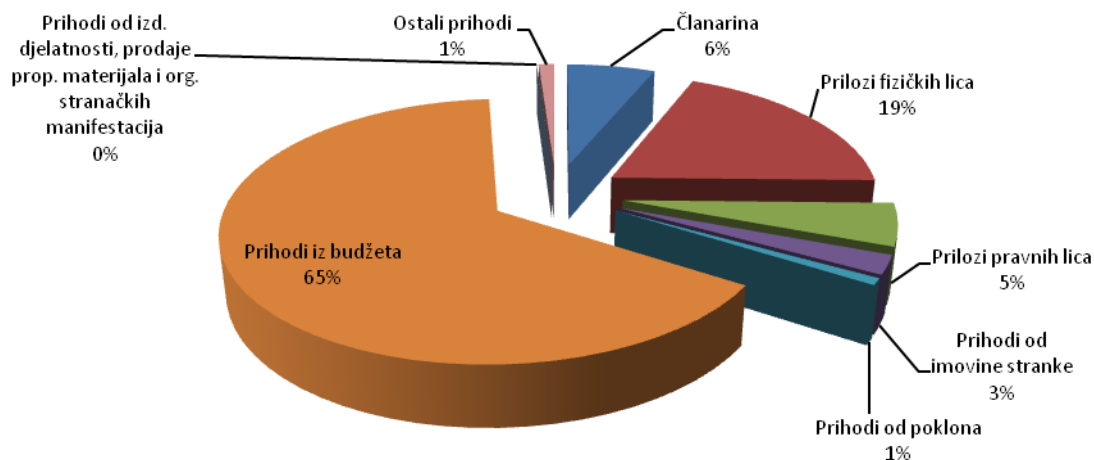

Grafikon 4. Trend troškova izborne kampanje u razdoblju 2006.- 2014. godine

326. U razdoblju od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora 2014. godine političke stranke su u financijskim izvješćima iskazale ukupne prihode u iznosu od 15.423.617,59 KM, čiju strukturu čine:

Članarina	967.180,26	6,27%
Prilozi fizičkih osoba	2.938.240,11	19,05%
Prilozi pravnih osoba	825.454,16	5,35%
Prihodi od imovine stranke	364.261,32	2,36%
Prihodi od poklona	128.936,15	0,84%
Prihodi iz proračuna	10.029.012,87	65,02%
Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija	1.030,00	0,01%
Ostali prihodi	169.502,72	1,10%
UKUPNO	15.423.617,59	100,00%

Grafikon 5: Prikaz izvora financiranja političkih stranaka

327. Istovremeno, političke stranke su na dan izvještajnog razdoblja (10. studeni 2014. godine) iskazale obveze u iznosu od 7.613.821,09 KM. Iz navedenog proizilazi da postotak financiranja političkih stranaka u ovom izvještajnom razdoblju, iz vlastitih izvora (prihoda političkih stranaka) iznosi 65,28%, dok financiranje iz tuđih izvora (obveze političkih stranaka – zajmovi, lizing, dobavljači, obveze prema zaposlenim i sl.) iznosi 34,72 %.

1.3.3. Sankcioniranje političkih stranaka⁵³

328. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, sukladno članku 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, koji se odnose na njene ovlasti, izreklo novčane sankcije političkim strankama zbog kršenja odredbi koje se odnose na: izvore financiranja, zabranjene priloge, obveze prijavljivanja priloga, obveze vođenja evidencija o prihodima i rashodima i obveze podnošenja financijskih izvješća za svaku kalendarsku godinu.
329. Tijekom 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH izreklo je sljedeće sankcije političkim strankama:
- Doneseno je 27 odluka kojima su novčano sankcionirane političke stranke u ukupnom iznosu od 101.700,00 KM zbog kršenja Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbi članka 15.1 i članka 15.10 stavak (2) Izbornog zakona BiH. Novčane sankcije koje je Središnje izborno povjerenstvo BiH izreklo sukladno članku 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, a u svezi s člankom 15.6 stavak (2) Izbornog zakona BiH, prema pravomoćnim i dijelu nepravomoćnih odluka kreću se u rasponu od 1.000,00 KM do 13.000,00 KM.
  - Za 12 političkih stranaka koje nisu dostavile godišnje financijsko izvješće za 2012. godinu i nisu omogućile pristup svojim prostorijama, kako bi Služba za reviziju izvršila reviziju njihovog financijskog poslovanja sukladno članku 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je izreklo administrativnu mjeru, kojom im je uskraćeno pravo da se kandidiraju na narednim izborima.

1.3.4. Ostale aktivnosti

330. Osim provedbe ključnih aktivnosti iz oblasti Zakona o financiranju političkih stranaka (prijam i kontrola godišnjih financijskih izvješća političkih stranaka, uredske revizije, terenske revizije i sankcioniranje političkih stranaka), Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2014. godini provodilo i druge aktivnosti i radnje, koje također definiraju oblast financiranja političkih stranaka, kao što su: stalna koordinacija s političkim strankama i davanje pismenih odgovora na njihove upite, uz nastojanje da se u potpunosti ispoštuju principi informiranja javnosti o financiranju političkih stranaka; suradnja s NVO i drugim organizacijama koje prate primjenu Zakona o financiranju političkih stranaka, kao i suradnja s međunarodnim ekspertima. Središnje izborno povjerenstvo BiH tijekom 2014. godine nastojalo je pismeno odgovoriti na sve upite političkih stranaka, koji su se odnosili na primjenu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka i svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, otklanjajući time nedoumice kod političkih stranaka u svezi s tumačenjem samog Zakona.

---

⁵³ Prilog br. 4 - Pregled sankcioniranih političkih stranaka

331. Također, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, poštujući ključne principe informiranja javnosti, a posebno princip otvorenosti, kada su u pitanju modaliteti financiranja političkih stranaka, ostvarilo dobru suradnju i s medijima u Bosni i Hercegovini, u pogledu davanja relevantnih informacija koje definiraju oblast financiranja političkih stranaka.
332. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, nastojeći da stvori zakonske i institucionalne pretpostavke za uređenje tzv. političkog financiranja, u 2014. godini, ostvarilo suradnju i s međunarodnim organizacijama iz oblasti antikorupcijskih zakona u koje spada i Zakon o financiranju političkih stranaka.
- U okviru međunarodne suradnje, Središnje izborno povjerenstvo BiH je sačinilo informaciju o svim do sada poduzetim i realiziranim aktivnostima, iz svoje nadležnosti, na implementaciji preporuka Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije – GRECO, iz Evaluacijskog izvješća za Bosnu i Hercegovinu iz trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine -Transparentnost financiranja političkih stranaka.
- Međutim, GRECO-a u Izvješću o usuglašenosti za Bosnu i Hercegovinu u okviru teme II - Transparentnost financiranja političkih stranaka, na 64. Plenarnoj sjednici (Strasbourg, 16.- 20. lipanj 2014. godine) konstatira da je Bosna i Hercegovina postigla malo vidljiv napredak u pogledu provedbe preporuka. Ukupno gledajući, samo dvije, od devet preporuka, su implementirane i to jedna preporuka na zadovoljavajući način i jedna preporuka djelomično⁵⁴.
- Konstatacije GRECO-a, iznesene u Izvješću o usuglašenosti za Bosnu i Hercegovinu u okviru teme II - Transparentnost financiranja političkih stranaka, na 64. Plenarnoj sjednici (Strasbourg, 16.- 20. lipnja 2014. godine nedvosmisleno ukazuju na činjenicu da realizacija preporuka zavisi od izmjena zakonske regulative.
333. Ustavnoopravno povjerenstvo Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH je na svojoj 68. sjednici razmotrilo dopis Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, u svezi s preporukama Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije (GRECO), koje se odnose na transparentnost financiranja političkih stranaka u BiH i zaključilo da Bosna i Hercegovina treba pristupiti realizaciji preporuka GRECO-a i da sve nadležne institucije BiH žurno trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se te preporuke ispunile.
334. Sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranka Središnje izborno povjerenstvo BiH nema nadležnost da inicira izmjene ovoga Zakona pa se zbog toga tijekom 2014. godine više puta obraćalo nadležnim institucijama, Vijeću ministara BiH, Ministarstvu pravde BiH i Ministarstvu sigurnosti BiH. Kao neovisno tijelo, Središnje izborno povjerenstvo BiH sukladno odredbi članka 2.9 stavak (1) točka 16. Izbornog zakona BiH može inicirati izmjene samo Izbornog Zakona BiH.
335. Delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva je sudjelovala na Regionalnoj konferenciji vrhovnih revizorskih institucija, Revizija političkih stranaka - regionalna iskustva, Beograd 20.-21. studeni 2014. godine. Opća ocjena Konferencije je da Bosna i Hercegovina i način na koji se obavlja revizija financijskog poslovanja političkih

---

⁵⁴ Sukladno stavku 2 (i) pravila 32 Poslovnika o radu, GRECO zahtjeva od voditelja delegacije Bosne i Hercegovine da dostavi izvješće o poduzetim radnjama kako bi se implementirale preporuke koje su još na čekanju (preporuke I. do IV. kao i VI. do IX. koje se tiču Teme II - Transparentnost financiranja političkih stranaka) do 31. ožujka 2015. godine.

stranaka predstavlja dobru praksu koju mogu koristiti druge zemlje. S tim u vezi, posebno je bio apostrofirani opseg kojim se u BiH pristupa izvršenju revizije, kao i dobra pravna praksa vođenja upravnih postupaka i donošenje odluka o sankcioniranju političkih partija u čijem poslovanju se utvrdi kršenje zakonskog okvira i međunarodnih revizijskih standarda.

2. Zaključna razmatranja

336. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, sukladno odredbama članka 14. stavak 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nadležno za provedbu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka. U 2014. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH provodilo je sve aktivnosti koje su propisane odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15. Izbornog zakona BiH, koje se mogu grupirati na sljedeći način: prijam financijskih izvješća političkih stranaka, prikupljanje podataka o sredstvima koja su iz proračuna svih razina isplaćena političkim subjektima, kontrola i revizija financijskih izvješća, izdavanje revizijskih izvješća s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, preliminarna kontrola financijskih izvješća za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana objave rezultata izbora (postizbornih financijskih izvješća) za Opće izbore 2014. godine, sankcioniranje političkih stranaka i ostale aktivnosti.
337. Središnje izborno povjerenstvo BiH je putem svoje oficijelne web stranice dalo na uvid javnosti brojne informacije i izvješća o izvorima financiranja političkih stranaka, podatke o sredstvima koja su političkim strankama isplaćena iz proračuna svih razina vlasti u razdoblju od 2004. do 2013. godine, izvješća revizije svih političkih stranaka, s nalazima i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i podatke o troškovima i načinu financiranja izborne kampanje. Saopćenje o izvršenoj reviziji financijskih izvješća političkih stranaka objavljeno je u Službenom glasniku BiH.

P R I L O Z I

Prilog br. 1:	Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna općina političkim strankama u 2013. godini	str.116
Prilog br. 2:	Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim strankama u 2013.godini	str.121
Prilog br. 3:	Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna županija političkim strankama u 2013.godini	str.122
Prilog br. 4:	Pregled sankcioniranih političkih stranaka u 2014. godini	str.123

Prilog br. 1: Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna općina političkim strankama u 2013. godini

Općine u Federaciji Bosne i Hercegovine

Red. br.	Kod	Naziv općine	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	3	4	5	6	7
1.	050	TUZLA	370.934,19	334.484,19	-36.450,00	90,17%
2.	136	CENTAR SARAJEVO	300.001,00	300.001,00	0,00	100,00%
3.	133	NOVI GRAD SARAJEVO	293.040,20	293.040,20	0,00	100,00%
4.	139	NOVO SARAJEVO	242.221,77	242.221,77	0,00	100,00%
5.	091	TRAVNIK	223.200,00	223.200,00	0,00	100,00%
6.	032	SANSKI MOST	200.000,00	183.693,00	-16.307,00	91,85%
7.	137	STARI GRAD SARAJEVO	180.000,00	180.000,00	0,00	100,00%
8.	093	ZENICA	150.225,88	150.225,88	0,00	100,00%
9.	127	KONJIC	144.058,90	134.116,42	-9.942,48	93,10%
10.	135	VOGOŠĆA	130.000,00	130.000,00	0,00	100,00%
11.	131	ILIDŽA	124.877,70	124.877,70	0,00	100,00%
12.	126	JABLANICA	121.800,00	118.802,35	-2.997,65	97,54%
13.	112	VITEZ	140.000,00	117.000,00	-23.000,00	83,57%
14.	042	MAGLAJ	125.400,00	114.950,00	-10.450,00	91,67%
15.	065	JAJCE	102.648,22	103.943,32	1.295,10	101,26%
16.	125	PROZOR / PROZOR-RAMA	100.881,00	100.881,00	0,00	100,00%
17.	110	GORNJI VAKUF - USKOPLJE	96.600,00	96.600,00	0,00	100,00%
18.	039	TEŠANJ	81.000,00	81.000,00	0,00	100,00%
19.	044	GRAČANICA	90.000,00	80.940,00	-9.060,00	89,93%
20.	022	ORAŠJE	76.000,00	75.999,96	-0,04	100,00%
21.	111	NOVI TRAVNIK	79.200,00	72.600,00	-6.600,00	91,67%
22.	118	ILIJAS	67.375,00	66.718,40	-656,60	99,03%
23.	001	VELIKA KLADUŠA	99.999,47	65.999,64	-33.999,83	66,00%
24.	172	ČITLUK	64.171,00	64.171,00	0,00	100,00%
25.	003	BIHAĆ	99.997,00	62.212,70	-37.784,30	62,21%
26.	109	BUGOJNO	120.000,00	62.000,00	-58.000,00	51,67%
27.	130	HADŽIĆI	90.000,00	59.323,76	-30.676,24	65,92%
28.	075	ŽEPČE	80.000,00	57.580,00	-22.420,00	71,98%

Red. br.	Kod	Naziv općine	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
29.	059	KLJUČ	57.443,20	57.443,20	0,00	100,00%
30.	049	SREBRENİK	60.315,46	55.612,31	-4.703,15	92,20%
31.	002	CAZIN	100.000,00	50.094,92	-49.905,08	50,09%
32.	094	KAKANJ	49.999,80	50.009,44	9,64	100,02%
33.	004	BOSANSKA KRUPA	46.000,00	46.000,00	0,00	100,00%
34.	106	LIVNO	43.000,00	43.000,00	0,00	100,00%
35.	077	ZAVIDOVIĆI	69.600,00	40.600,00	-29.000,00	58,33%
36.	114	FOJNICA	49.999,90	37.450,00	-12.549,90	74,90%
37.	017	ODŽAK	36.000,00	36.000,00	0,00	100,00%
38.	025	GRADAČAC	60.000,00	36.000,00	-24.000,00	60,00%
39.	047	LUKAVAC	35.300,00	35.300,00	0,00	100,00%
40.	124	TOMISLAVGRAD	34.560,00	34.560,00	0,00	100,00%
41.	089	DONJI VAKUF	40.111,16	30.083,38	-10.027,78	75,00%
42.	141	TRNOVO (FBiH)	29.999,76	29.999,76	0,00	100,00%
43.	005	BUŽIM	27.254,68	24.400,00	-2.854,68	89,53%
44.	176	STOLAC	30.000,00	24.155,00	-5.845,00	80,52%
45.	173	ČAPLJINA	30.000,00	22.500,00	-7.500,00	75,00%
46.	129	KREŠEVO	34.200,00	19.950,00	-14.250,00	58,33%
47.	116	VISOKO	19.462,00	19.462,00	0,00	100,00%
48.	082	SAPNA	34.683,91	16.339,59	-18.344,32	47,11%
49.	113	BUSOVAČA	20.000,00	15.000,00	-5.000,00	75,00%
50.	095	VAREŠ	5.500,00	13.459,00	7.959,00	244,71%
51.	080	KALESİJA	13.335,30	13.335,30	0,00	100,00%
52.	149	GRUDE	8.950,00	12.920,00	3.970,00	144,36%
53.	036	DOBOJ ISTOK	16.000,00	12.794,00	-3.206,00	79,96%
54.	052	ČELIĆ	12.000,04	12.000,04	0,00	100,00%
55.	148	POSUŠJE	22.500,00	11.250,06	-11.249,94	50,00%
56.	117	BREZA	30.000,00	11.005,98	-18.994,02	36,69%
57.	020	DOMALJEVAC - ŠAMAC	11.000,00	11.000,00	0,00	100,00%
58.	167	GORAŽDE	9.999,99	9.999,99	0,00	100,00%
59.	174	NEUM	11.000,00	9.887,00	-1.113,00	89,88%

Red. br.	Kod	Naziv općine	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
60.	037	DOBOJ JUG	5.000,00	7.000,00	2.000,00	140,00%
61.	078	BANOVIĆI	14.610,00	6.494,00	-8.116,00	44,45%
62.	055	TEOČAK	5.000,00	1.050,00	-3.950,00	21,00%
63.	098	KLADANJ	8.550,00	0,00	-8.550,00	
64.	030	BOSANSKI PETROVAC	0,00	0,00	0,00	
65.	057	DRVAR	0,00	0,00	0,00	
66.	067	DOBRETIĆI	0,00	0,00	0,00	
67.	085	GLAMOČ	0,00	0,00	0,00	
68.	096	OLOVO	0,00	0,00	0,00	
69.	107	KUPRES (FBiH)	0,00	0,00	0,00	
70.	143	PALE (FBiH)	0,00	0,00	0,00	
71.	150	ŠIROKI BRIJEG	0,00	0,00	0,00	
72.	165	FOČA (FBiH)	0,00	0,00	0,00	
73.	181	RAVNO	0,00	0,00	0,00	
74.	183	USORA	0,00	0,00	0,00	
		UKUPNO	5.075.006,53	4.552.737,26	-522.269,27	89,71%

Općine u Republici Srpskoj

Red. br.	Kod	Naziv općine	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	3	4	5	6	7
1.	008	BOSANSKA DUBICA / KOZARSKA DUBICA	100.000,00	98.304,60	-1.695,40	98,30%
2.	074	TESLIĆ	108.000,00	95.997,00	-12.003,00	88,89%
3.	014	DERVENTA	85.000,00	82.606,00	-2.394,00	97,18%
4.	010	BOSANSKA GRADIŠKA / GRADIŠKA	71.999,99	66.286,66	-5.713,33	92,06%
5.	011	LAKTAŠI	50.000,00	50.000,00	0,00	100,00%
6.	056	UGLJEVIK	47.400,00	47.400,00	0,00	100,00%
7.	083	ZVORNIK	76.692,00	46.812,50	-29.879,50	61,04%
8.	024	MODRIČA	37.500,03	45.154,81	7.654,78	120,41%
9.	013	PRNJAVOR	33.199,94	42.399,96	9.200,02	127,71%
10.	064	MRKONJIĆ GRAD	48.600,00	40.500,00	-8.100,00	83,33%
11.	016	BOSANSKI BROD / BROD	50.000,00	37.503,00	-12.497,00	75,01%
12.	070	KOTOR-VAROŠ	35.000,00	34.999,81	-0,19	100,00%
13.	088	ŠIPOVO	22.797,00	22.797,00	0,00	100,00%
14.	021	BOSANSKI ŠAMAC / ŠAMAC	38.282,50	20.873,50	-17.409,00	54,52%
15.	146	ROGATICA	20.000,00	19.999,92	-0,08	100,00%
16.	140	NOVO SARAJEVO / ISTOČNO NOVO SARAJEVO	35.000,00	18.973,71	-16.026,29	54,21%
17.	132	ILIDŽA / ISTOČNA ILIDŽA	18.120,00	18.056,15	-63,85	99,65%
18.	121	SOKOLAC	25.000,00	17.286,03	-7.713,97	69,14%
19.	147	VIŠEGRAD	14.994,00	14.994,00	0,00	100,00%
20.	035	ČELINAC	13.500,00	14.759,94	1.259,94	109,33%
21.	144	PALE (RS)	14.186,88	14.186,88	0,00	100,00%
22.	012	SRBAC	20.000,00	13.604,60	-6.395,40	68,02%
23.	170	RUDO	10.000,00	9.307,20	-692,80	93,07%
24.	061	RIBNIK	8.000,00	8.000,00	0,00	100,00%
25.	161	NEVESINJE	15.000,00	6.587,00	-8.413,00	43,91%
26.	026	GRADAČAC / PELAGIĆEVO	15.000,00	6.000,00	-9.000,00	40,00%
27.	103	VLASENICA	15.000,00	4.980,25	-10.019,75	33,20%
28.	123	HAN-PIJESAK	4.960,00	4.960,00	0,00	100,00%

Red. br.	Kod	Naziv općine	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
29.	169	ČAJNIČE	4.827,00	4.827,00	0,00	100,00%
30.	045	PETROVO	5.100,00	4.800,00	-300,00	94,12%
31.	104	BRATUNAC	15.000,01	4.763,40	-10.236,61	31,76%
32.	033	SANSKI MOST / OŠTRA LUKA	9.000,00	4.100,00	-4.900,00	45,56%
33.	101	ŠEKOVIĆI	4.093,80	4.093,80	0,00	100,00%
34.	163	KALINOVIK	3.000,00	3.000,00	0,00	100,00%
35.	164	GACKO	34.000,00	3.000,00	-31.000,00	8,82%
36.	179	LJUBINJE	3.000,00	3.000,00	0,00	100,00%
37.	054	LOPARE	8.999,48	2.597,85	-6.401,63	28,87%
38.	185	MILIĆI	18.400,29	1.067,74	-17.332,55	5,80%
39.	138	STARI GRAD SARAJEVO / ISTOČNI STARI GRAD	1.000,00	760,00	-240,00	76,00%
40.	058	DRVAR / ISTOČNI DRVAR	80,00	80,00	0,00	100,00%
41.	006	BOSANSKA KRUPA / KRUPA NA UNI	0,00	0,00	0,00	
42.	105	SREBRENICA	28.000,00	0,00	-28.000,00	
43.	177	STOLAC / BERKOVIĆI	6.500,00	0,00	-6.500,00	
44.	168	GORAŽDE / NOVO GORAŽDE	3.756,77	0,00	-3.756,77	
45.	018	ODŽAK / VUKOSAVLJE	0,00	0,00	0,00	
46.	081	KALESIIJA / OSMACI	2.400,00	0,00	-2.400,00	
47.	023	ORAŠJE / DONJI ŽABAR	0,00	0,00	0,00	
48.	031	BOSANSKI PETROVAC / PETROVAC	0,00	0,00	0,00	
49.	066	JAJCE / JEZERO	0,00	0,00	0,00	
50.	108	KUPRES (RS)	0,00	0,00	0,00	
51.	158	MOSTAR / ISTOČNI MOSTAR	0,00	0,00	0,00	
52.	184	KOSTAJNICA	0,00	0,00	0,00	
		UKUPNO	1.180.389,69	939.420,31	-240.969,38	79,59%

Prilog br. 2: Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim strankama u 2013. godini

Gradovi u Federaciji Bosne i Hercegovine

Red. br	Kod	Naziv grada	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	3	4	5	6	7
1.	199A	Mostar	0,00	0,00	0,00	
2.	666	Sarajevo	96.511,56	96.511,56	0,00	100,00%
		UKUPNO	96.511,56	96.511,56	0,00	100,00%

Gradovi u Republici Srpskoj

Red. br	Kod	Naziv grada	Planirana sredstva	Uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	3	4	5	6	7
1.	009	PRIJEDOR	100.000,00	100.000,00	0,00	100,00%
2.	029	BIJELJINA	260.000,00	177.146,42	-82.853,58	68,13%
3.	034B	BANJA LUKA	244.999,68	244.999,68	0,00	100,00%
4.	038	DOBOJ	80.000,00	50.697,25	-29.302,75	63,37%
5.	182	TREBINJE	40.000,00	40.000,00	0,00	100,00%
6.	888	ISTOČNO SARAJEVO	39.260,00	39.260,00	0,00	100,00%
		UKUPNO	764.259,68	652.103,35	-112.156,33	85,32%

Prilog br. 3: Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna županija političkim strankama u 2013. godini

Red. br.	Kod nivoa	Naziv razine	Ukupno planirano	Ukupno plaćeno	Više/manje isplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	3	4	5	6	7
1.	1	Županija Unsko-Sanski	359.998,80	179.999,40	-179.999,40	50,00%
2.	10	Županija10	200.000,00	88.000,00	-112.000,00	44,00%
3.	2	Županija Posavska	160.000,00	134.709,31	-25.290,69	84,19%
4.	3	Županija Tuzlanska	435.167,99	348.341,46	-86.826,53	80,05%
5.	4	Županija Zeničko-Dobojska	400.000,03	266.666,71	-133.333,32	66,67%
6.	6	Županija Srednjobosanska	800.000,00	800.000,00	0,00	100,00%
7.	7	Županija Hercegovačko-neretvanska	360.090,00	334.608,40	-25.481,60	92,92%
8.	8	Županija Zapadnohercegovačka	207.000,00	155.250,00	-51.750,00	75,00%
9.	9	Županija Sarajevo	1.001.879,94	1.001.879,94	0,00	100,00%
10.	5	Županija Bosansko-Podrinjska	40.000,00	40.000,00	0,00	100,00%
		UKUPNO	3.964.136,76	3.349.455,22	-614.681,54	84,49%

Prilog br. 4: Pregled sankcioniranih političkih stranaka u 2014. godini

Novčane kazne

Red. br.	Naziv političke stranke	Broj i datum odluke	Iznos kazne u KM
1	2	3	4
1.	Bosanskohercegovačka patriotska stranka – Sefer Halilović	03-07-6-613/14 od 18.12.2014.	2.000,00
2.	Demokratski narodni savez	03-07-6-614/14 od 18.12.2014.	3.000,00
3.	Demokratska narodna zajednica BiH	03-07-6-615/14 od 18.12.2014.	3.000,00
4.	Hrvatska demokratska zajednica 1990	03-07-6-616/14 od 18.12.2014.	2.000,00
5.	Hrvatska stranka prava BiH	03-07-6-618/14 od 18.12.2014.	3.000,00
6.	Hrvatski narodni savez BiH (pravni sljednik HSS-NHI)	03-07-6-619/14 od 18.12.2014.	1.500,00
7.	Hrvatska seljačka stranka	03-07-6-617/14 od 18.12.2014.	1.500,00
8.	Liberalno demokratska stranka BiH	03-07-6-620/14 od 18.12.2014.	2.500,00
9.	Lista za Bugojno	03-07-6-621/14 od 18.12.2014.	2.000,00
10.	Napredna demokratska stranka	03-07-6-622/14 od 18.12.2014.	1.000,00
11.	Nezavisna demokratska stranka	03-07-6-624/14 od 18.12.2014.	1.500,00
12.	NS Radom za boljitak	03-07-6-623/14 od 18.12.2014.	9.000,00
13.	Partija demokratskog progresa	03-07-6-625/14 od 18.12.2014.	4.000,00
14.	PO Nezavisna lista – za moj grad	03-07-6-626/14 od 18.12.2014.	2.000,00
15.	Stranka za BiH	03-07-6-638/14 od 18.12.2014.	3.000,00
16.	Stranka demokratske akcije	03-07-6-635/14 od 18.12.2014.	2.700,00
17.	Socijaldemokratska partija BiH	03-07-6-628/14 od 18.12.2014.	12.000,00
18.	Srpska demokratska stranka	03-07-6-631/14 od 18.12.2014.	4.000,00
19.	Socijaldemokratska unija BiH	03-07-6-629/14 od 18.12.2014.	3.500,00
20.	Stranka mladih za promjene	03-07-6-636/14 od 18.12.2014.	1.000,00
21.	Savez nezavisnih socijaldemokrata - SNSD – Milorad Dodik	03-07-6-627/14 od 18.12.2014.	13.000,00
22.	Socijalistička partija	03-07-6-630/14 od 18.12.2014.	12.000,00
23.	Srpska napredna stranka	03-07-6-632/14 od 18.12.2014.	2.000,00
24.	Srpska radikalna stranka RS	03-07-6-634/14 od 18.12.2014.	1.500,00
25.	Srpska radikalna stranka dr. Vojislav Šešelj	03-07-6-633/14 od 18.12.2014.	2.000,00
26.	Stranka socijalne sigurnosti Srpskih boraca	03-07-6-637/14 od 18.12.2014.	1.000,00
27.	Vizionarsko demokratska stranka	03-07-6-639/14 od 18.12.2014.	6.000,00
	UKUPNO		101.700,00

Administrativna mjera

Red.broj	Politička stranka	Broj i datum odluke
1	2	3
1.	Narodna partija socijalista	03-07-6-136/14 od 9.4.2014
2.	Demokratska stranka Srpske	03-07-6-140/14 od 9.4.2014
3.	Ekološka stranka E5-zeleni	03-07-6-139/14 od 9.4.2014
4.	Hrvatska stranka prava Posavine	03-07-6-137/14 od 9.4.2014
5.	Brčanska demokratska inicijativa-Za bolje brčko	03-07-6-141/14 od 9.4.2014
6.	Savez za demokratsku Srpsku	03-07-6-134/14 od 9.4.2014
7.	Stranka kokuza	03-07-6-143/14 od 9.4.2014
8.	Socijaldemokratska partija Republike Srpske	03-07-6-133/14 od 9.4.2014
9.	Hrvatski blok BiH	03-07-6-138/14 od 9.4.2014
10.	Srpska stranka Republike Srpske	03-07-6-132/14 od 9.4.2014
11.	Nezavisna lista BiH	03-07-6-135/14 od 9.4.2014
12.	Bosansko demokratska stranka	03-07-6-142/14 od 9.4.2014

C I K

III. DIO

**PROVEDBA
ZAKONA O VIJEĆU
MINISTARA BiH**

1. Provedba Zakona o Vijeću ministara BiH

338. Sukladno Zakonu o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, Središnje izborni povjerenstvo BiH nadležno je da ocjenjuje, temeljem dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedatelja, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ispunjava uvjete za imenovanje, i potvrdu o tome dostavlja tijelu nadležnom za imenovanje.
339. Sukladno članku 10c spomenutog zakona, Središnje izborni povjerenstvo BiH vrši provjere da li kandidati za ministre i zamjenike ministara u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ispunjavaju sve potrebne uvjete propisane Izbornim zakonom BiH i da se na njih ne odnosi nijedna nespojiva dužnost propisana tim zakonom.
340. U izvještajnom razdoblju nije bilo provjera za kandidate za ministre i zamjenike ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine o ispunjavanju uvjeta za imenovanje.

2. Zaključna razmatranja

341. Tijekom 2014. godine Središnje izborni povjerenstvo BiH nije zaprimilo niti jedan zahtjev za provjeru o ispunjavanju uvjeta za imenovanje kandidata za ministre ili zamjenike ministara u Vijeću ministara BiH.

A close-up photograph of two hands, one from a person in a dark suit and white shirt, and another from a person in a white lab coat, gently holding a small, translucent blue and white globe of the Earth. The background is a soft, out-of-focus light blue.

IV. DIO

**MEĐUNARODNA
SURADNJA,
SEMINARI
I EDUKACIJE**

1. Međunarodna suradnja

1.1. Sudjelovanje na promatračkim misijama, međunarodnim konferencijama i seminarima

342. Na poziv Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) predstavnica Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je u razdoblju od 6. do 9. ožujka 2014. godine sudjelovala na sastanku Izvršnog odbora ACEEEO i na radionici o sudjelovanju žena u izborima u Brasovu-Rumunjska.
343. Predstavnik Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je promatrao izvanredne parlamentarne izbore u Republici Srbiji koji su održani 16. ožujka 2014. godine.
344. U razdoblju od 1. do 3. travnja 2014. godine, na poziv Udruge svjetskih izbornih tijela (A-WEB) i Državnog izbornog povjerenstva Južne Koreje, predstavnica Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je nazočila ceremoniji otvaranja Tajništva A-WEB-a u Seulu, Republika Koreja.
345. Na poziv Europskog povjerenstva (EK) i Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) predstavnica Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je od 7. do 11. travnja 2014. godine sudjelovala u radu tematske konferencije "Jačanje kredibiliteta u izbornim procesima" koju su organizirali Europsko povjerenstvo (EK) i Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP) u suradnji s Neovisnim izbornim povjerenstvom Jordana. Pokrovitelj konferencije je bilo Njegovo veličanstvo kralj Abdullaha II ibn Al Husein.
- Cilj konferencije je bio da se tijelima za provedbu izbora i ključnim izbornim akterima prezentiraju najbolje prakse i pruže komparativne informacije i iskustva o odgovornosti i transparentnosti. Rasprava se uglavnom fokusirala na pitanje kako povećati kredibilitet izbornog procesa i do koje mjere izborna administracija i drugi ključni akteri mogu doprinijeti tom procesu, te bolje surađivati putem profesionalnih udruga.

Konferencija "Jačanje kredibiliteta u izbornim procesima"
Jordan, 7-11. travanj 2014. godine

Predstavnic Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je na konferenciji prezentirala kako Središnje izborni povjerenstvo BiH radi s političkim strankama i kako se suočava s pitanjem etniciteta u BiH. Pored navedenog, predstavnic Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je prezentirala i rad Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) - krovne europske udruge izbornih tijela. Od 250 sudionika konferencije predstavnic Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je imala čast da bude izabrana među četiri sudionika koji su prezentirali zaključke konferencije.

346. Na poziv Državnog izbornog povjerenstva Južne Koreje i A-WEB-a predstavnik Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je u lipnju 2014. godine boravio u Južnoj Koreji s ciljem promatranja 6. Lokalnih izbora koji su održani 4. lipnja 2014. godine.
347. Predstavnic Središnjega izbornoga povjerenstva BiH su sudjelovali u radu 23. Godišnje konferencija i Generalne skupštine Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) koja je održana u Bukureštu, Rumunjska od 4. do 6. rujna 2014. godine. Domaćin konferencija je bilo Stalno izborni povjerenstvo Rumunjska. Tema Konferencija je bila “Sudjelovanje žena u izbornom procesu i javnom životu” i “Planiranje Općih izbora”. Na konferenciji je sudjelovalo 160 predstavnika tijela za provedbu izbora, stručnjaka iz međunarodnih organizacija i akademske zajednice iz 47 zemalja. Glavni zaključci trodnevne konferencije su sumirani u Bukureštsku deklaraciju koja poziva države da poduzmu nekoliko akcija iz oblasti sudjelovanja žena i planiranju izbora.

23. Godišnja konferencija i Generalna skupština
Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO)
Bukurešt, 4.-6. rujna 2014. godine

348. Od 18. do 22. studenog 2014. godine tročlana delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je boravila u Ankari i Istanbulu na poziv Vrhovnog izbornog vijeća Republike Turske. Tijekom boravka u Ankari razmatran je tekst Memoranduma o razumijevanju između Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Vrhovnog izbornog vijeća Republike Turske i organizirana je međunarodna radionica na temu “Provedbu i supervizija izbora” na na kojoj je delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva BiH imala tri službene prezentacije. Glavne

teme tri sesije ove konferencije su bile: (1) Metode rješavanja izbornih sporova i njihova primjena (izborna nadležnost); (2) Nadzor troškova kampanje tijekom razdoblja izborne kampanje; (3) Biračko pravo, izrada biračkog popisa, nadzor i potvrđivanje. Delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je imala bilateralne razgovore s delegacijama izbornih povjerenstava Turske, Albanije, Azerbajdžana, Gruzije, Somalije, Makedonije i Kosova. Na marginama Međunarodne konferencije održan je službeni sastanak s veleposlanikom BiH u Republici Turskoj Nj.E. Damirom Džankom i trećim tajnikom u Veleposlanstvu BiH u Ankari gđom Jasnom Martinčević.

Konferencija “Provedba i supervizija izbora”
Ankara, 18.-22. prosinac 2014. godine

U razgovorima s predstavnicima izbornih povjerenstava istaknuta je potreba za razvijanjem suradnje sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH u svim aspektima, a posebno u razmjeni promatračkih misija prilikom održavanja izbora, kao i razmjeni informacija o načinima brzog prebrojavanja i objedinjavanja glasova na dan izbora. S domaćinom je posebno razgovarano o tehničkim aspektima izbornog procesa kao što su nabava providnih glasačkih kutija, izrada kartonskih paravana za biračka mjesta, obilježavanje birača nevidljivom tintom itd. U kulturnom dijelu programa domaćin je organizirao posjetu mauzoleju Kemala Atatürka. Pored sudjelovanja na Međunarodnoj konferenciji u Ankari predstavnici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH nazočili su brifingu o organizaciji, radu i nadležnostima Pokrajinskog izbornog povjerenstva Istanbula koje pokriva višemilijunsko biračko tijelo.

349. Od 20. do 21. studenog 2014. godine tročlana delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je na poziv Državne revizorske institucije Republike Srbije sudjelovala na regionalnoj konferenciji državnih revizorskih institucija pod nazivom “Revizija političkih partija – regionalna iskustva” koja je održana u Beogradu. Konferencija se održavala u okviru programa za razvitak Ujedinjenih naroda kao dio projekta “Unaprjeđenje mehanizama odgovornosti u oblasti javnih financija” koji financira Vlada Kraljevine Švedske. Pored delegacije Središnjega izbornoga povjerenstva BiH konferenciji su nazočile i delegacije Crne Gore, Hrvatska, Makedonije, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije predvođeni predsjednicima

državnih revizorskih institucija kao i predstavnici Transparency International Srbija i Agencije za borbu protiv korupcije. Predstavnicu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je imala zapaženo izlaganje na temu “Revizija financiranja političkih stranaka – iskustva Bosne i Hercegovine.

350. Na poziv Središnjega izbornoga povjerenstva Moldavije dvočlana delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva BiH boravila je u Republici Moldaviji u razdoblju od 27. studenog do 1. prosinca 2014. godine, radi promatranja parlamentarnih izbora, koji su održani 30. novembra 2014. godine.
351. Na poziv IDEA International dvočlana delegacija Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je sudjelovala na jednodnevnoj radionici “Predstavljanje Alatk za upravljanje izbornim rizikom u Zapadnoj Aziji i Sjevernoj Africi” koja se održala 17. prosinca 2014. u gradu Tunis, u Tunisu. Predstavnicu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, koje je sudjelovalo u testiranju pilot projekta *Alatka za upravljanje izbornim rizicima* zajedno s još tri države u svijetu, imali su zapaženu prezentaciju kojom su predstavili iskustva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u pilot projektu i uporabi ovoga softvera u analizi Lokalnih izbora 2012. godine i Općih izbora 2014. godine.
352. Povodom održavanja Općih izbora u Bosni i Hercegovini 12. listopada 2014. godine, Središnje izorno povjerenstvo BiH uputilo je poziv svim zainteresiranim tijelima za provedbu izbora da rasporede svoje izborne promatrače u BiH. S tim u svezi, Središnje izorno povjerenstvo BiH bilo je domaćin 11 delegacija (ukupno 23 članova). Opće izbore u BiH, održane 12. studenog 2014. godine promatrale su delegacije Izbornoga povjerenstva Malezije, Središnjega izbornoga povjerenstva Ruske Federacije, Saveznog izbornog instituta Meksiko, Izbornoga povjerenstva Gruzije, Izbornoga povjerenstva Dominikanske Republike, Izbornoga povjerenstva Jordana, Središnjega izbornoga povjerenstva Kirgistana, Vrhovnog izbornog vijeća Republike Turske, Izbornoga povjerenstva Makedonije, Izbornoga povjerenstva Slovenije i Centra za demokratske studije Kamerun.

Članovi Središnjega izbornoga povjerenstva BiH s izaslanstvima izbornih povjerenstava iz inozemstva, Sarajevo, 12. listopad 2014. godine

1.2. Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora

353. Središnje izborno povjerenstvo BiH je prvog četvrtka u mjesecu veljači (6. veljača 2014. godine) organiziralo manifestaciju čiji cilj je promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora. U Bosni i Hercegovini, promoviranje ove inicijative održava se od 2006. godine, a svrha manifestacije održane 6. veljače 2014. godine je bila promidžba važnosti izbora i povećanje izlaznosti žena i mladih birača koji glasuju prvi put. Manifestacija koja se odvijala pod sloganom “Povećajmo sudjelovanje mladih i žena u demokratskim procesima kroz izbore” je održana u Velikoj sali zgrade Parlamentarne skupštine BiH, a pozivu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH se odazvalo oko 100 uzvanica - predstavnika zakonodavne vlasti BiH, međunarodnih organizacija aktivnih u BiH, članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava, predstavnika izborne administracije, studenata fakulteta, učenika srednjih škola i nevladinog sektora.

Manifestaciju je otvorio dr. Milorad Živković, predsjedavajući Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, a sudionike je pozdravio i dr. Dragan Čović, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH.

Veleposlanik OEES Misije u BiH Fletcher Burton i voditelj Političkog odjela Delegacije Europske Unije u BiH gosp. Thomas Busch su u svojim izlaganjima posebno naglasili važnost sudjelovanja mladih i žena na izborima dok je predstavnik Agencije za ravnopravnost spolova BiH, gosp. Adnan Kadribašić održao tematsko izlaganje o utjecaju izbora na zastupljenost žena u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti u BiH. Predsjednik Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, gosp. Stjepan Mikić je u svome obraćanju sudionicima skupa poentirao da položaj žena i mladih u Bosni i Hercegovini, u kontekstu njihove uloge, prava i obveza, ide u korak s demokratskim procesima cjelokupnog društva i premda postoje dobra zakonska rješenja ona još uvijek trebaju da poluče praktične rezultate.

Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora
Sarajevo, 6. veljača 2014. godine

1.3. Međunarodno priznaje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH

354. Članica Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, gđa. Irena Hadžiabdić je u listopadu 2014. godine imenovana u Odbor ravnatelja Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES) iz Vašingtona (SAD) na razdoblje od tri godine. U sastavu Odbora ravnatelja su također i vodeći ljudi iz oblasti biznisa, vlada i civilnog društva, bivši i sadašnji senatori SAD-a, po prvi put izabrani afroamerički državni dužnosnici, bivši veleposlanici SAD-a i Švicarske, predsjednički kandidati i jedan bivši predsjednik države.

1.4. Suradnja s međunarodnim organizacijama i nevladinim sektorom

355. Dana, 19. ožujka 2014.godine Središnje izborni povjerenstvo BiH i Ured Vijeća Europe u Sarajevu su potpisali Memorandum o razumijevanju za 2014. godinu. U okviru potpisanog memoranduma strane prepoznaju potrebu razvitka što boljih edukacijskih sadržaja s ciljem unaprjeđenja izbornog procesa u Bosni i Hercegovini. Vijeće Europe će blisko surađivati sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH pored ostalog u oblasti obrazovanja i obuke predsjednika biračkih odbora putem deset jednodnevnih seminara u BiH na temu „Odredbe kaznenog zakonodavstva u BiH i kaznene odredbe iz izbornog zakonodavstva BiH u svezi s izbornim procesom u BiH“. Vijeće Europe će biti podrška Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u izradi video prezentacije pod nazivom „Postupanje biračkog odbora na dan izbora“ i tiskanju novog izdanja priručnika za rad biračkih odbora. Potpisivanje memoranduma predstavlja nastavak dugogodišnje suradnje između Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Ureda Vijeća Europe u Sarajevu.

356. Središnje izborni povjerenstvo BiH je ostvarilo veoma zapaženu suradnju s međunarodnim institucijama koje djeluju u Bosni i Hercegovini, a posebno s Misijom OEES-a u Bosni i Hercegovini. Ta suradnja ogleda se u pružanju podrške, na zahtjev Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, kroz provedbu projekata s ciljem unaprjeđenja izbornog procesa, pribavljanju stručnih mišljenja i stavova relevantnih međunarodnih organizacija (Venecijanskog povjerenstva, Vijeća Europe i Ureda OEES/ODIHR-a) o svim pitanjima koja su u nadležnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, a sukladno Memorandumu o razumijevanju između Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Misije OEES-a koji je potpisan 25. 9. 2014. godine.

357. Središnje izborni povjerenstvo BiH je sačinilo i dostavilo prilog za redovito godišnje izvješće o napretku BiH u procesu europskih integracija.

358. Predstavnici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH uzeli su aktivno sudjelovanje i u konferencijama na temu korupcije u organizaciji Transparency International BiH zatim na međunarodnoj konferenciji “Osiguranje zaštite osobnih podataka u cyber prostoru”: Izazovi i perspektive za zemlje jugoistočne Europe” koja se održala u Sarajevu od 29. do 30.10.2014. godine u organizaciji Američkog sveučilišta u BiH i Centra za sigurnosnu suradnju RACVIAC kao i na Okruglom stolu na temu “Borba protiv rasne diskriminacije i netolerancije u BiH”, koji je održan 19.11.2014. godine u Sarajevu u organizaciji Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH i Europskog povjerenstva protiv rasizma i netolerancije (ECRI). Predstavnik Središnjega

izbornoga povjerenstva BiH je održao izlaganje tijekom panel diskusije na temu "Borba protiv rasističkog govora mržnje".

359. Središnje izborno povjerenstvo BiH je ostvarilo i izuzetno dobru suradnju s nevladinim sektorom, prije svega s Udrugom izbornih dužnosnika u Bosni i Hercegovini i Koalicijom „Pod lupom“.
360. Kao i do sada, za Središnje izborno povjerenstvo BiH međunarodna suradnja predstavlja veoma važan segment u radu te će i ubuduće nastaviti intenzivno ostvarivati međunarodne kontakte.

1.5. Obuka i stručno usavršavanje zaposlenih

361. Središnje izborno povjerenstvo BiH donošenjem godišnjeg Programa obuke osoblja Tajništva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH nastoji da lakše vodi kadrovsku politiku te da time postavi objektivne kriterije stručnog usavršavanja. S ciljem podizanja sveukupne učinkovitosti poslovanja, Središnje izborno povjerenstvo BiH nastoji osigurati adekvatan sustav komunikacije kako unutar institucije, tako i prema okruženju.
362. Planiranje obuke kadrova u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH naslanja se na politiku i strategiju institucije i predstavlja dio njenog strateškog planiranja. Posebna zadaća u razvitku kadrova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je usklađivanje individualnih i timskih ciljeva, proisteklih iz strateških i operativnih zadaća. Dinamika realizacije stručnog obrazovanja zaposlenih precizno je bila usklađena s dinamikom aktivnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i raspoloživim proračunom.
363. S ciljem profesionalnog razvitka i usavršavanja državnih službenika/zaposlenika osoblje Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je sudjelovalo na specijalističkim seminarima i obukama od kojih izdvajamo:
  7. Zakonske odredbe za ravnopravnost spolova,
  8. Upravljanje učinkom,
  9. Izrada pravnih propisa u institucijama BiH,
  10. Upravni postupak i upravni spor,
  11. Implementacija presuda Europskog suda za ljudska prava,
  12. Stjecanje uvjeta za umirovljenje državnih službenika,
  13. Kako komunicirati na višoj razini (napredne vještine komunikacije) - webinar,
  14. Efektno pregovaranje,
  15. Suvremena poslovna komunikacija,
  16. Pravne implikacije korištenja intelektualnog vlasništva na internet (webinar),
  17. Prevođenje i autorska prava (webinar),
  18. Prezentacija e-learning sustava obuke državnih službenika,
  19. Primjena Zakona o zaštiti osobnih podataka,
  20. Obuka za novouposlene državne službenike,

21. Izrada Planova integriteta,
22. Pisana i usmena prezentacija,
23. Stres menadžment.

2. Zaključna razmatranja

364. Središnje izborno povjerenstvo BiH je i u 2014. godini značajan dio svojih aktivnosti usmjerilo na uspostavljanje međunarodne suradnje i razmjenu iskustava kroz aktivno sudjelovanje na konferencijama, seminarima i raznim oblicima edukacija, što omogućava upoznavanje s najaktualnijim trendovima u razvitku izbornih sustava u demokratski razvijenim zemljama i primjene zakona iz oblasti financiranja političkih stranaka. Sudjelovanjem na međunarodnim konferencijama Središnje izborno povjerenstvo BiH nastoji dati puni doprinos u afirmaciji Bosne i Hercegovine, kroz uspostavljanje suradnje s tijelima za provedbu izbora drugih zemalja, nastavak suradnje s OEES-om, Vijećem Europe, IDEA International kao i aktivnim sudjelovanjem na konferencijama u okviru Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) i radu Udruge svjetskih izbornih tijela (A-WEB) konferencijama koje organizira Europsko povjerenstvo i Razvojni program Ujedinjenih naroda.
365. U izvještajnom razdoblju Središnje izborno povjerenstvo BiH je nastavilo proaktivni angažman u ACEEEO-u, sudjelovanjem u radu njegovog Izvršnog odbora kao i sudjelovanjem u radu 23. Godišnje konferencije i Generalne skupštine ACEEEO-a.
366. Po pozivu međunarodnih organizacija, institucija i asocijacija, predstavnici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH uzeli su sudjelovanje u radu seminara/okruglih stolova/ konferencija sa sljedećim tematskim sadržajima: jačanje kredibiliteta u izbornim procesima; sudjelovanje žena u izbornom procesu i javnom životu i planiranje Općih izbora, provedba i supervizija izbora, revizija političkih stranaka – regionalna iskustva, predstavljanje Alatkice za upravljanje izbornim rizikom u Zapadnoj Aziji i Sjevernoj Africi, osiguranje zaštite osobnih podataka u cyber prostoru: izazovi i perspektive za zemlje jugoistočne Europe, borba protiv rasne diskriminacije i netolerancije u BiH.
367. Predstavnici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH su sudjelovali u promatračkim misijama koje su promatrale lokalne izbore u Republici Koreji, parlamentarne izbore u Republici Moldaviji i izvanredne parlamentarne izbore u Republici Srbiji.
368. Tijekom 2014. godine nastavljena je suradnja s nevladinim sektorom, a posebno s Udrugom izbornih dužnosnika u BiH i Koalicijom „Pod lupom“.
369. S ciljem postizanja što boljih rezultata rada, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u svom Programu obuke osoblja Tajništva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH predvidjelo i aktivnosti koje se odnose na stručno usavršavanje zaposlenih. Tijekom 2014. godine državni službenici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH sudjelovali su na obvezujućim edukacijama koje je organizirala Agencija za državnu službu BiH.

V.DIO

The seal is circular with a blue center and a dark outer ring. It features a stylized white figure of a person with arms raised, set against a background of a map of Bosnia and Herzegovina. The text is overlaid on the seal in a bold, black, sans-serif font.

**JAVNOST RADA
SREDIŠNJEGA
IZBORNOGA
POVJERENSTVA BiH**

1. Javnost rada Središnjega izbornoga povjerenstva BiH

370. Središnje izorno povjerenstvo BiH javnost rada smatra veoma važnim segmentom svoga funkcioniranja i zbog toga posebnu pažnju u ovom izvješću posvećujemo upravo tome. Središnje izorno povjerenstvo BiH svoju zakonsku obvezu, kada je u pitanju javnost rada i sloboda pristupa informacijama, ispunjava kroz dosljednu primjenu osnovnih principa javnog informiranja, kao što su: otvorenost, istinitost i odgovornost, koordinacija, pravodobnost i korisnost. U informiranju javnosti Središnje izorno povjerenstvo BiH uglavnom koristi opće prihvaćena formalna sredstva informiranja, kao što su: internet, konferencije za novinare, izjave i saopćenja za javnost. Vodičem za pristup informacijama je propisano da se informacije o radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mogu dobiti i neformalno, putem telefona u kontaktu sa stručnim savjetnikom za odnose s javnošću. Na taj način je olakšan put pristupa informacijama kojim raspolaže Središnje izorno povjerenstvo BiH. Formalno podnesenih zahtjeva za pristup informacijama u 2014. godini je bilo 120, na koje je Središnje izorno povjerenstvo BiH odgovorilo pravodobno sukladno Zakonu o slobodi pristupa informacijama.
371. Mediji, politički subjekti i nevladine organizacije su u najvećoj mjeri zainteresirani za rad Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Javnost rada Središnje izorno povjerenstvo BiH uglavnom osigurava na sljedeće načine:
- obavještavanjem javnosti o održavanju sjednica,
  - davanjem obavijesti o aktivnostima Središnjega izbornoga povjerenstva BiH,
  - izjavama za javnost predsjednika i članova Središnjega izbornoga povjerenstva BiH,
  - održavanjem konferencija za javnost,
  - omogućavanjem promatračima političkih subjekata, udrugama građana i međunarodnim promatračima da nazoče sjednicama, da promatraju druge aktivnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, kao i da imaju pristup svim relevantnim dokumentima sukladno zakonu, osim ako predsjednik Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu ili u drugim slučajevima, odluči drugačije,
  - objavljivanjem donesenih odluka, putem internetske stranice Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, i “Službenim glasnicima”,
  - na drugi način koji odredi Središnje izorno povjerenstvo BiH.
372. Središnje izorno povjerenstvo BiH, je nastojalo da svoj rad što izravnije predstavi javnosti, što potvrđuje i činjenica o nazočenju brojnih predstavnika pisanih i elektroničkih medija uključujući i RTV servise sjednicama Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Članovi Središnjega izbornoga povjerenstva BiH pokazali su veliku susretljivost u davanju izjava, informacija i zakonskih tumačenja izbornog procesa, kako bi se otklonile sve nedoumice koje su ponekad medijski bile pogrešno interpretirane.
373. Sjednice Središnjega izbornoga povjerenstva BiH su javne osim u slučajevima kada Središnje izorno povjerenstvo BiH raspravlja i odlučuje o pitanjima koja imaju

karakter tajnosti sukladno zakonu, kada to zahtijevaju razlozi zaštite morala, javnog reda, sigurnost države, prava privatnosti ili osobnih prava.

374. Sve relevantne informacije i odluke koje donosi Središnje izborno povjerenstvo BiH mogu se dobiti na:
1. *Internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva Bosne i Hercegovine, www.izbori.ba, koja svojim sadržajem informira javnost o aktivnostima Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, uključujući zakonsku i podzakonsku regulativu i baze podataka za koje ne postoje zakonske prepreke objavljivanja.*
  2. *Konferencijama za novinare i u saopćenjima za javnost. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2014. godini održalo 17 konferencija za novinare i objavilo 187 saopćenja za javnost. Konferencije su organizirane u onim situacijama kada je trebalo saopćiti važne odluke i stavove Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i kada se smatralo da saopćenje za javnost ne može skrenuti dovoljno pažnje primatelja informacije.*
375. Pisani mediji u BiH su u 2014. godini objavili 1.928 članaka o radu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, što potvrđuje visok stupanj otvorenosti i transparentnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH prema javnosti.
376. U 2014. godini objavljeni članci su se uglavnom odnosili na: organizaciju i održavanje Općih izbora 2014. godine; izborne rezultate; provedbu posrednih izbora itd.

2. Zaključna razmatranja

377. Središnje izborno povjerenstvo BiH javnost rada smatra važnom pretpostavkom za vjerodostojnost svoga djelovanja. Stoga, posebna pažnja se posvećuje što potpunijem i razumljivijem informiranju domaće i međunarodne javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti. Primjenom različitih oblika informiranja Središnje izborno povjerenstvo BiH je i tijekom 2014. godine redovito obavještavalo javnost o svim važnijim aspektima svog djelovanja. Saopćenja za javnost o odlukama Središnjega izbornoga povjerenstva BiH objavljujivana su neposredno nakon sjednica na kojima su određene odluke donesene.
378. Na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH www.izbori.ba omogućen je uvid u zakonsku i podzakonsku regulativu koja se odnosi na djelovanje Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, te upute i obrasci za primjenu važećih propisa poštujući ključne principe informiranja javnosti.
379. Središnje izborno povjerenstvo BiH će nastaviti praksu objektivnog i pravodobnog informiranja javnosti o svom radu. U dosadašnjem radu nije bilo primjedbi na pristup informacijama koje su u posjedu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.
380. Jedan od dugoročnih ciljeva Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je kontinuirani rad na jačanju imidža ove institucije u javnosti.

VI. DIO

**SINTEZA
ZAKLJUČNIH
RAZMATRANJA I
PREPORUKA**

1.Sinteza zaključnih razmatranja

381. U 2014. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH se fokusiralo primarno na dosljednu implementaciju zakona iz svoje nadležnosti te na pripremu i provedbu Općih izbora, kao i pravodobno donošenje normativnih i provedbenih akata čijim unaprjeđenjima se nastojao pojednostaviti izborni proces, povećati povjerenje i transparentnost cjelokupnog izbornog procesa. Najvažnije izmjene se odnose: na uvođenje bolje kontrole i sigurnosti (bolja rješenja za zaštitu izbornog materijala, poboljšanja rada mobilnih timova, uvođenje nove aplikacije za evidentiranje prigovora i žalbi, verifikaciju potpisa tijekom procesa registracije birača, te verifikacije potpisa podrške političkih subjekata); proces je učinjen pristupačnijim, učinkovitijim i transparentnijim uvođenjem nove sheme pakovanja; skraćivanjem rokova za birače koji glasuju putem pošte na 2 dana umjesto prijašnjih 10 dana, te izradom audio verzije Izbornog zakona BiH za slabovidne osobe; poboljšanja u edukaciji (rana obuka za potencijalne predsjednike biračkih odbora; video obuka biračkih odbora i informativno-edukativnu kampanja, čiji cilj je bio povećanje izlaznosti birača s fokusom na žene, mlade, apstinate i invalidne osobe) dok je uspostavljanjem SMS centra svaki birač slanjem SMS poruke na telefonski broj 091 12 12 12, mogao provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta.
382. U oblasti sigurnosti izbornog procesa Središnje izborno povjerenstvo BiH je pravodobno obavijestilo sva relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisalo Opće izbore 2014. godine nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH formiralo Odbor za sigurnost Općih izbora i Operativni stožer na čelu s Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela koji je koordinirao aktivnosti na terenu, a u čijem radu su pored predstavnika Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, sudjelovali i predstavnici svih sigurnosnih agencija u BiH. Opća je ocjena da su Opći izbori 2014. godine protekli u dobroj atmosferi bez većih incidenata i cjelokupan posao je obavljen sukladno najvišim sigurnosnim standardima.
383. Tijekom priprema za Opće izbore 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH susretalo se i s određenim problemima, kao što su: neažurnost podataka o osobama koje imaju status raseljenih čime je otežana identifikacija ovih osoba u Središnjem biračkom popisu kako bi one mogle ostvariti svoja prava utvrđena člankom 20.8 Izbornog zakona BiH, zatim nemogućnost registracije određenog broja birača koji su trebali glasovati izvan zemlje zbog nedostatka dokumentacije (dokaz o identitetu, dokaz o državljanstvu, dokaz o prebivalištu, neidentičan potpis, nepotpisan obrazac, itd), prijavama o zloupotrebama osobnih isprava za glasovanje putem pošte.
384. U razdoblju izbornih aktivnosti, sudionici izbornog procesa podnosili su prigovore i žalbe koji se odnose na: odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kojima je prijava političkog subjekta za sudjelovanje na Općim izborima 2010. godine bila odbijena ili odbačena; ovjeru kandidata na kandidacijskim listama; odbijanje upisa u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH; odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH u svezi upisa u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH; postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine; povredu članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH kojim je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektroničkih i tiskanih medija;

kršenje izborne šutnje, povrede biračkog prava na biračkim mjestima, ponovno brojanje glasačkih listića, poništenje izbora.

385. U svim fazama izbornog procesa izjavljeno je 67 žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, a jednu djelomično preinačio, u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanja kandidata s kandidacijske liste čime je 99% odluka Središnjega izbornoga povjerenstva BiH potvrđeno. Na konačne i pravomoćne odluke Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kojim je odlučivano u izbornom razdoblju za provedbu Općih izbora u BiH do 10. siječnja 2015. godine nije podnesena ni jedna apelacija.
386. U 2014. godini, Središnje izorno povjerenstvo BiH u okviru aktivnosti izgradnje informacijske infrastrukture, nastavilo daljnju implementaciju JIIS-a i iniciralo provedbu njegove IV. faze. Za opće izbore 2014. godine po prvi put izvršeno je javno - elektroničko ždrijebanje za redoslijed političkih subjekata na glasačkom listiću. Zatim, svim općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima je osiguran pristup programu za evidentiranje prigovora i žalbi zahvaljujući čemu je Središnje izorno povjerenstvo BiH bila informirano o broju i statusu podnesenih prigovora i žalbi na lokalnoj razini.
387. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2014. godine bilo domaćin delegacija Izbornog povjerenstva Malezije, Središnjega izbornoga povjerenstva Ruske Federacije, Saveznog izbornog instituta Meksiko, Izbornoga povjerenstva Gruzije, Izbornoga povjerenstva Dominikanske Republike, Izbornoga povjerenstva Jordana, Središnjega izbornoga povjerenstva Kirgistana, Vrhovnog izbornog vijeća Republike Turske, Izbornoga povjerenstva Makedonije, Izbornoga povjerenstva Slovenije i Centra za demokratske studije Kamerun koji su promatrali Opće izbore 2014. godine.
388. Središnje izorno povjerenstvo BiH je i u 2014. godini nastavilo dobru suradnju s Agencijom za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA), Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice, ministarstvima unutrašnjih poslova na svim razinama, Ministarstvom civilnih poslova BiH – Sektor za državljanstva i Izbornim povjerenstvima s ciljem formiranja što ažurnijeg Središnjeg biračkog popisa neophodnog za održavanje izbornog procesa.
389. Troškovi Općih izbora 2014. godine iznose 7.620.897,95 KM od čega je 7.592.318,68 KM financirano iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i 28.579,27 KM iz donacije Vijeća Europe.
390. Političke stranke koje su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH do 23. 12. 2014. godine podnijele postizborno financijsko izvješće iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 8.632.256,35KM.
391. Usprkos značajnim naporima koje je Središnje izorno povjerenstvo BiH uložilo u edukaciju i obuku eventualnih predsjednika i članova biračkih odbora i na Općim izborima 2014. godine birački odbori su ocijenjeni kao najslabiji dio izborne administracije.

392. Opća je ocjena međunarodnih promatrača da Središnje izborno povjerenstvo BiH uživa povjerenje među zainteresiranim stranama u izbornom procesu i da su izbori provedeni na učinkovit način. Međutim, još uvijek postoji mnogo prostora za poboljšanja jer je i u ovom izbornom ciklusu, kao i u prethodnim, identificirano nekoliko oblasti koje zahtijevaju reakciju zakonodavnih tijela, s ciljem unaprjeđenja izbornog procesa u Bosni i Hercegovini, kako bi on u potpunosti bio sukladan uvjerenjima OESS-a i drugim međunarodnim obvezama i standardima za demokratske izbore.
393. U 2014. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH je provelo prijevremene izbore u tri općine: Banovići, Srebrenik i Laktaši, izvršilo pripreme za provedbu prijevremenih izbora za načelnika Općine Domaljevac-Šamac, Istočni Drvar i prve izbore za načelnika općine Stanari i Skupštinu općine Stanari i provelo je izbore za tijela lokalne uprave i samouprave na području 6 općina/gradova.
394. Iako Interresorna radna skupina za izmjene i dopune Izbornog zakona BiH nije aktivno radila u 2014. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH je kontinuirano isticalo potrebu za daljnjim radom na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH i uklanjanjem uočenih slabosti i nedostataka izbornog zakonodavstva.
395. Središnje izborno povjerenstvo BiH je provedbom aktivnosti iz svoje mjerodavnosti, utvrđene Zakonom o financiranju političkih stranaka, tijekom 2014. godine osiguralo značajnu razinu transparentnosti izvora financiranja političkih stranaka.
396. Po pitanju implementacije preporuka Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije – GRECO, iz Evaluacijskog izvješća za Bosnu i Hercegovinu iz trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine-Transparentnost financiranja političkih stranaka, implementirane su samo dvije od devet preporuka i to jedna preporuka na zadovoljavajući način i jedna preporuka djelomično. GRECO u Izvješću o usuglašenosti za Bosnu i Hercegovinu u okviru teme II - Transparentnost financiranja političkih stranaka, na 64. Plenarnoj sjednici (Strasbourg, 16.- 20. lipanj 2014. godine) konstatira da je Bosna i Hercegovina postigla malo vidljiv napredak u pogledu provedbe preporuka. Konstatacije GRECO-a, nedvosmisleno ukazuju na činjenicu da realizacija preporuka ovisi od izmjena zakonske regulative. Sukladno zaključku Ustavnopravnog povjerenstva Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH s 68. sjednice, a u svezi s preporukama GRECO-a, koje se odnose na transparentnost financiranja političkih stranaka u BiH, Bosna i Hercegovina treba pristupiti realizaciji preporuka GRECO-a i sve nadležne institucije BiH žurno trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se te preporuke ispunile.
397. Tijekom 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je izrazilo punu spremnost da se aktivno uključi u predlaganje rješenja za realizaciju preporuka GRECO-a, ukoliko se formira Interresorna radna skupina za izradu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka, te predložilo da unutar Interresorne radne skupine budu tri člana Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.
398. Na planu međunarodne suradnje Središnje izborno povjerenstvo BiH je i u 2014. godini nastavilo aktivan angažman u ACEEEO-u, sudjelovanjem u radu njegovog Izvršnog odbora, sudjelovanjem na 23. Godišnjoj konferenciji i Generalnoj skupštini

ACEEEO-a, a nastavljena je i suradnja sa Udrugom svjetskih izbornih tijela (A-WEB) kao i s tijelima za provedbu izbora i povjerenstvima za sprječavanje sukoba interesa drugih zemalja te sudjelovanje na konferencijama, seminarima/radionicama i promatračkim misijama.

399. Tijekom 2014. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH je nastavilo suradnju s nevladinim sektorom, a posebno s Udrugom izbornih dužnosnika u BiH i uspostavilo suradnju s Koalicijom „Pod lupom“.
400. Središnje izorno povjerenstvo BiH će nastaviti praksu objektivnog i pravodobnog informiranja o svom radu i kontinuirano će raditi na jačanju imidža ove institucije u javnosti.
401. Tijekom 2014. godine nastavljeni su radovi na sanaciji aneksa zgrade Središnjega izbornoga povjerenstva BiH gdje će biti smješten Centar za edukaciju Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, a u proračunskom zahtjevu Središnjega izbornoga povjerenstva BiH za 2015. godinu planirana su sredstva za nastavak radova na Centru za edukaciju.
402. Kao i u prethodnom razdoblju Središnje izorno povjerenstvo BiH želi preporučiti da je u narednom razdoblju neophodno posvetiti pažnju daljnjem unaprjeđenju izbornog zakonodavstva uz aktivan angažman njenih članova koji bi svojim znanjem i iskustvom mogli doprinijeti donošenju kvalitetnih zakonskih rješenja.

2. Preporuke

403. Temeljem navedenog i dosadašnjih stečenih iskustava u primjeni zakona iz nadležnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, predlažemo da Parlamentarna skupština BiH prihvati sljedeće preporuke:

A) Pristupiti izmjenama izbornog zakonodavstva u pravcu

- Osigurati popunu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH sukladno odredbama Ustava Federacije BiH (17 Bošnjaka, 17 Hrvata, 17 Srba i 7 delegata iz reda Ostalih).
- Razmotriti procedure kandidiranja, imenovanja i obuke članova biračkih odbora.
- Propisati sankcije za predsjednika, članove i zamjenike u biračkim odborima koji neopravdano izostanu na dan izbora sa svog biračkog mjesta.
- Osigurati financijska sredstva i uvesti obvezu edukacije za predstavnike političkih subjekata, javnost i birače putem tiskanih i elektroničkih medija.

- Riješiti određena pitanja u procesu glasovanja putem pošte, glasovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu, glasovanja u odsustvu, glasovanja nepotvrđenim glasačkim listićem te ranog glasovanja.
- Utvrditi mogućnost uvođenja tehničkih pomagala za glasovanje nepismenih i osoba s invaliditetom kao što je elektroničko glasovanje (skeniranje glasačkih listića, elektroničko prebrojavanje).
- Preispitati sve zakonom utvrđene radnje i rokove koji utječu na objavljivanje rezultata izbora kako bi se skratio rok za potvrđivanje i objavljivanje rezultata izbora.
- Staviti u procedure prijedloge izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH, utvrđenih u okviru rada Interresorne radne skupine za pripremu izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH, Zakona o financiranju političkih stranaka i Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine koji su pripremljeni 2012. godine (28 prijedloga izmjena) i drugih tehničkih izmjena po zahtjevu Interresorne radne skupine za izmjene i dopune Izbornog zakona BiH.
- Provesti presudu Suda za ljudska prava u Strasbourgu⁵⁵.
- Provesti Odluku Ustavnog suda BiH, broj: U - 9/09 od 26. 11. 2010. godine⁵⁶, koja se odnosi na Grad Mostar, a u svezi s Rješenjem Ustavnog suda BiH od 18. 1. 2012. godine.
- Preispitati odredbe članka 1.6, 1.7 i 1.7a Izbornog zakona BiH u kontekstu odredbe članka IX stavak (1) Ustava BiH.
- Otkloniti uočene kontradiktornosti izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH⁵⁷ koje se odnose na ravnopravnu zastupljenost spolova na kandidacijskim listama i izbornoj administraciji. S obzirom da općinska /gradska izborna povjerenstva mogu imati 3, 5, ili 7 članova, a birački odbori 3 ili 5 članova, 40% ravnopravnu zastupljenost manje zastupljenog spola nemoguće je implementirati u slučaju općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (93 OIP/GIP-e) i biračkih odbora koji broje po tri člana. Propisani postotak, također, može proizvesti nemogućnost implementacije i pri sačinjavanju kandidacijskih listi političkih subjekata, kao i proturječnost u kontekstu primjene postojećih normi članka 4.19 stavak (4) Izbornog zakona BiH. Stoga je neophodno pronaći adekvatno rješenje u navedenim slučajevima.
- Razmotriti odredbe Poglavlja 9A Izbornog zakona BiH koje se odnose na izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH, u kontekstu Poglavlja IV. točka B. Ustava Federacije BiH. U svezi s tim, neophodno je dograditi izbornu zakonodavstvo u smislu jasnijeg definiranja odgovornosti za nepoštivanje rokova propisanih za konstituiranje zakonodavnih tijela vlasti.

---

⁵⁵ Sejdić i Finci protiv BiH – Presuda od 22. 12. 2009. godine

⁵⁶ Službeni glasnik BiH, br. 63/11

⁵⁷ Službeni glasnik BiH, br. 18/13 od 11. 3. 2013. godine

- Preispitati Poglavlje 6 Izbornog zakona BiH koje se odnosi na zaštitu izbornog prava u smislu reduciranja širokog pristupa izbornim žalbama i tužbama, trostupanjske nadležnosti, uvođenje pristojbi i slično.
- Neophodno je da do raspisivanja izbora 2016. godine nadležna državna i entitetska tijela preispitaju i ažuriraju broj osoba s biračkim pravom koja imaju status raseljene osobe, u smislu zaštite integriteta Središnjeg biračkog popisa.
- Preispitati broj mandata kao i granice izbornih jedinica sukladno odredbama izbornog zakona BiH.
- Intenzivirati aktivnosti na rješavanju pitanja entitetskog državljanstva za birače iz Brčko Distrikta BiH. U Brčko Distriktu BiH postoji preko 38.800 birača koji nemaju određeno entitetsko državljanstvo koje opredjeljuje upis birača u odgovarajuću izbornu jedinicu u Federaciji BiH ili Republici Srpskoj. Nadalje, potrebno je otkloniti i diskriminaciju državljana Federacije BiH iz Brčko Distrikta BiH koji ne glasuju ni za jednu županija, čime im je uskraćeno pravo da biraju delegate u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH.
- Kroz realizaciju IV. faze projekta Jedinostveni izborni informacijski sustav BiH⁵⁸ – JIISBiH nastaviti proces izgradnje izborne informacijske infrastrukture čime će se osigurati uvezivanje svih izbornih operacija u jedan jedinstven sustav.
- Sve izmjene i dopune Izbornog zakona BiH nužno je donijeti pravodobno kako bi Središnje izorno povjerenstvo BiH usvojilo neophodni set podzakonskih propisa, instaliralo i testiralo odgovarajući softver u okviru Jedinostvenog izbornog informacijskog sustava BiH – JIISBiH, te provelo obuku izborne administracije u Bosni i Hercegovini. U budućnosti sve izmjene i dopune Izbornog zakona BiH bi trebalo raditi u neizbornoj godini.

B) Oblast financiranja političkih stranaka

- Ponovno preispitati postojeće zakonodavstvo u oblasti organiziranja i političkog djelovanja političkih stranaka i njihovog financiranja (Zakon o političkim strankama)⁵⁸ i nastojati ispoštovati preporuke GRECO-a⁵⁹.
- Središnje izorno povjerenstvo BiH izražava punu spremnost da se aktivno uključi u predlaganje rješenja za realizaciju preporuka GRECO-a, ukoliko se formira Interresorna radna skupina za izradu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka.

C) Podrška razvoju ljudskih potencijala i unaprjeđenju suradnje sa svim zainteresiranim stranama

---

⁵⁸ Pri formiranju novih političkih stranaka uvesti obvezu da SIP BiH daje svoje mišljenje kako bi se, između ostalog, onemogućilo da jedna osoba registrira dvije političke stranke u različitim sudovima ili registracija dvije političke stranke pod istim imenom.

⁵⁹ [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2010\)5_BiH_One_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)5_BiH_One_EN.pdf)

- S ciljem uspostavljanja Centra za edukaciju Središnjega izbornoga povjerenstva BiH koji će služiti kao regionalni edukativni i resursni centar za izbornu administraciju, političke stranke, nevladin sektor, medije i sve zainteresirane strane, neophodno je osigurati kadrovsku, financijsku i materijalnu podršku za uspješnu realizaciju ovoga projekta.

Parlamentarna skupština BiH potvrđuje opredjeljenje da se očuva neovisnost Središnjega izbornoga povjerenstva BiH kao tijela čije nadležnosti proistječu iz mjerodavnosti Parlamentarne skupštine BiH, a u smislu daljnjeg osiguranja financijske, kadrovske i normativno-pravne stabilnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.

Prilikom utvrđivanja prijedloga za izmjene i dopune izbornog zakonodavstva neophodno je uključiti Središnje izborni povjerenstvo BiH.

Broj: 04-1-07-10-396-1/15

Predsjednik

Sarajevo, 16. travanj 2015. godine

dr. Ahmet Šantić